

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1148

ЗАБАВНИК

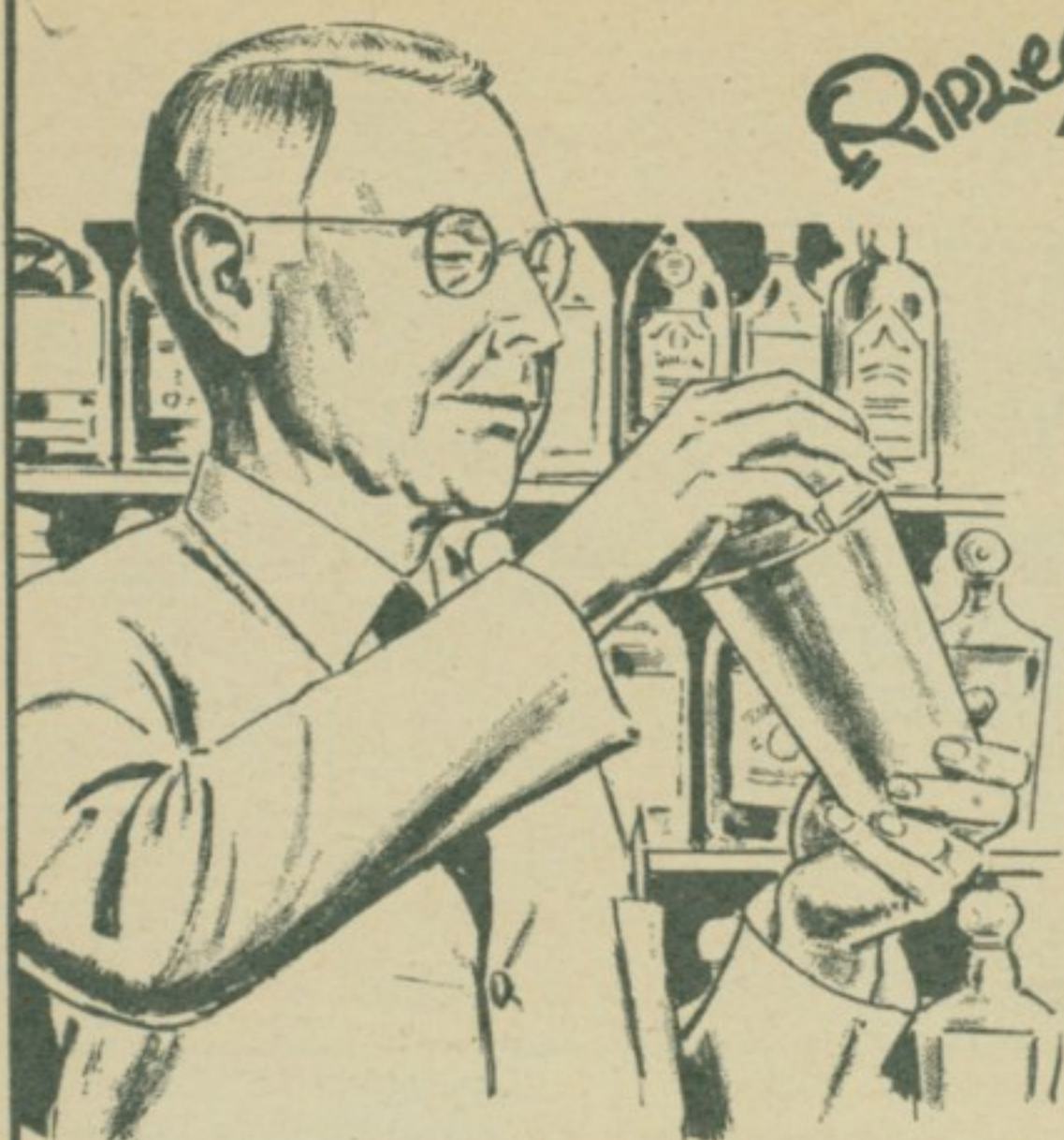
3
динара

28. XII 1973. • ИЗЛАЗИ ПЕТКЪМ • ГОДИНА XXXIV

СРЕЋНА
НОВА
ГОДИНА

Ripley

Веровати или не!

СТИВ КЕЛИ

ГЛАВНИ БАРМЕН
ЈЕДНОГ КЛУБА
У ЧИКАГУ
КОЈИ ЈЕ 65 ГОДИНА
ПРИПРЕМАО
НАЈБОЉЕ КОКТЕЛЕ
БИО ЈЕ ЗАКЛЕТИ
ТРЕЗВЕЊАК И
НИКАД У ЖИВОТУ НИЈЕ
ПОПИО НИ КАП АЛКОХОЛА.

ОГРОМНУ „БОМБУ“

У КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИЛО
2600 БУРАДИ БАРУТА
И ЈОШ 600 МАЊИХ БОМБИ
БАЦИЛА ЈЕ
АНГЛО-ХОЛАНДСКА ФЛОТА
НА ФРАНЦУСКИ ГРАД ДИЈЕП.
ГРАД ЈЕ БИО
ПОТПУНО УНИШТЕН
И 19.000 ОСОБА ИЗГУБИЛО ЈЕ
ЖИВОТ. (1698)

СПОМЕНИК

ФРАНЦУСКОМ ПИСЦУ
ФЕНЕЛОНУ
(1651-1715)
У КАМБРЕЈУ, У ФРАНЦУСКОЈ,
БИО ЈЕ НЕКАД
КАПИЈА НА
АРХИЕПИСКОПСКОЈ
ПАЛАТИ.

ЗА ВРЕМЕ ПОПЛАВА ТРОПСКИ МРАВИ

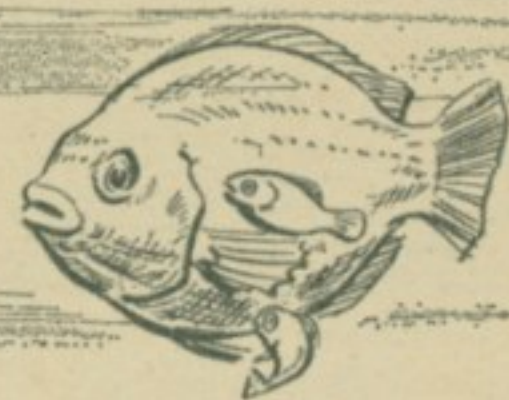

ЗБИЈУ СЕ
ОКО СВОЈИХ
МЛАДУНАЦА
СТВАРАЈУКИ
ТАКО
ЖИВУ ЛОПТУ
КОЈА
ПЛИВА
НА ВОДИ.

БУРМУ

КОЈУ ЈЕ
1922. ГОДИНЕ
ИЗГУБИЛА
У СВОЈОЈ СТАЈИ
МЕРИ ГРИМО ИЗ
ВАЈТХУДА (САД)
НАШАО ЈЕ ПОСЛЕ
45 ГОДИНА
ЊЕН УНУК У ЈЕДНОМ
ЖБУНУ КУПИНА
2 КИЛОМЕТРА
ДАЛЕКО ОД
КУКЕ.

младунци

ЈУЖНОАМЕРИЧКЕ РИБЕ
ДИСК
ХРАНЕ СЕ ИЗЛУЧЕВИНАМА
СПЕЦИЈАЛНИХ СЛУЗНИХ
ЖЛЕЗА КОЈЕ СЕ НАЛАЗЕ
У КОЖИ РОДИТЕЉА.

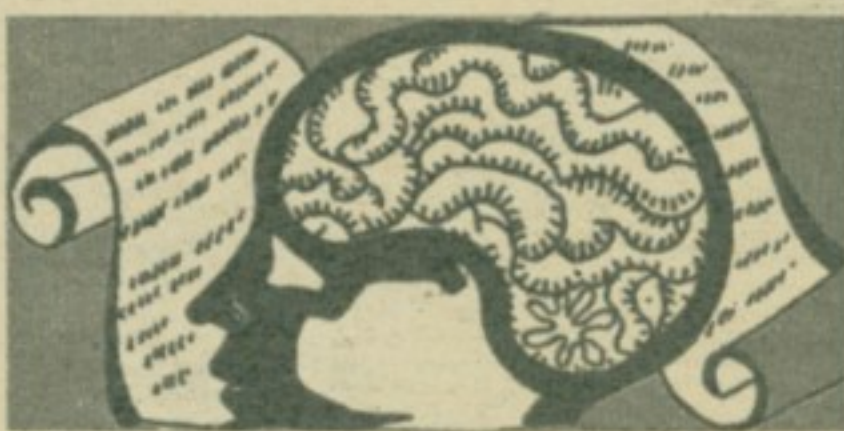
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● дрво живота које расте на неким острвима Великих и Малих Антила добило је ово име због тога што је буквално неуништиво: из било ког његовог откину-

тог или одсеченог дела опет израсте нова биљка. Чак и када би се такав део засадио у потпуно суву земљу или на место где не допире ни трачак светлости, изникла би нова стабљика.

● део мозга где су „забележене“ све речи које један човек зна није већи од сантиметра.

● и пчела матица има жаоку али је веома ретко користи: само кад сретне другу матицу.

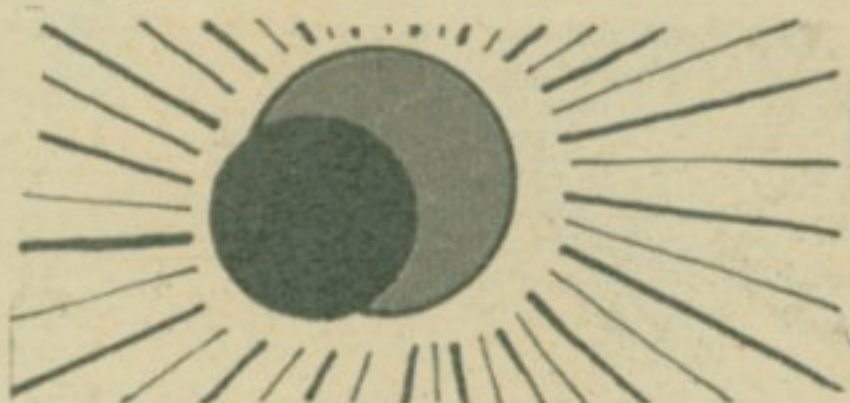

● за најмање људско биће које је икад живело сматра се једна жена чију је висину измерио у 18. веку француски природњак

Бифон. Жена је тада имала 37 година а била је висока свега 43,3 сантиметра.

● прво помрачење Сунца о коме су нам остали поуздани историјски подаци догодило се у 12. веку пре наше ере и било је посматрано из Асирије.

● за најплоднијег драмског писца сматра се шпански песник Лопе де Вега који у току живота (1562 — 1635) поред многих романа, новела и епова написао преко 800 драмских дела. Од његових позоришних дела остало је сачувано још око пет стотина.

● у Чехословачкој је произведен и већ се може купити минијатурни апарат за гашење мањих пожара. Апарат је претежно намењен возачима аутомобила, ради на принципу спреја и тежак је свега 450 грама.

● у неким земљама рудари носе са собом у окно — канаринку. Они су утврдили да ова птица осети и најмању количину рудничког гаса.

● совјетски геолози који истражују терене у Јакутији приметили су недавно у једној лисичјој јазбини светле каменчиће који су блистали на Сунцу. Била су то зрнца пирита који је „сапутник“ дијаманта. Недалеко од лисичје јазбине геолози су ускоро открили велико налазиште дијаманата.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Капетан Столе Јанковић 1945: деветнаест година живота и четири године ратовања.

ПАКЛЕНИ

Филмски режисер Столе Јанковић имао је ђећнаесћ година кад је ђрећрчао гбагесеч и ђри киломечра у једном гаху — да би осћао жив!

Веч одавно требало је да кренем код друга како смо се и договорили, али сам стално одуговлачио. Још ову страницу, само ову главу... И тако, седећи за столом, зачитао сам се над књигом „Муса Даг“. Одједном, земља је почела да дрхти, тресе се, а зид испред мене да пуца. Погледао сам кроз прозор. Најпре жута, па црвена светлост, а онда се све зацрнело. Одјекнула је страховита експлозија.

Све око мене почело је да се руши.

Пао сам на под, а укосо преко стола свалио се орман. Кад се следећег часа и кров срушио, да није било тог ормана тешко да бих избегао смрт. Чим се потрес мало смирио, повирio сам кроз једну пукотину и угледао стравичан приказ: више није било ни кућа, ни наше улице у близини Дунава!

ОТАЦ СЕ ПРЕВАРИО

Покушао сам да се извучем и са спрата пропао у приземље, у кухињу.

Тада нисам знао да је тог јулског поподнева, само у једном једином минуту погинуло 4000 људи!

Серије експлозија се наставила. Из непознатог разлога одлетело је у ваздух стотине и стотине вагона муниције, бензина, екразита, динамита, сав ратни материјал који су Немци дотерали у Смедеревску тврђаву из читаве југоисточне Србије да би га одатле транспортовали у Рајх! Срушено је преко 2500 кућа! У нашој, која се налазила само пет стотина метара од тврђаве, сви су, срећом, остали живи. Искупили смо се прашњави и угрувани и отац је донео одлуку:

— Идемо у Шабац код мојих. Тамо је мирније.

Како се само варао! Али, избора није било. Наша кућа, срушена, па изгорела, више није била за становање. И тако смо отпутовали у град у коме ћу доживети најстрашнији дан у животу.

Да је отац тада бирао немирније место од Шапца у читавој Европи — тешко да би га нашао. Немци су одмах на почетку рата окупирали град и околину за

које су их везивале непријатне успомене из I светског рата. Ту је српска војска предвођена Степом Степановићем успела да потуче аустроугарске трупе под командом генерала Поћорека. И у овом рату дочекао их је отпор. Већ у јуну формиран је Мачвански партизански одред који је са 1600 бораца био најмасовнији у целој Југославији.

ХИТЛЕРОВО ЛИЧНО НАРЕЂЕЊЕ

Као скојевац одмах сам се укључио у Покрет отпора. Одредили су ме да одр

ралу Бемеу, да умири Југославију пре зиме. У том смислу послао му је и појачање. Дивизији генерала Хингхофера наређено је да се хитно повуче из Француске и упуту према Мачви.

Партизани који нису ништа знали о томе, напали су Шабац према утврђеном плану и изненадили непријатеља. У првом налету заузели су Циглану, северозападно предграђе и допрли до центра града. Али, због јаке артиљеријске ватре, предзору су морали да се повуку на полазне положаје.

Напад је обновљен у ноћ 22. септембра. Започеле су крваве уличне борбе. Мачвански батаљон успео је да заузме предграђе Камичак,

Тражили су оружје. Узалуд! Цела акција се завршила једва са једном пушком и нешто муниције. Разљућени генерал тада је наредио да се сви мушкарци од 14—70 година морају јавити на одређена места. Ко не послуша, биће убијен као одметник — јављено је добошем.

Из наше куће потерали су

обавештени, немачки полицајци и војници побили су тамо где су их затекли. Искупили су нас на десној обали Саве, код моста, на месту званом Михаилова а одатле смо пребачени на леву обалу Саве. Ту смо на голој ледини, окружени немачким и усташким стражарима остали две ноћи на

а Ударна чета уништила је посаду у млину и, пошто је одбила немачки противнапад у коме су учествовала и два тенка, продрла до центра града. Опет пред зору партизани су морали да се повуку.

У исто време из правца Митровице стизала је експедиција генерала Хингхофера да казни непокорни град.

ПОЧИЊЕ ОСВЕТА

Затворени су сви прилази граду. Започело је претресање, од куће до куће.

тројицу: оца, млађег брата и мене. По томе што су дозволили да се понесе ћебе, завежљај с храном и одећа, рачунали смо да нас воде на дужице. Кад смо се сакупили било нас је преко 5000 људи и деचाка! Оне који нису стигли на одређена места или нису били

гађајући шта ли ће бити с нама.

Двадесет и шестог септембра, негде пред подне, издвојили су и пустили кућама неколико деचाка. Међу њима био је и мој брат, имао је тринаест и по година. Остали смо отац и ја.

И МАРАТОН

Постројили су нас у колону по пет и потерали у правцу Јарка. Отац ме погледао. За себе није бринуо. Био је јак, здрав човек, још није имао ни четрдесет година. А ја — заиста није се имало шта видети. Висок, мршав, нагло израстао. Хоћу ли издржати толико пешачење.

Ускоро се показало да ни каквог пешачења неће ни бити.

Спроводници на мотоциклима напред и са стране пошли су не обазирјући се на то што их ми нисмо могли стићи. Они напред морали су добро да пруже

корак, а зачеље је потрчало. Ускоро, први човек је пао. Пришао му је стражар и убио га.

— Не одвајај се од мене! — шапнуо ми је отац. — Пази да се не изгубиш у гужви.

НАЈГОРИ ИЗ ФИСКУЛТУРЕ

Био је спаран јесењи дан, од нашег трчања подигла се дебела мачванска прашина тако да убрзо више нисмо имали ваздуха. Ако ови наставе да нас терају,

хоћу ли издржати? Па ја никад нисам био спортиста. Чак су ми часови фискултуре били најгори. Професор Коцмут, Словенац који ми је предавао гимнастику, много се намучио да ме ојача, али ми мени није било лако са њим. Био сам други по висини у разреду и кад би ме тако дугачког терао да се пентрам уз конопца, то је за мене била смрт. А кад је требало да се преврнем преко главе на струњачи или прескочим коња, чинило ми се да ће ми се поломити све коске, од којих сам углавном и био састављен...

— Немци нису мислили да прекину ову луду трку. Људи су почели да бацају одећу и завежљаје с храном, помагали су једни другима колико се год могло. Отац је врло тешко напредовао. У

једном тренутку саплео се и пао право лицем о земљу. Удахнуо је прашину. Кад је устао, једва је дисао.

Трчали смо, дахтали, они најслабији су падали. Један сат, два, четири, пет. Сто двадесет људи је уз пут побијено! Најзад смо на крају сремачког села Јарка, на левој страни пута Шабац — Рума, угледали пољану ограђену бодљикавом жицом, с неколико кула — осматрачница на угловима на којима су постављени стражари с митраљезима. Логор!

Ту смо провели више дана, гладни, жедни, док су нам Немци пуцали изнад глава. У Шапцу Немци су спалили део града, највише Камичак, и побили преко 1000 људи. Нас су после тога вратили у град где је у јужној касарни отворен логор...

Мене су као малолетника пустили кући.

Изгубивши потпуно осећање страха у ова три пр-

сан ишао сам улицама Бијељине кад одједном пред једном капијом видим познато лице. И човек је у мене гледао. Немогуће! Па то је мој професор фискултуре Коцмут! Касније сам сазнао да је он из Смедерева морао у Словенију али су његов крај Немци прогласили делом Рајха и његове становнике интернирали. Тако је он доспео у Серберију.

— Господине професоре, — викнуо сам и пошао према њему док је он забезекнуто гледао час у моје лице час у шмајсер који сам носио о рамену. — Зар ме не познајете. Ја сам ваш ђак!

— То си ти Јанковићу! — једва је проговорио од изненађења. Мало касније, када смо већ стигли да се испричамо, рекао ми је: — Е, Столе, Столе. Ниси могао код мене да скачеш по струњачи а сад можеш да се ломаташ по Босни!

ва ужасна месеца рата отишао сам у партизане.

Године 1943. наш Мачвански одред, који је прешао у Босну нападао је у оквиру XVI војвођанске дивизије јакo немачко и усташко упориште — Бијељину. Били смо већ права војска, с топовима и митраљезима.

НЕМОГУЋ СУСРЕТ

Борбе су трајале три дана. Најзад смо успели да ослободимо град. Много Немаца и усташа је заробљено. Усред окупираних Европе у којој је немачка војска још држала многе фронтове ми смо имали свој град! Први пут откако је почео рат мислио сам: готово је с њима. Тако поново

рат се завршио. Поново сам се нашао у Шапцу. Имао сам деветнаест година, као носилац Споменице 1941. водио важне послове. Али, шетајући улицама града мало сам старих другова сретао. Није се из рата вратио ни мој брат који је пао у борби за ослобођење Загреба, 8. маја 1945. године, у једанаест увече. А сутрадан на радију цео свет је чуо да је врховни командант немачке војске Дениц који је наследио Хитлера потписао безусловну капитулацију Немачке...

Онај страхан марш, ону језиву трку према Јарку, јединствену у историји, никад нисам заборавио. И, кад сам започео снимање свог најновијег филма „1941.“ у Шапцу, свега сам се сетио. Најмасовнија сцена у њему биће паклени маратон за Јарак.

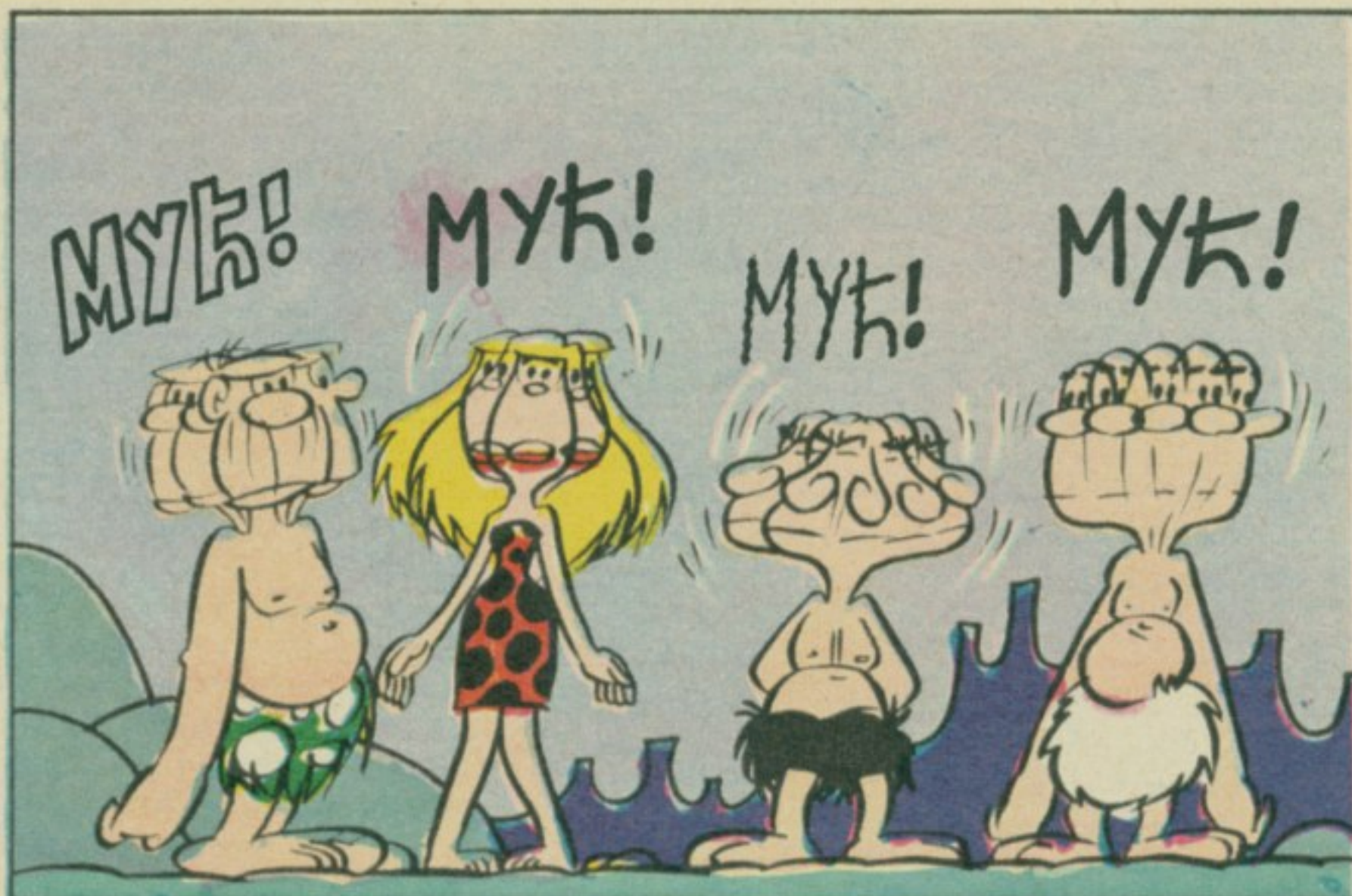
Столе Јанковић, режисер

ДИКАНТРОП И ВЕСНАСАПМЕНС

Н.ЛЕКИЋ

НЕОБЈАВЉЕНИ ДОГАЂАЈ КОЈИ ЈЕ ДОБРО ПРОДРМАО СВЕТ

Л.СРЕДАНОВИЋ

ИДУЋЕГ ПЕТКА: ПСИХОЛОШКИ ИЗАЗОВ!

ВЕЛИКИ ЗАБАВНИКОВ ЗИМСКИ КОНКУРС

НАЦРТАЈ НАРОДНУ ШАРУ!

РАЗРЕД КОЈИ ПОШАЉЕ НАЈЛЕПШЕ ЦРТЕЖЕ НАРОДНИХ ШАРА ЗАЈЕДНО С НАСТАВНИКОМ ДОБИЋЕ НА ПОКЛОН ТЕЛЕВИЗОР! ЈОШ ДВАДЕСЕТ НАГРАДА ПОЈЕДИНЦИМА — ЦИНОВСКЕ ТЕМПЕРЕ ЗА ЦЕЛО ШКОЛОВАЊЕ!

Политикин забавник позива вас да се одмах укључите у ову велику наградну игру. Уопште није важно да имате пет из ликовног, важно је само да волите да цртате и бојите.

ПРАВИЛА КОНКУРСА! Право учешћа у овом великом конкурсима имају сви читаоци Политикиног забавника, без обзира на године, занимање, и ма у ком крају света живе. Једино што треба да имају то је милиметарска хартија — купљена или испартана на папиру за цртање — водене бојице или темпере и овај знак у десном доњем углу на коме пише **ШАРА**.

ОВАКО ПОШАЉИ РАД! Нацртајте на милиметарској хартији и пажљиво обојите народну шару свог краја или било коју другу која вам се свиђа, а дозвољено је и измислити своју шару, само да буде у духу народних. Кад се цртеж добро осуши, ставите га између два тања картона, спакујте у већи коверат и одмах однесите до поштанског сандучета како би стигао на време. На коверту залепите купон на коме пише **ШАРА** и читко испишите ову адресу: Политикин забавник, 11001 Београд, пошт. фах 124.

ЛЕПЕ НАГРАДЕ — Међу свим приспелим радовима специјални жири изабраће двадесет најбољих и наградити свакога са највећим температурама које се могу купити у књижарама. Вредност једних бојица — 120,00 динара!

ПАЖЊА! НАСТАВНИЦИ ЛИКОВНОГ! Ликовне секције и разреди који желе да се такмиче треба да пошаљу најмање 15 цртежа у заједничком пакету на коме је залепљен купон **ШАРА**. На полеђини сваког цртежа обавезно навести име ученика, наставника и печат школе. Све приспеле радове прегледаће специјални жири и најбољем разреду и наставнику доделити — портал-телевизор! Вредност 4.000,00 динара!

КАКО СЕ ВЕЗЕ НАРОДНА ШАРА — НАЈЛАСКИ СУ КРСТИЋИ

САМО ЗА ВЕЗИЉЕ

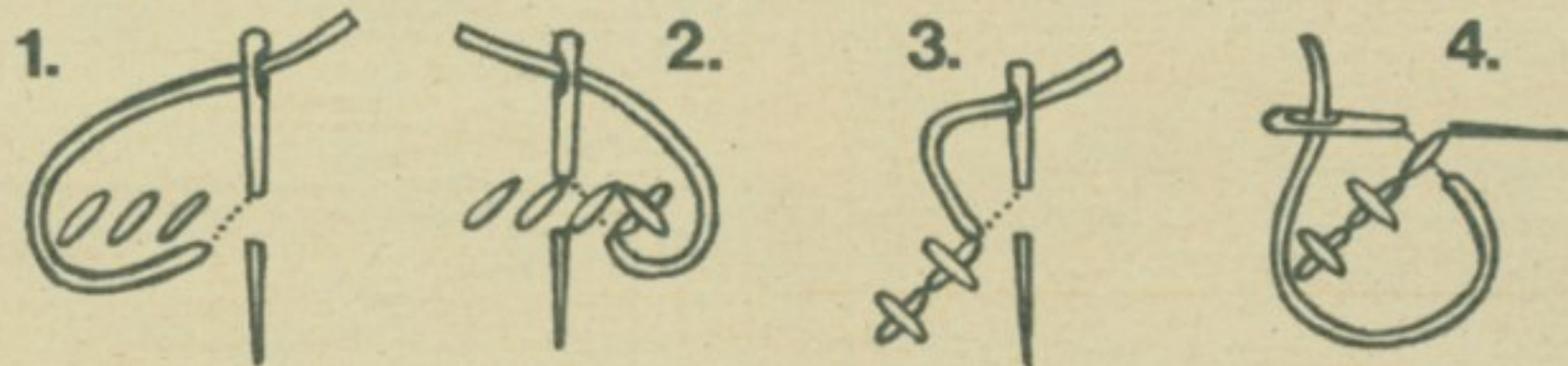
ко умете да везете, пошаљите одмах свој узорак с народном шаром на такмичење! Довољно је да само један мотив извезете на панаму или било ком другом ситастом платну и пошаљете у коверту Политикином забавнику, 11001 Београд, пошт. фах 124. Не заборавите да на коверту залепите и купон из доњег десног угла — **ШАРА**. Међу свим учесницима стручни жири изабраће десет најбољих радова и наградити их шемом за по Вилеров гоблен „Залазак сунца“ заједно с платном и концима! Вредност 120,00. Ако не знате ни да цртате, ни да везете, још није све пропало. Погледајте десно шта пише.

● Ако хоћеш да везеш крстићима, прво пажљиво проучи како се то ради, упоређујући текст са сликама 1—4.

● Крстиће вези у водоравном низу, и то у два смера: најпре слева надесно, с тим што иглу треба усправно убости горе и извући доле, па опет у једнаком размаку усправно убости горе и

пута усправно убости и извући иглу слева надесно, а потом у обрнутом смеру (сл. 3 и 4).

● За вез крстићима купи ретко платно (панаму или канавез). То су тканине са правилним преплетом, нити су једнаке дебљине а између њих се јасно виде рупице (квадратић омеђен са 4 рупице 1 крстић).

извући доле. Тако ћеш добити један коси бод за прву половину крстића. Понављај исто до краја реда у мотиву шаре (сл. 1). Сада уради на исти начин низ косих бодова у обрнутом смеру, да добијеш другу половину крстића (сл. 2). Ако крстиће везеш по којој линији, сваки уради одвојено, али као и раније — прво два

У истој продавници купи памук за вез („меркфол“) бр. 8, или мулине конач. Само, прво тражи каталог са узорцима боја конача, да лакше одабереш потребне тонове.

● Уколико везеш мулине концем, у иглу удени троструку нит, мотиви ће бити рељефнији.

КУПОН
ШАРА

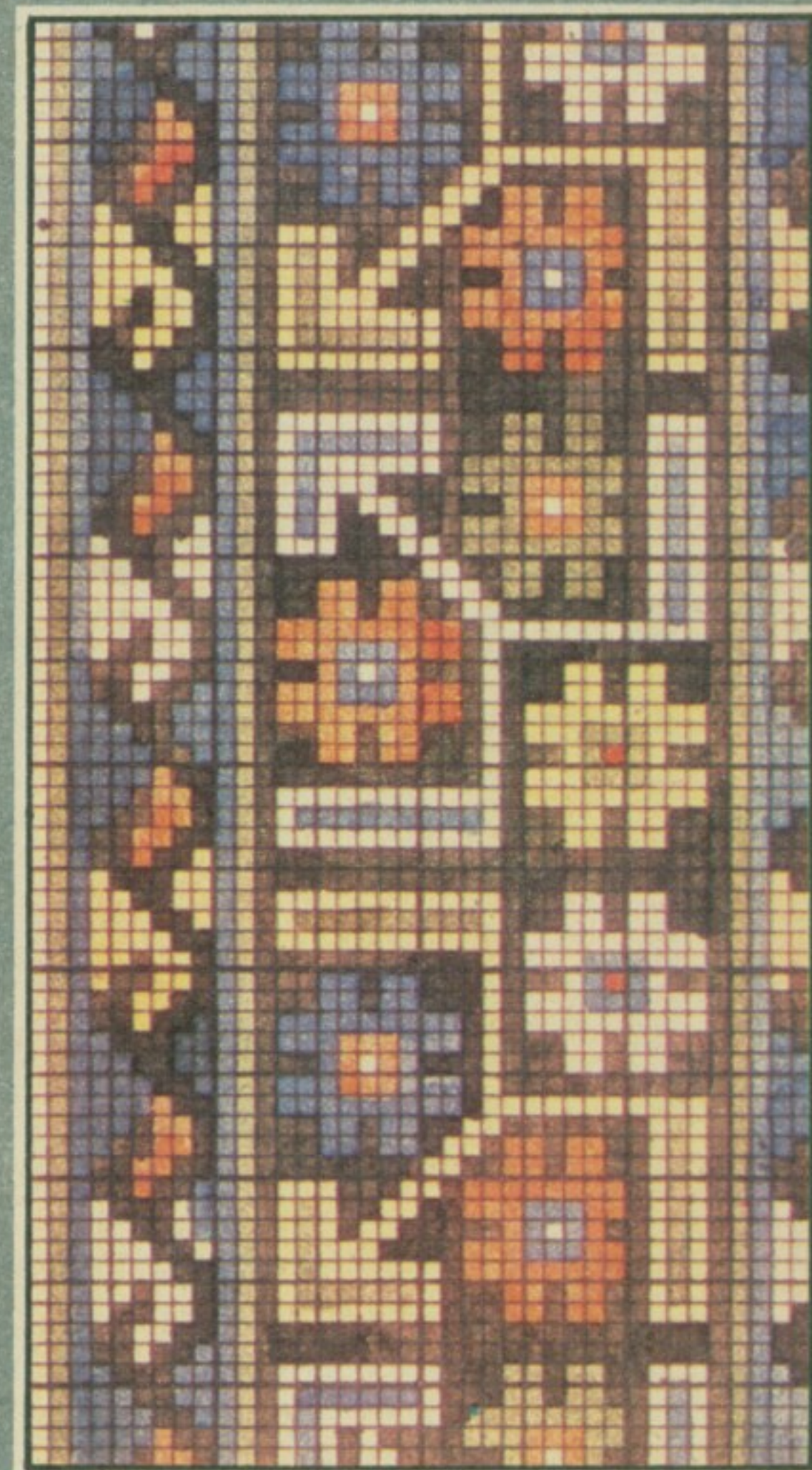
НАЈЛЕПШЕ НАРОДНЕ ШАРЕ НА СВЕТУ – Босна и Херцеговина (1)

Све предмете за своје домаћинство сељак је правио сам и ниједан није заборавио да украси: преслице, пастирске чаше, свирале, шкриње, ћупове, ножеве. Ипак, највеће богатство шара има у везу, плетењу и на чувеним босанским ћилимима.

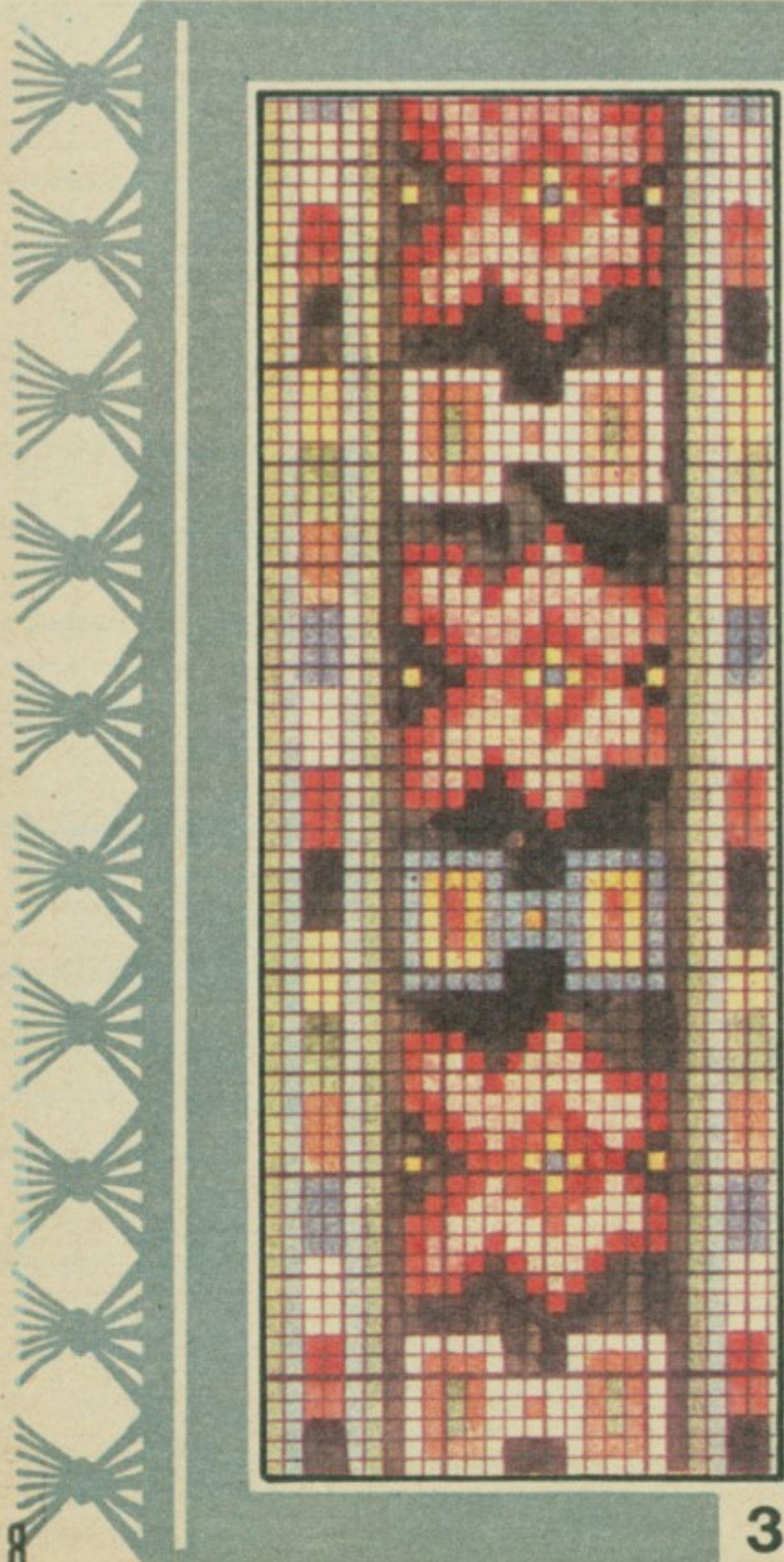
У селима Босне и Херцеговине све предмете за свакодневну употребу израђивали су до почетка нашег века сами сељаци. Одећа је углавном била брига жена. Само кад је требало кројити и шити горње хаљине одлазило се занатлијама, терзијама а и абаџијама. Од конопље и лана жене су ткале платно за кошуље, прегаче, ручнике и рупце. Највише се користила вуна: од ње се ткало сукно па се онда ваљало на примитивним ступама којих је било на многим рекама и речицама Босне и Херцеговине. Прерађена вуна се користила за плетење чарапа, ткање женских прегача, тканица, торби. И, све ове текстилне рукотворине биле су богато украшене шарама, било у ткању, плетиву или везу и то особито на женској ношњи: рукави, прса, око-вратници, доњи рубови, мараме. Вез се изводио на платну, под утицајем Блиског истока и на свили, а има га чак и на сукну. По мишљењу стручњака најлепши су динарски везови с геометријским и геометризованим мотивима, увек у четири боје. По орнаментима, бојама и томе како су мотиви сложени истичу се ношње Ливањског поља и околине Мркоњић-Града. Ткачка традиција је такође веома стара и фино сложена. Истиче се црвена у различитим нијансама, па плава, смеђа и жута, док су на шареним везовима често јарке боје смело комбиноване. Угласти облици су чешћи од облич. Од некадашње разноликости у одевању данас је слабо шта остало. Одећа се све више приближава градској моди. Старинску ношњу с народним шарама облаче још само старији људи и жене или се носи о празницима и свадбама. Међутим, народне шаре опет су у моди: на дебелим џемперима, пуловерима, шаловима, рукавицама и нарочито на везеним блузама за младе девојке.

На ове две стране доносимо народне шаре из разних крајева Босне и Херцеговине. 1. Гранчице са цветићима, Пале, Крушчање 2. Стара шара из Херцеговине 3. Ружица — Даница, 4. Ружица — Катмерна, Пале, 5. Кафез, Репци — Пале, 6. Окићена окача, Семиште — Пале, 7. Ђемановићи, Подроманија, 8. Велика граналија, Кола, 9. Служић, Сарајево, 10. Гранчица, Романија, 11. Сандуклија, вођица, Крстељи — Коран, Пале, 12. Приглавци, Скавац крај Сарајева.

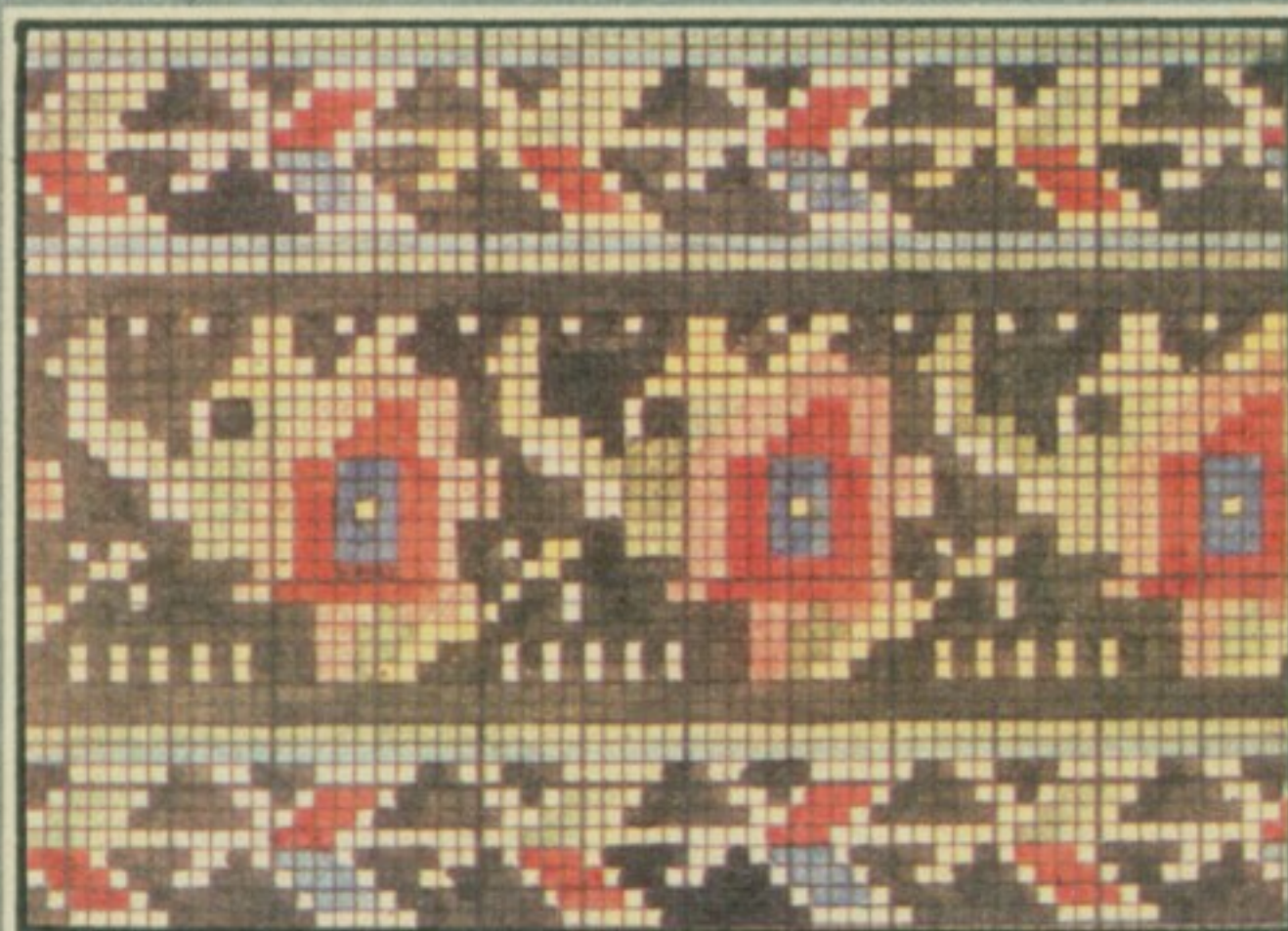

1

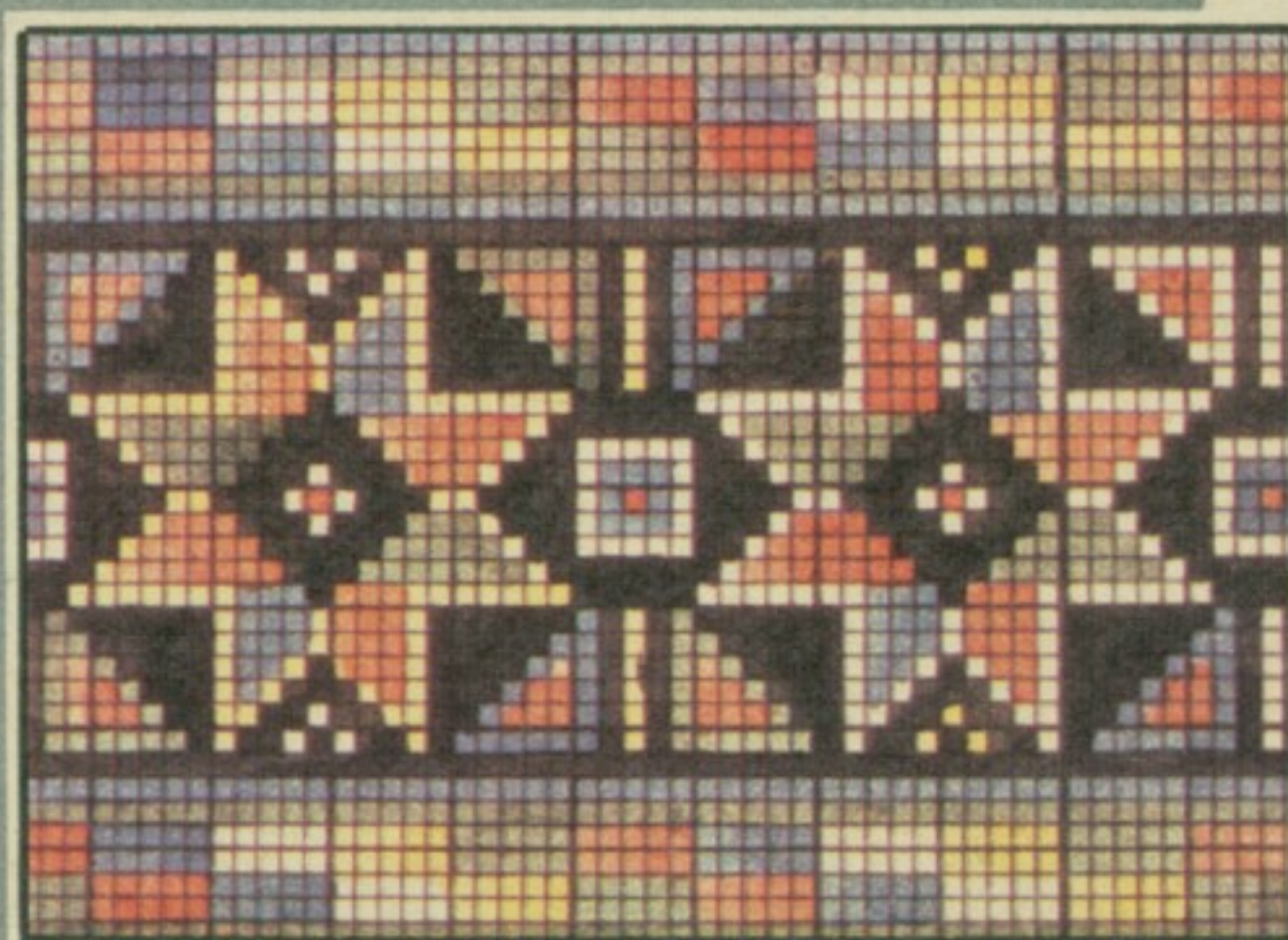
НИЈЕДАН САН

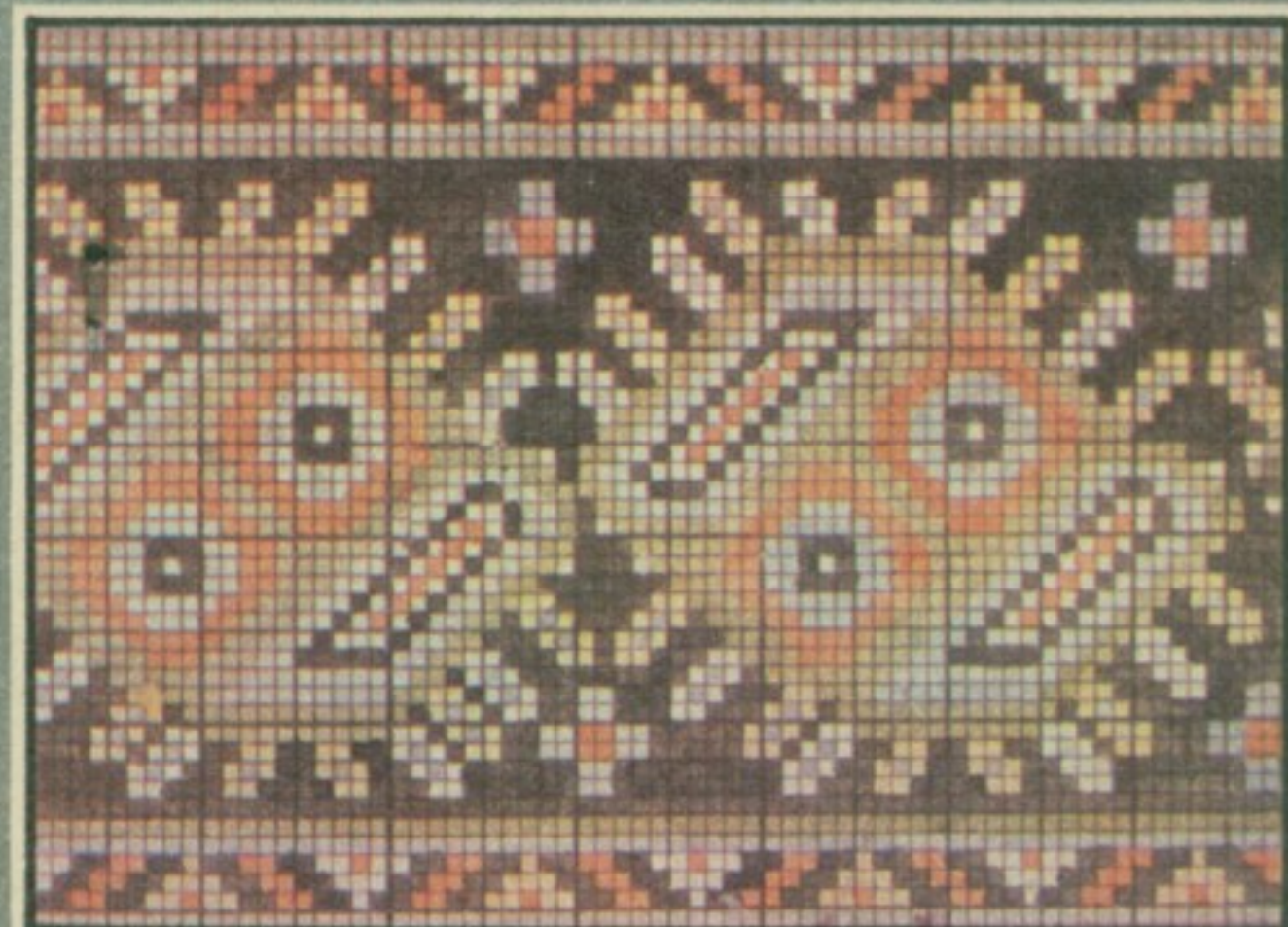
3

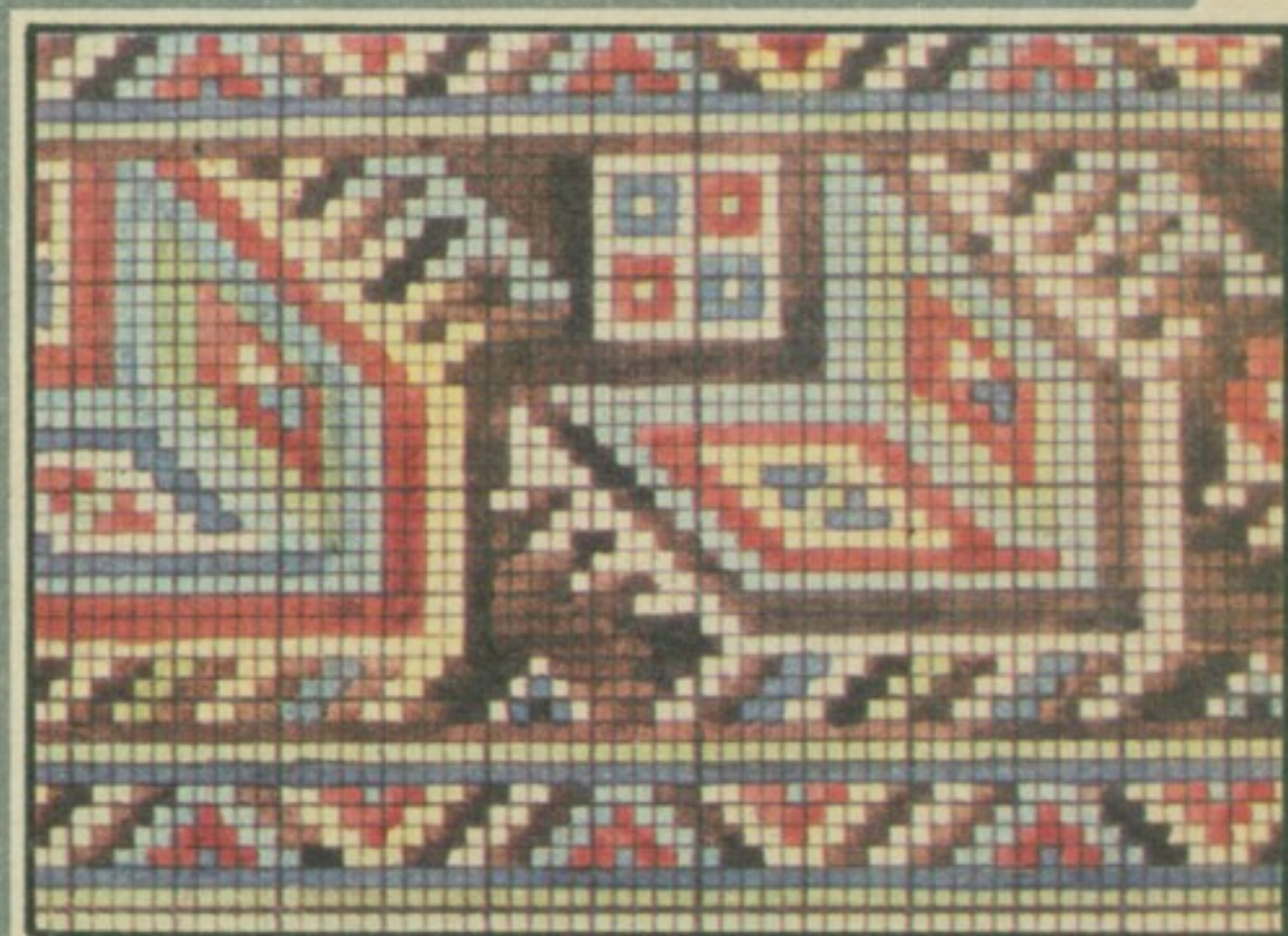
4

5

6

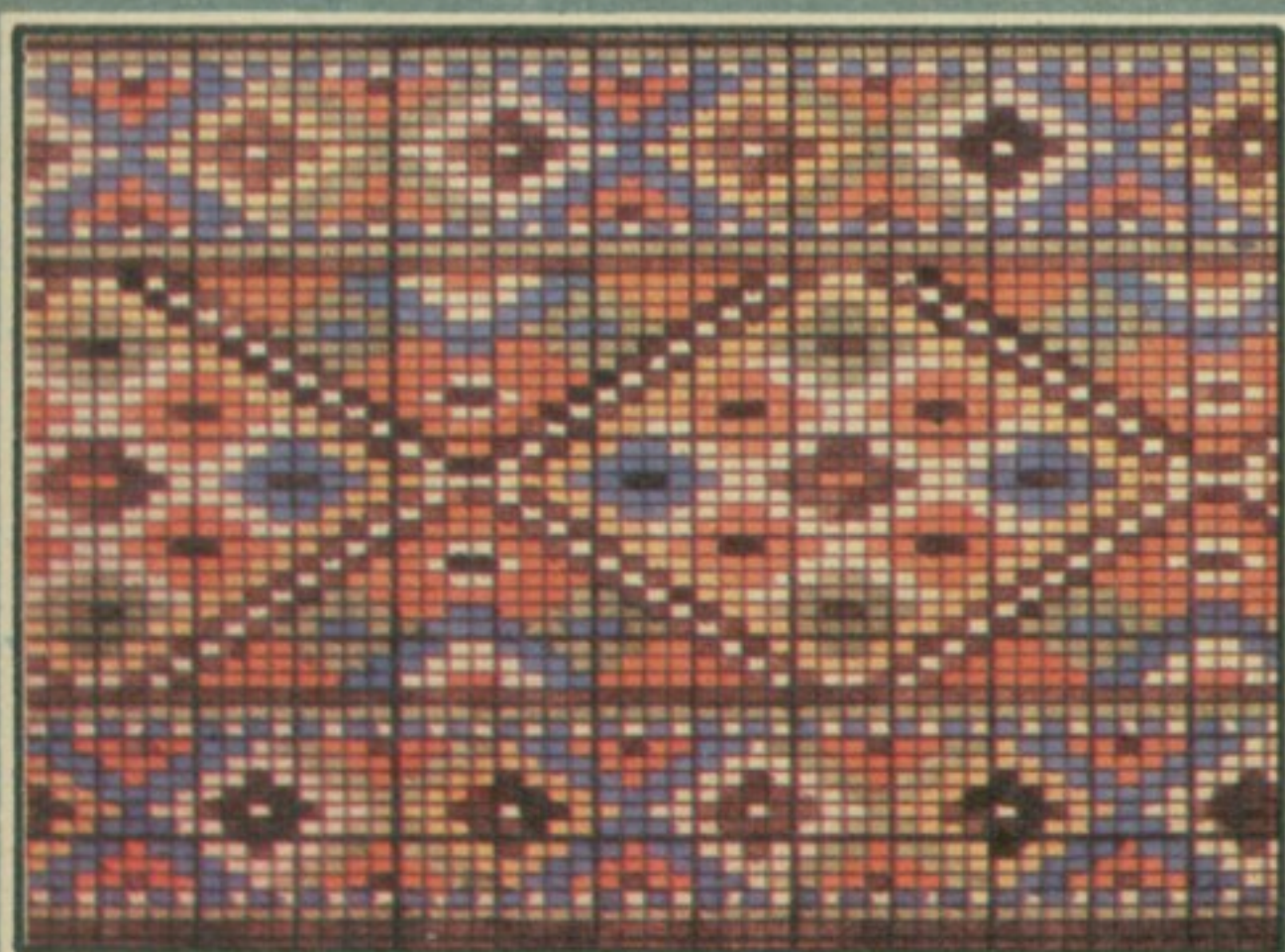

7

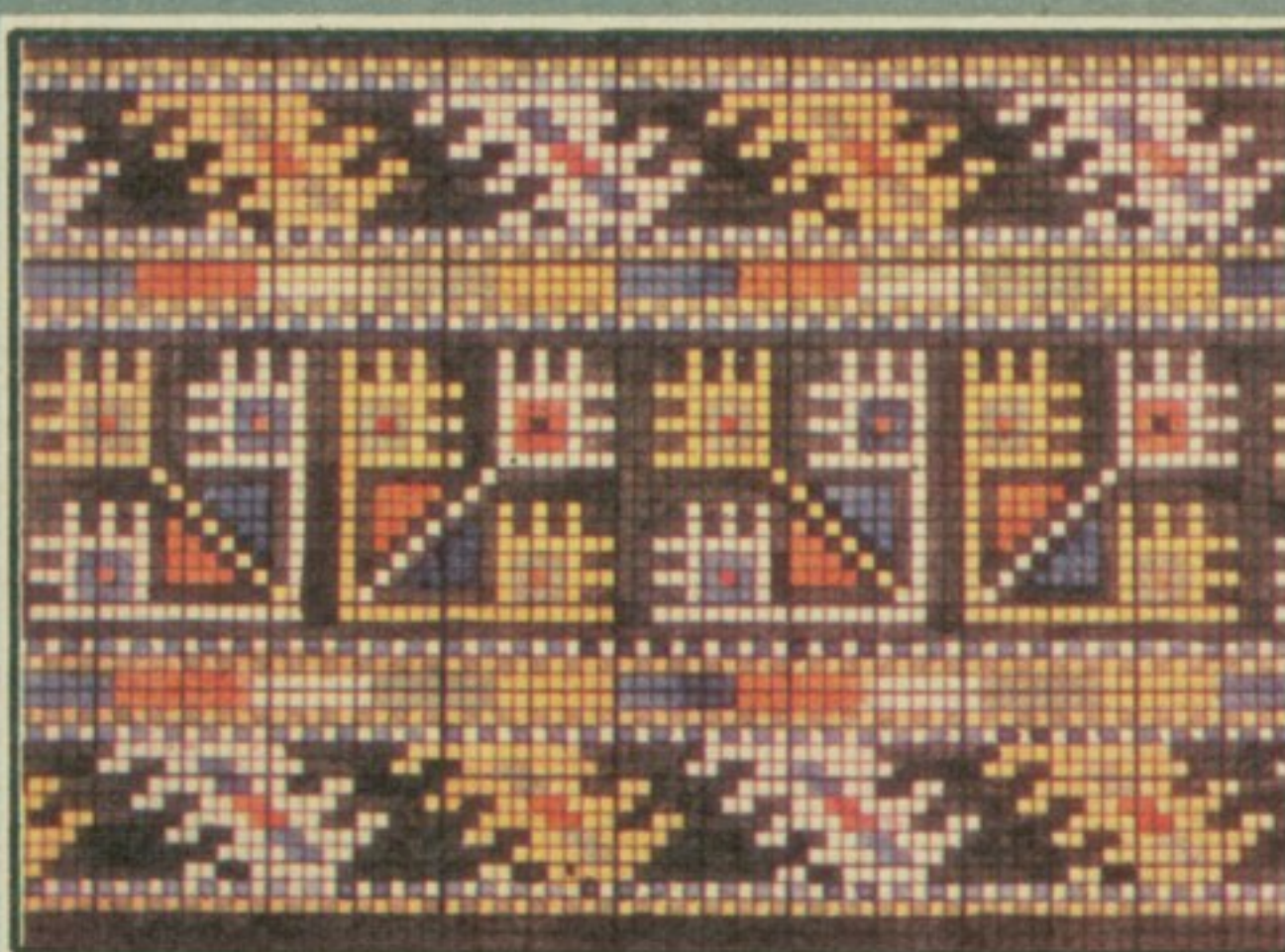

2

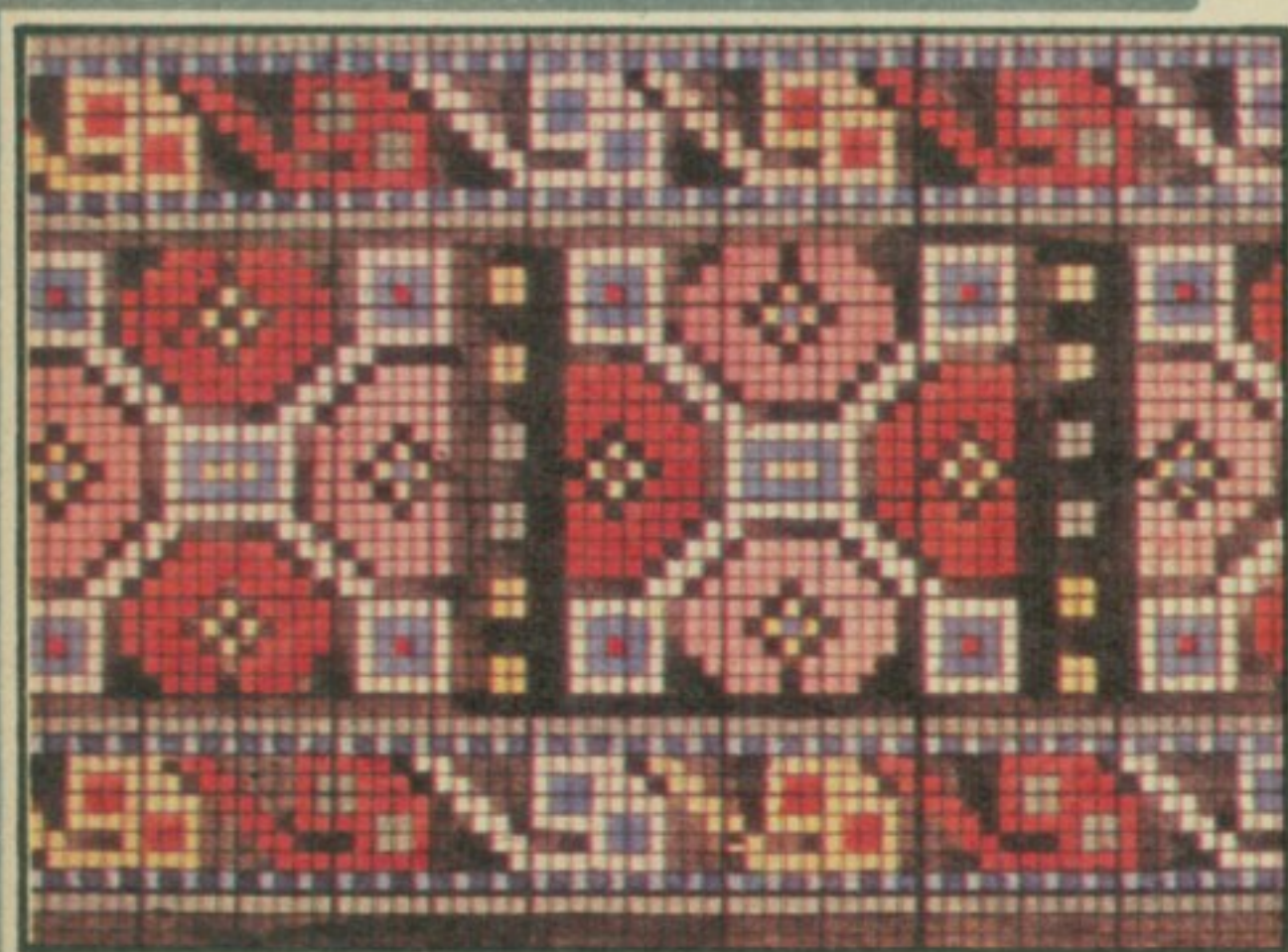
ТИМЕТАР БЕЗ ШАРЕ

8

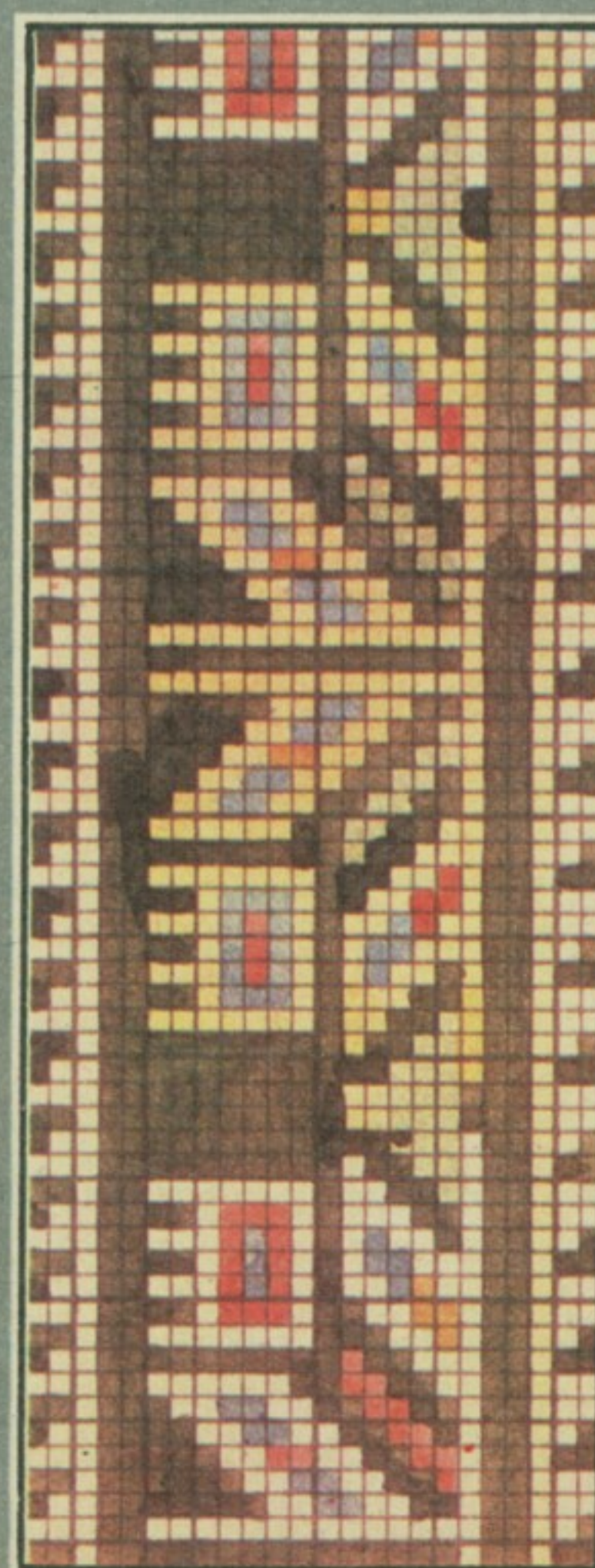
10

9

11

12

НАСТАВИТЕ СЕ

ВЕЛИКИ СТРАХ

ОПАСАН ПАР

Био је фебруар, касно увече. Возио сам готово пустом Улицом 43. дивизије кад се иза једног угла појави неки човек и подиже руку. Зауставио сам свој такси.

— За колико можемо стићи до хотела „Амбасадор“ у Опатији? — упита човек.

— Ако не буде много саобраћаја, за десетак минута — одговорио сам.

Човек махну жени која је стајала по страни и они се сместише на задње седиште мог „мерцедеса“. Додајући гас летимично сам погледао у ретровизор. Изгледају савим пристојно, помислих, као брачни пар на годишњем одмору. Укључио сам радио и сву пажњу усмерио на асфалтну траку пред аутомобилом који је брзо грабио километре. На путу према Опатији није било никога.

ОШТРИЦА ПОД ГРЛОМ

Моји путници су ћутали, али ускоро, пред двоструком кривином у Прелуци, зачух тихо комешање на задњем седишту. Управо сам хтео да погледам у огледало кад ме снажна рука шчепа за косу а врат ми дотаче нешто хладно и оштро. Нож! Шта хоће од мене, зар да ме убије?! Кроз тело ми проструја језа.

Под пуним гасом улетели смо у прву кривину, затим у другу. Чврсто сам стезао волан бојећи се да не изгубим контролу над њим. Ако слетимо с пута, сви смо готови. То би, ипак, било горе од овог што ме је чекало с ножем под грлом.

Нападач ме одједном јаче стегну и оштрица зареза кожу. Убрзо осетих како ми крв цури низ гркљан.

— Заустави! — нареди човек.

Послушао сам га. Била је то спонтана реакција, али тек што сам ногом додирнуо кочницу, у мени се одједном појави снажан нагон самоодбране.

— Нећеш ти са мном тако лако! — прогунђао сам бесно и закочио.

Кола су се нагло зауставила и нападач је изгубио равнотежу. Искористио сам тај тренутак и подметнуо руку под бритку оштрицу ножа вукући је напред. Нападач је покушавао да врати нож под моје грло а ја сам и даље држао руку на оштрици и грчевито је гурао од себе. Надметали смо се и стењали од напора добрих пет минута. А онда је оштрица пукла!

ВАДИ ПИШТОЉ!

Из дубоке посекогине на прстима шикнула је крв. Бол још нисам осећао, само

УПРАВО САМ ХТЕО ДА ПОГЛЕДАМ У ОГЛЕДАЛО КАД МЕ СНАЖНА РУКА ШЧЕПА ЗА КОСУ А ВРАТ МИ ДОТАЧЕ НЕШТО ХЛАДНО И ОШТРО.

неугодан положај и страх. У тренутку сам помислио да се предам. Можда ме неће убити. Узеће новац који сам тога дана зарадио и оставити ме. Али, ко зна шта ови људи смарају. Муњевито сам забацио руке уназад и зграбио нападачеву главу. Повукао сам је напред, преко свог левог рамена, и што сам јаче могао треснуо је о „зид“ кола. Једном, па други пут...

— Пустите ме! — викну човек готово плачући од бола.

Ја сам и даље тукао. Знао сам, ако га пустим, сигурно ће ми подвалити. Хтео сам да га онесвестим, постави од чоје у мојим колима је ублажавала ударце. Док сам га држао за главу, он је махао поломљеним ножем око себе и најзад ме дохватио ножем по лицу и врату. Крв је потекла...

Напијао сам кваку на вратима и готово се стропоштао на асфалт. Човек је изјурio за мном. Опет је почело рвање и стењање.

— Вади пиштољ! — довикну човек жени која је већ била напољу и са стране посматрала борбу.

Пиштољ! — пролете ми кроз главу. Убиће ме и оставити на друму као пса.

Жена, на срећу, није одмах послушала наређење. Следећег тренутка иза окуке блеснуше фарови — приближавао се неки аутобус. Мој нападач се брзо окрену, дохвати жену и несташе с њом у мраку. Уто се преда мном заустави аутобус ричког „Аутопролаја“.

— Држите их! — повикао сам путницима.

Нико није одговорио.

БРАНИО САМ КАРОЛИНУ

Тетурајући се пошао сам према својим колима. Изгубио сам много крви па сам се једва држао на ногама. Сео сам за волан и упалио мотор. Некако сам окренуо а онда, кривудајући улицом, кренуо према Ријеци. Пут испред себе назирао сам као кроз маглу. Не знам ни сам како сам успео да стигнем до улаза у болницу „Браће др Сабол“. Ту сам изгубио

свест па ме је, како сам касније сазнао, вратар уз помоћ неких људи унео унутра.

Требало ми је прилично да се опоравим од задобијених повреда а и од претрпљеног страха. Никад нисам тако нешто доживео.

Моје нападаче су ухватили. Били су то Карољ и Каролина Кремецки, брачни пар као што сам и претпостављао. Али, на томе се није све завршило.

— Таксиота је напао моју Каролину! — изјавио је Карољ Кремецки дежурном милиционару у Опатији. — Кад сам покушао да је одбраним, околио се и на мене.

Мене ова лажна оптужба није много забринула. Као што сам и очекивао, месни истражни судија у Ријеци ускоро је утврдио праву истину. Неколико дана пре догађаја у Прелуци, између Ријеке и Опатије, Карољ и Каролина Кремецки су у Љубљани напали једног таксисту и узели му сав новац који је имао уза се. Због тога је казна била двоструко већа.

Иван Блажевић,
таксиста, Ријека

ПРАИСТОРИЈСКЕ ЖИВОТИЊЕ

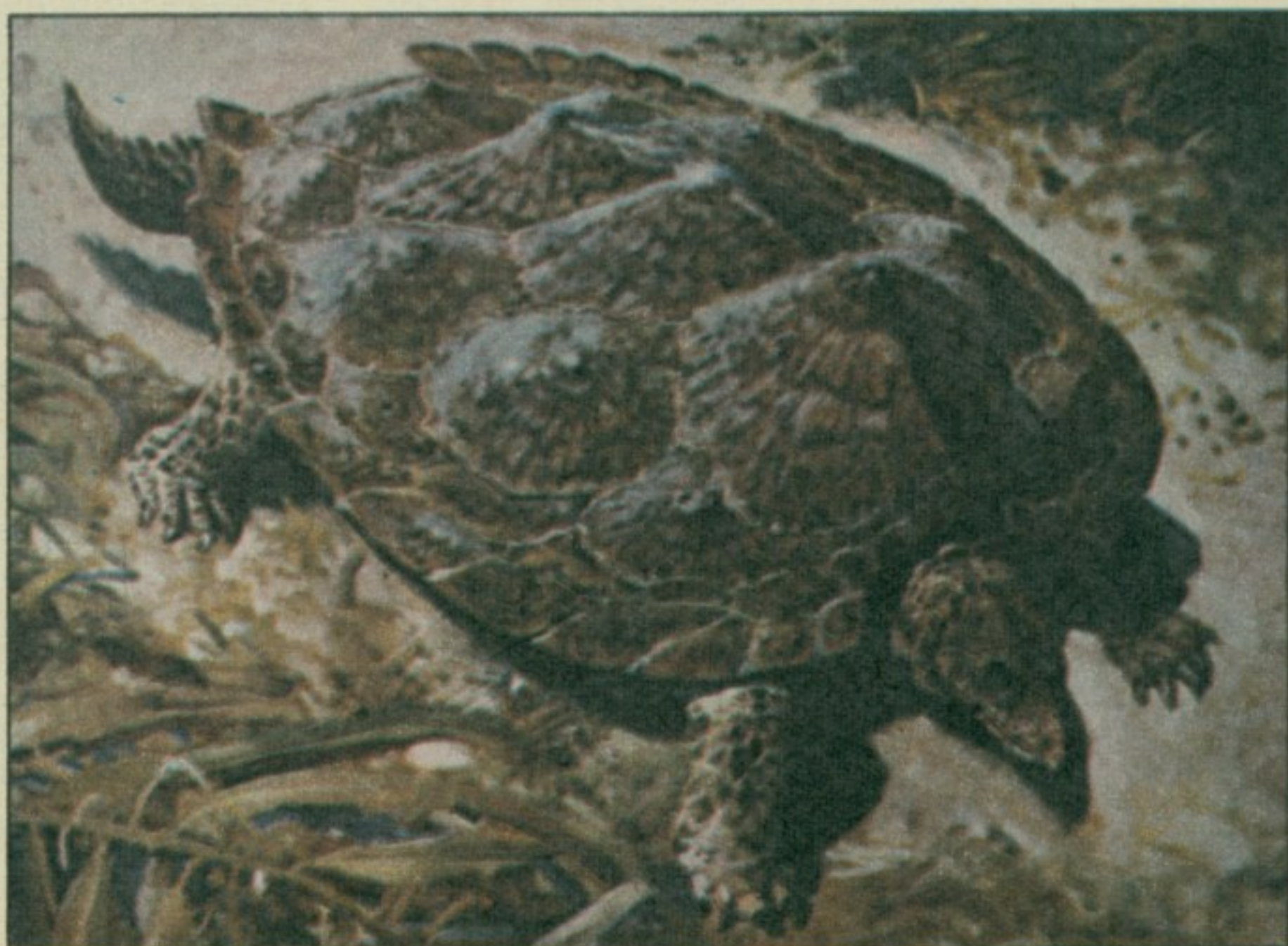
4

МИКСОСАУРУС или риба-гуштер припадник је примитивне врсте ихтиосауруса који су били одлично прилагођени животу у води. Ихтиосауруси су се појавили почетком мезозоику пре 225 милиона година и нестали крајем те ере, пре 136 милиона година када је живео миксосурус. Овај гмизавац дугачак 2 м имао је вилице пуне зуба и дугачак реп помоћу кога се брзо кретао.

5

НОТОСАУРУС је био морски гмизавац, савременик првих ихтиосауруса, што значи да је живео пре више од 200 милиона година. Добро се сналазио и на обали и на мору а риба му је била главна храна. Тело му је било дугачко преко три метра. Његови остаци нађени су у Европи, југоисточној Азији и Северној Америци.

6

ПРОГАНОХЕЛИС, једна од најстаријих корњача на Земљи, била је дугачка око 70 сантиметара. Преци данашњих корњача појавили су се пре 225 милиона година. Током протеклих миленија корњаче се нису много измениле, а преживеле су све природне катастрофе у којима је страдала већина осталих врста гмизаваца.

КО ЈЕ БИО БЕНИТО ХУАРЕЗ

— Пуне три седмице —
одговори човек.

ПОСЛЕДЊА ЦИГАРЕТА

— И још вам нису изрек-
ли пресуду?

— Не, на жалост.

— Ако се не варам, ви сте
из револвера пуцали у неку
жену и она је на месту оста-
тала мртва.

— Да.

— А због чега сте пуца-
ли у њу? — упита Хуарез.

— Рекла ми је да ће се у-
дати за другог. Није послу-
шала моје молбе и убеђи-
вања и ја сам морао да пу-
цам!

Хуарез није скидао по-
глед с њега.

— Ствар је јасна — рече
после краћег ћутања. — Сва
ко мора да сноси последице
својих поступака. Ваша ци-
гарета је при крају, сењор.
Узмите једну од мојих.

Кад је Мексиканац запа-
лио цигарету, Хуарез наста-
ви:

— Не поричете да сте је
убили?!

— Не, не поричем.

— Онда нема проблема.
Убиство се кажњава смрт-
ном казном. Зато ћу наре-
дити да вас стрељају, се-
њор!

— Али, ваша милости...

— промуца човек.
Хуарез га строго преки-
де:

сичкој држави Оахаки. Ње-
гови родитељи били су си-
ромашни Индијанци, али је
Хуарез успео некако да се
школује. Чак је завршио
правне науке и постао про-
фесор на универзитету у
Оахаки.

Хуарез је радио и као ад-
вокат. На том послу стекао
је углед човека који је
строг, али изнад свега пра-
вичан и племенит, па је
1848. године постављен за
гувернера Оахаке. За пет
година, колико се налазио
на овом положају, Хуарез
је усавршио правосудје и
финансије Оахаке, побољ-
шао саобраћај, унапредио
трговину и занате. Беспло-
шечно се борио против не-
савесности и злоупотребе
чиновништва које су у Мек-
сику одавно узеле маха.

ГЕРИЛЦИ ПРОТИВ ОСВАЈАЧА

А онда је 1853. године чу-
вени генерал Антонио Ло-
пез де Санта Ана протерао
Хуареза из Мексика као
свог опасног противника.
Хуарез је провео две годи-
не у Њу Орлеансу да би се
1855, кад је генерал Карера
свргао Санта Ану, поново
вратио у Мексико. Нови мек-
сички председник Игнасио
Комонфорт поставио га је
за председника Врховног су-
да Мексика.

ПРЕДАЈТЕ СЕ, Г

Једног од оних бур-
них дана мексичке
историје средином
прошлог века неки
хасиендро је дошао
у Мексико Сити с намером
да плати порез на пољоприв-
редно добро — хасиенду
Вандека. Кад је ушао у со-
бу председника Врховног су-
да Мексика, био је немало
изненађен. Соба је била ог-
ромна, а имала је само је-
дан омањи прозор. Од на-
мештаја у њој се налазио
један обичан сто, који је
служио као писаћи, и две
мреже за лежање. У једној
је седео Бенито Хуарез,
председник Врховног суда
а у другој неки Мексика-
нац.

— Дошао сам да платим
порез — прекиде их хасиен-
дро у разговору.

— Гурните тај папир са
стола и седите! — дочека га
срдечно Хуарез.

Хасиендро збуњено погле-
да у сто, претрпан папири-
ма и књигама, устручавају-
ћи се да учини како му је
речено.

— Седите, човече! — го-
тово нареди Хуарез. — Ви-
дите да немамо столица.

Окренувши се оном Мек-
сиканцу у мрежи он наста-
ви разговор.

— Дакле, сењор, позвао
сам вас јер желим да ваш
случај буде што пре решен.
Колико сте у затвору?

— ВИ СТЕ УБИЛИ И ЗАТО ЋЕТЕ БИТИ УБИЈЕНИ! — РЕКАО ЈЕ ПРЕДСЕД-
НИК ВРХОВНОГ СУДА МЕКСИКА СВОМ САГОВОРНИКУ. — А САДА,
МОЛИМ ВАС, ДАЈТЕ МИ МАЛО ВАТРЕ. МОЈА ЦИГАРЕТА СЕ УГАСИЛА.

— Не треба трошити не-
потребне речи кад је у пи-
тању једна тако јасна ствар.
Ви сте је убили и зато ће-
те бити убијени. А сада, мо-
лим вас, дајте ми мало ватре.
Моја цигарета се угасила.

Пошто је припалио сига-
рету, Бенито Хуарез стави
два прста у уста и неколи-
ко пута продорно зазви-
жда. Одмах уђоше два по-
лицајца.

Држећи на коленима па-
пир, Хуарез написа неколи-
ко речи и предаде га осу-
ђенику.

— Ево вам, сењор. То је
моја пресуда. Надам се да
немате ништа против што
ћу наредити да вас одмах
стрељају.

— Не, ваша милости —
промуца човек.

— Узмите још једну ци-
гарету — понуди га Хуарез.

Овај необични судија, Бе-
нито Хуарез, рођен је 21.
марта 1806. године у селу
Сан Пабло, у савезној мек-

Године 1857. Комонфорт
и Хуарез су успели да про-
гурају либерални устав чи-
ји је главни члан био кон-
фисковање огромних доба-
ра мексичке католичке црк-
ве. Те исте године Комон-
фортови противници су из-
вршили преврат и за пред-
седника довели Зулоагу. Три
године касније председнич-
ку столицу је заузео Бени-
то Хуарез.

У Мексику је у то време
владао хаос. Осим тешке
финансијске кризе која га
је захватила он ни издале-
ка није био у стању да из-
мири огромне обавезе пре-
ма страним земљама.

Како су САД биле заокуп-
љене својим проблемима, из-
гледало је да се указала
згодна прилика за европску
интервенцију у Мексику. Та-
ко су се 1862. године у Ве-
ракрузу, на источној обали
Мексика, почеле искрцава-
ти енглеске, француске и
шпанске трупе. Али, већ сле-
деће године Енглези и Шпан-

ци су се повукли из ове
тројне алијансе и оставили
Наполеона III, односно ње-
говог маршала Базена са
француским трупама.

Под притиском маршала
Базена Хуарез је морао да
напусти престоницу и да от-
почне герилску борбу про-
тив француских освајача.

ТО ЈЕ ОБИЧНА ЛАЖ!

Касно једне вечери на
вратима собе француског
заповедника у запоседну-
том мексичком граду Чиху-
ахе чуло се куцање. Врата
су се затим отворила и у со-
бу је ушла лепа и млада Мек-
сиканка.

— Сењорита Емилија! —
изненади се заповедник. —
Откуд ви у ове касне сате?

— Дужност ми налаже да
вас потражим!

— Дужност? Онда је то

нешто врло хитно и озбиљ-
но.

— Прети вам велика о-
пасност, господине. Хуарез
се приближава.

— Па, то није ништа стра-
шно! — насмеја се заповед-
ник. — Мислио сам да ми
доносите горе вести.

— Али, то је да не може
бити горе!

— Ништа ви не брините,
сењорита Емилија! Тај на-
водни председник Мексика
је један обичан глупи црве-
нокожац.

— Ипак, господине мајо-
ре, тај исти Индијанац је
потукао ваше чете.

— Тако се прича, али то
је обична лаж.

— То је истина, господине!
Вест ми је донео поуздан
човек.

— Сењорита, Хуарез се
неће усудити да нападне
Чихуахе. Он уза се има са-
мо шачицу пробисвета и а-
вантуриста.

— А Индијанци, његови
верни Апачи? Можда је Хуа-

Узалуд је Емилија убеђивала француске официре да им прети опасност. Поверовали су јој тек кад се на вратима појавио главом — Бенито Хуарез!

ПОСМРТНА ПОЧАСТ

На захтев САД Наполеон III је ускоро повукао свог маршала заједно са експедиционим корпусом, а цар Максимилијан је остао у Мексику верујући да ће га народ прихватити. Али, Хуа резове присталице, којима није био потребан никакав цар, поготово странац, ускоро су га заробиле у Каретару, североисточно од главног града Мексика. Ту је стрељан 19. јуна 1867. године заједно са својим верним генералом, Индијанцем, Мехијом.

Хуарез је потписао указ о Максимилијановој смртној казни, а кад је правда била извршена, отишао је у катедралу у Каратеру, где је било изложено царово тело.

★ ★ ★

Од тада је Бенито Хуарез два пута био председник Мексика. Све до своје смрти, 18. јула 1872. године, борио се за слободу, правду и бољи живот мексичког народа који му је искрено веровао.

Д. Е.

— Свака част вашој бри-
зи, сењорита! — скочи је-
дан официр. — Али, и кад
би се Хуарез сад налазио у
Чихуахи, била би довољна
моја заповест па да га фран-
цуски војници најуре!

— Па, покушајте! — зачу се. На вратима је стајао човек обучен у мексиканско одело. По лицу му се видело да је Индијанац.

— Ко сте ви?! — љутито упита заповедник. — И ко вам је дозволио да уђете без куцања?

— Я сам Бенито Хуарез,
председник Мексика.

После неколико секунди апсолутног тајца један официр повика истржући мач из корица:

— То је он, ухватите га!
— Господо, предајте се!
— мирно рече Хуарез. — От
пор вам не помаже.

Он се тада мало склони у страну и повика: — Напред!

ШТА ЋЕ
БИТИ
С ЕМИЛИЈОМ?

За неколико тренутака у собу упаде 50 Мексиканаца. Разоружали су француске официре и везали их.

Како су главнокомандују-

ћи и сви виши француски официри у Чихуахуи били заробљени, војска се предала не пружајући готово никакав отпор. Следећег дана ослобођен је велики број мексичких родољуба које је преки суд у Чихуахуи био осудио на смрт. Ово је подигло морал међу Мексиканцима па су се масовно стављали на страну Хуареза.

Бенито Хуarez је пружио заробљеним Французима две могућности: ако не желе да буду стрељани, морају пешкице кренути у Мексико Сити где се налазио маршал Базен. Оружје и залихе муниције предаће Хуarezу и никад се више неће борити против њега. Заробљеници су после извесног двоумљења, наравно, изабрали жи-

вот. Пре него што су пуштени на слободу главнокомандујући и сви виши официри морали су да потпишу документ којим прихватају све Хуарезове захтеве.

— Шта ћете урадити са Емилијом? — упита тада главнокомандујући.

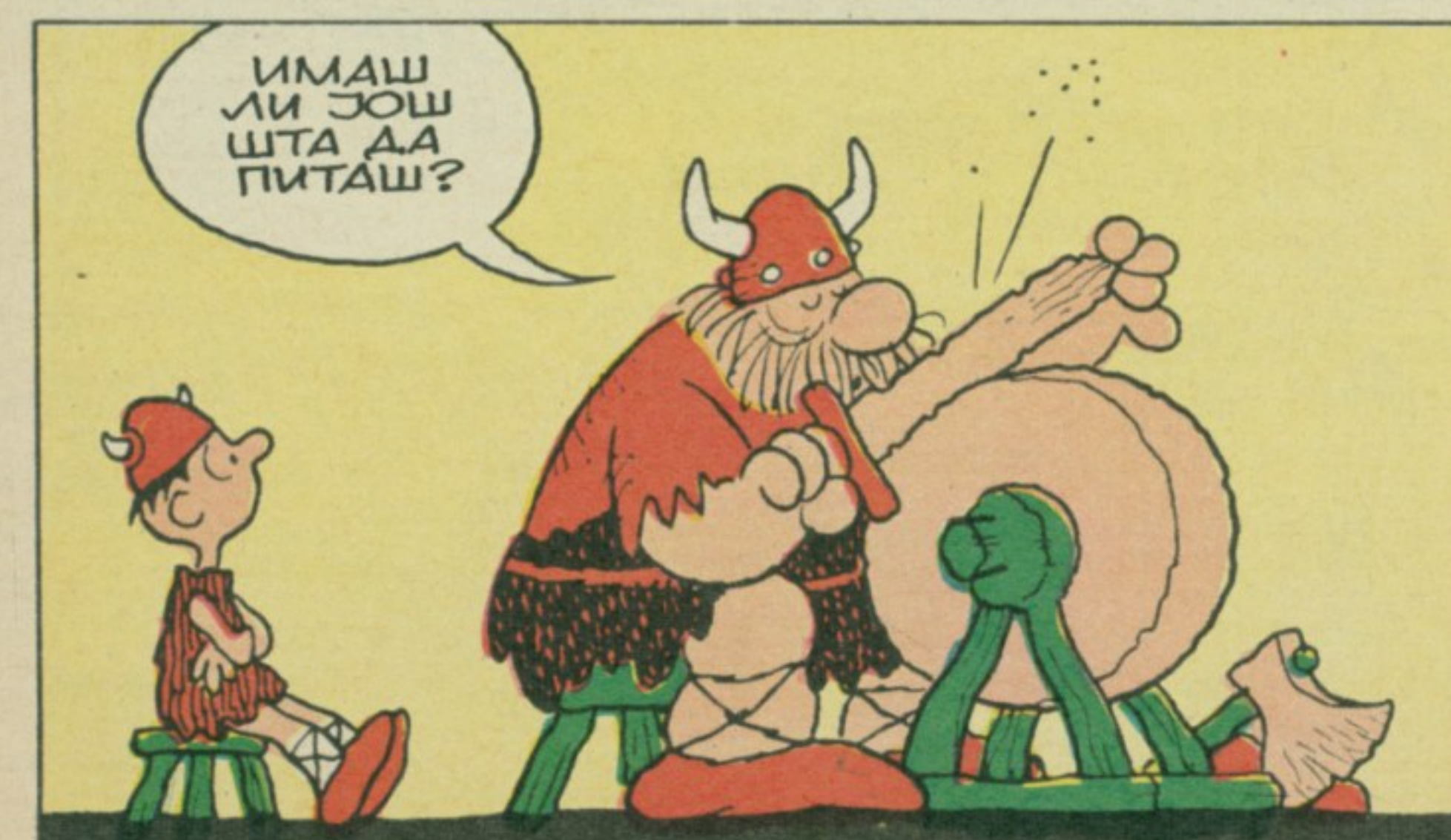
— Стрељаћемо је! — рече Хуарез. — Она је француска шпијунка.

Нико у његовом погледу, упућеном Емилији, није приметио израз захвалности. Она је радила за њега и већ неколико пута успела је да му помогне, тако вешто да Французима није пало на памет да у њу посумњају.

Свима срећна Нова година!

ХОТАР СТРАШНИ

У ПОДЗЕМНОЈ

Тек кад смо угледали огром-
ман водопад схватили смо да
ће пећина бити преплављена.
Био сам спреман да умрем.

КЛОПЦИ

Нас седморо налазили смо се у хладној, мрачној јами више од 90 метара дубоко испод јоркширске мочваре. При бледој светлости наших рударских лампи посматрали смо 30 метара висок водопад како хучи низ стену и стро-поштава се у тамни понор. Старе гране и прљава пена кружили су полако у води око наших ногу.

То је био крај нашег похода. Ни-смо могли даље. А док смо непо-кретно стајали и дивили се буци и снази воде, страх као да је обу-хватио сваког од нас, изненада и у истом тренутку.

НАЗАД ПРЕМА СИГУРНОСТИ!

Био је ведар и сунчан дан кад смо из мочваре почели да се спу-штамо у јаму Алум на брегу Ингл-боро, у Јоркширу. Нисмо очекива-ли да ће водопад бити тако велик и застрашујући. Окренули смо се и погледали пут којим смо дошли. Са олакшањем смо установили да је уски поточић уз који смо ишли да бисмо стигли до овог понора пуног воде остао и даље само по-точнић. Али, знали смо да је сваки тренутак важан и драгоцен и да не-мамо времена за губљење. Почели смо да се пењемо натраг према дневној светлости и сигурности и — ускоро били принуђени да се на-порно и жилаво боримо за животе.

За тај дан, 27. октобар 1968. го-дине предвиђало се суво и лепо вре-ме. Три члана наше екипе спустила су се специјалним лествицама за истраживање пећине, направљеним од жице и челичних пречки, право до улаза у јаму Алум на дубини од готово 45 метара.

Остали смо нас петорица и две девојке. Пошли смо другим путем. Кренули смо кроз оближњу узану пећину Лонг Черн, која се посте-пено спушта у дубину и ускоро стигли до пролаза који води у јаму Алум на дубини од готово 30 ме-тара. Затим смо прешли уски гре-бен. Испод његове ивице налазио се понор дубок 37 метара. Онда смо се спустили низ глатку стену која је под углом од 50 степени лежала између пролаза и улаза у јаму. Ту смо нашли оно троје ко-ји су се спустили лакшим путем и бржим начином — лествицама. У-брзо смо се сви лествицама спусти-ли до следећег одморшта на дуби-ни од 55 метара. Подигли смо по-глед и угледали плаво, светло небо. С оближњих мокрих стена вода је гласно капала крупним капима.

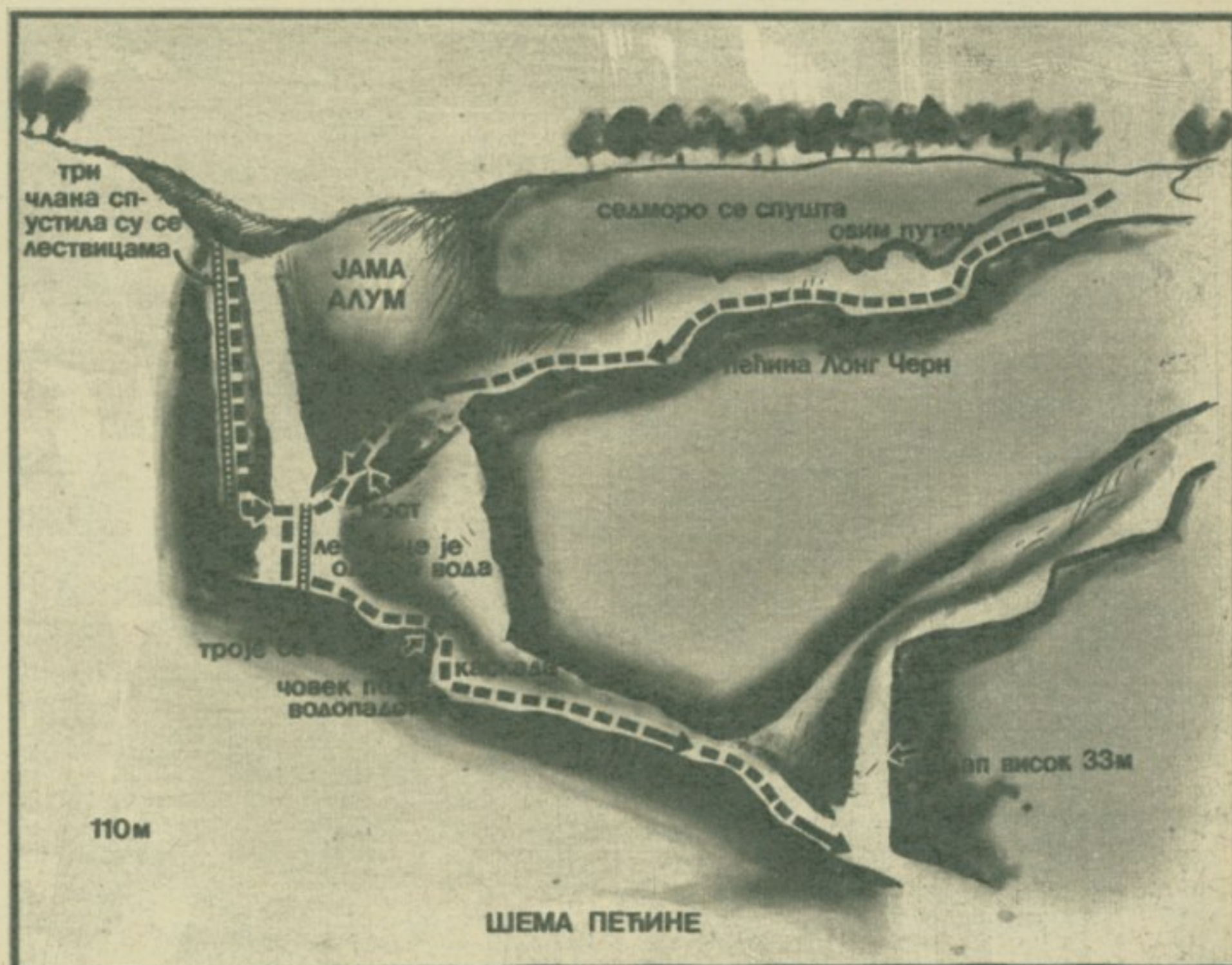
Наставили смо поход шљапкају-ћи по хладним локвама воде. Спу-штали смо се низ стрме стене и пробијали кроз теснаце све док ни-смо стигли до оброна високог не-ких 6 метара. Троје из наше еки-пе окренуло се и вратило. Ми који смо остали спустили смо лествице и наставили да истражујемо пећину све док нисмо стигли до мрачног понора пуног воде и водопада који је хучао застрашујуће. Опет смо погледали у небо. Више није било светло: прекрили су га велики там-ни облаци. Пљуштала је киша. А наш једини сингал за опасност и знак да нам прети несрећа био је — водопад.

Пожурили смо натраг до успона, сада од 6 метара. Када смо се спу-штали ваздух је био готово сасвим миран. Сада је дувао ужасан ветар, шибао нам лица и увлачио се под одећу. Петоро се попело без муке. Конопац је спуштен поново.

— Пођи ти — рекао сам мом дру-гу из екипе.

— Не, иди ти први — одговорио је.

Оклевао сам за тренутак а онда везао конопац око паса и почео да се пењем уз лествице. Попео сам се већ толико да ми је лице било у равни са ивицом стене и само је требало да закорачим на једну од по-

следњих пречки, када сам чуо уз-вик:

— Пази!

Видео сам талас сиве пенушаве воде како се пробија кроз пролаз и јури према мени. Следећег тре-нутка талас се снажно сручио на моје тело. Вода ми је напунила уста и нисам могао да дишем. Сећам се да сам се једном руком држао за пречку на лествицама и остао тако да висим. Жесток бол пресе-као ми је стомак: неко из екипе снажно је вукао конопац и поку-шавао да ме спасе. За тренутак сам изгубио свест. Осетио сам да ми срце лудачки лупа док сам, грчећи се, искашљавао прогутану воду.

СКЛОПИО САМ ОЧИ

Човек који је остао иза мене био је безбедан. Пад од 6 метара био је тако стрм да је он избегао уда-рац таласа. Четири члана спустила су конопац и извукли га. Неко је морао поћи по помоћ. Кренули смо један мој колега и ја.

Када смо долазили, вода у пото-чићима била је дубока два-три сан-тиметра. Сада је њен ниво био ви-сок преко пола метра и стално је растао. С муком смо се пробијали, вода нас је често заносила и, те-турајући, корачали смо стопу по стопу. Уморни, изгребани и задиха-ни стигли смо најзад до места где су стајале наше лествице дуге 15 метара. Водиле су до „моста“ и си-гурности. Лествице су висиле као танана и нејака паучина и налазиле су се усред водопада који се моћно обрушавао с висине од 60 метара. Ушао сам под млаз воде и почео да тражим уже. Али, брзо се пока-зало да сам поступио неопрезно: вода ме је бацила на тле и осетио сам јак бол кад сам главом ударио о стену. Међутим, кад ме мој коле-га извукао испод водопада још сам

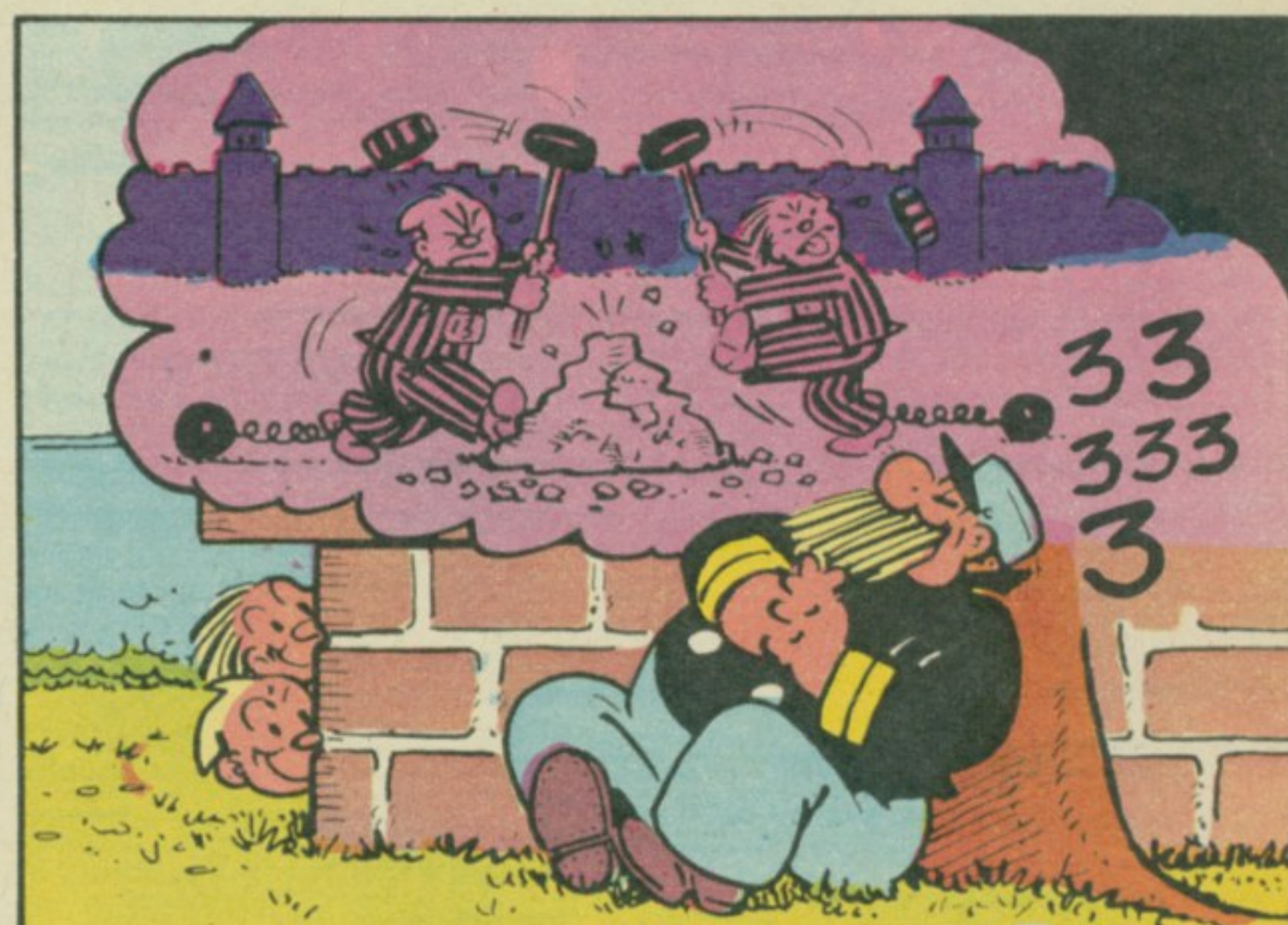
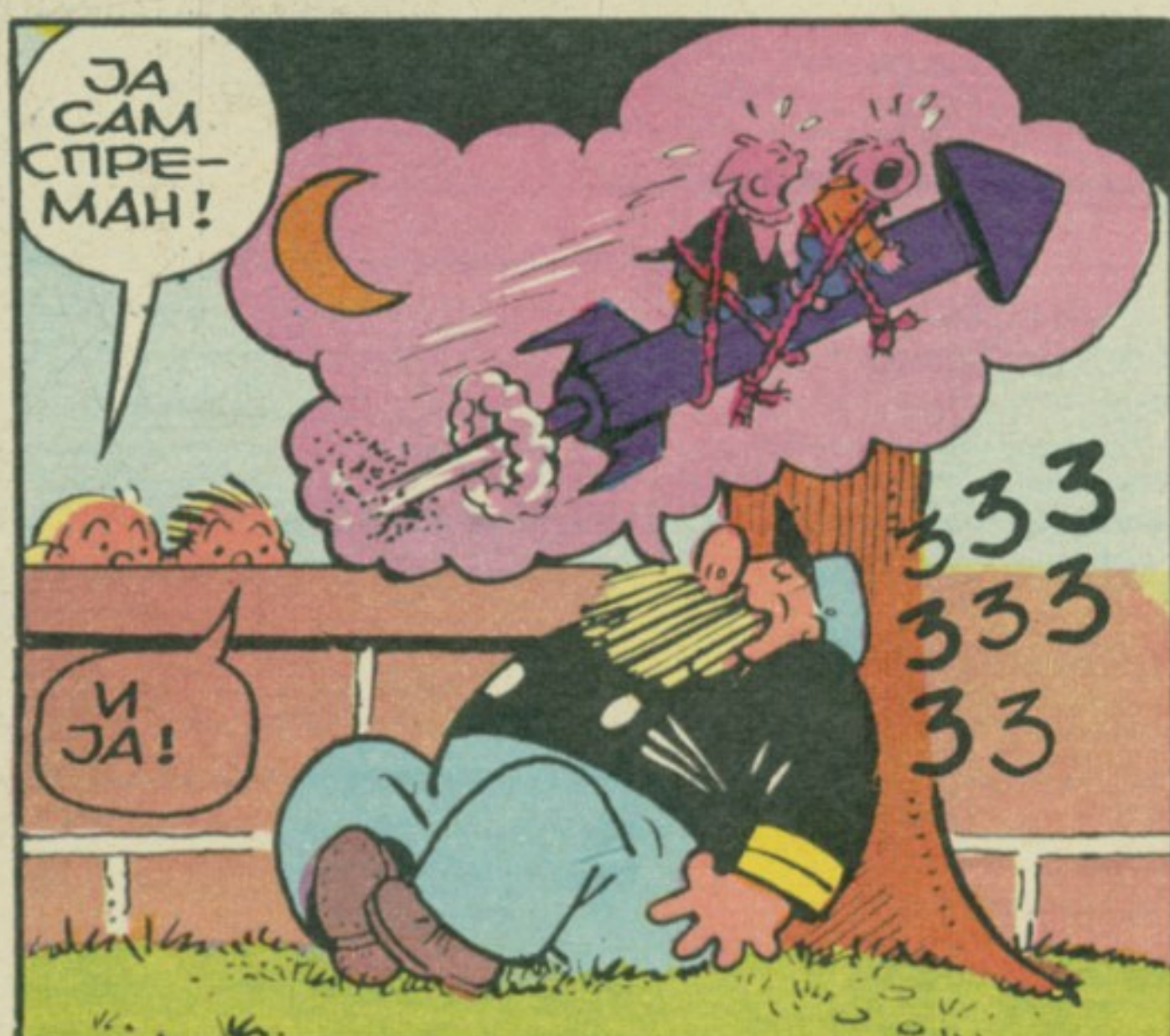
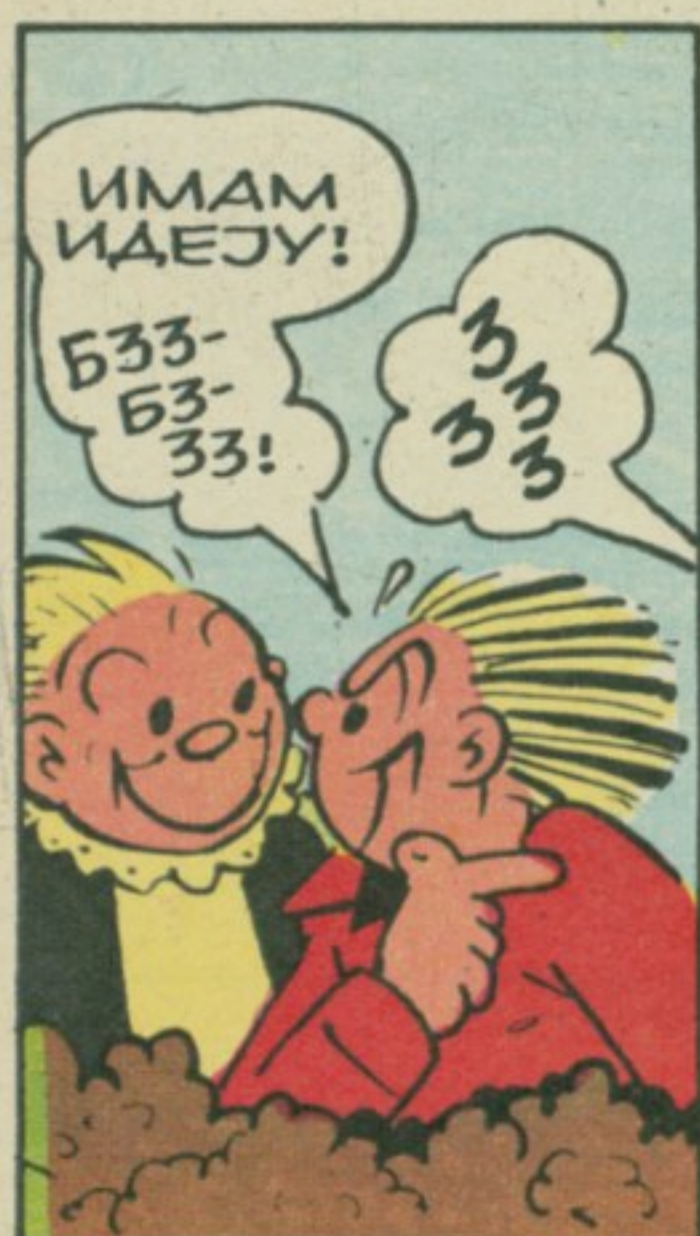
у рукама држао уже и један крај лествица. Тај мој друг из наше е-кипе био је старији и искуснији од мене. Сам је предложио да се први попне уз лествице. Исцрпљен и преплашен, ја то нисам могао учи-нити. Никада нећу сазнати како је он успео да се попне уз лествице док се огроман и снажан млаз во-де непрекидно сурвавао на њега.

Остао сам уплашен и промрзао. Дрхтао сам онако сав мокар. Ухва-тило ме очајање и још већи страх кад ми се учинило да мој колега виче:

— Пењи се, али не испуштај уже за спасавање!

У том тренутку количина воде изненада се повећала. Ухватио сам се за лествице, и удишући више во-ду него ваздух, попео се некако три метра. Лежао сам, све ме је бо-лело и био сам сувише изнурен да бих се покренуо. Био сам спреман да одустанем од сваког даљег поку-шаја и да умрем. Склопио сам очи.

Када сам их поново отворио, ви-део сам како се крај лествица по-мера све даље од водопада. Мој друг-их је вукао за горњи крај. Ух-ватио сам са за њих и удаљио се од воде заједно с њима. Нешто ка-сније, када су биле учвршћене, по-пео сам се тих 6 метара. Осврнуо сам се и видео светиљке осталих: налазили су с на једној узаној сте-ни изнад водопада. Помогао сам једној девојци да прескочи лити-цу а онда сам с колегом пошао по помоћ. Моја лампа није више ра-дила и имали смо само његову. Ме-ђутим, и њена светлост постајала је све слабија. Наш једини пут во-дио је кроз тесну пећину Лонг Черн која је такође била поплављена. На једном месту било је само 15 сан-тиметара између воде и таванице. А-ли, пробили смо се и трчали више од километар и по да телефонира-мо спасилачкој служби. Полиција, хитна помоћ, ватрогасна бригада и спасилачка екипа стигли су брзо. ван јаме, живи, неповређени и — Већ за један сат сви смо били из-многа мудрији. Алан Проктор

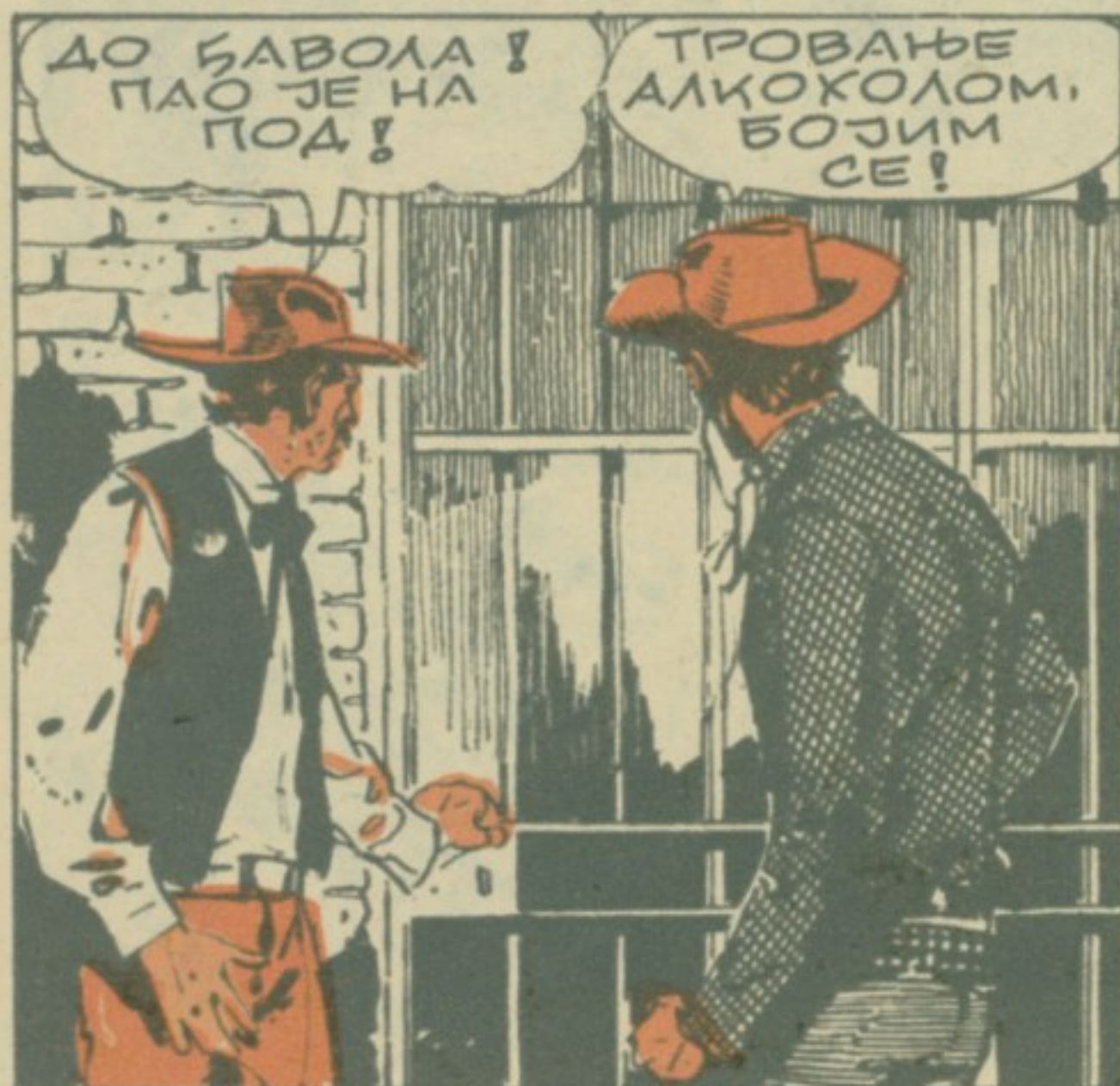
ШАРКО

КЕНДАЛ: ТАЛАЦ

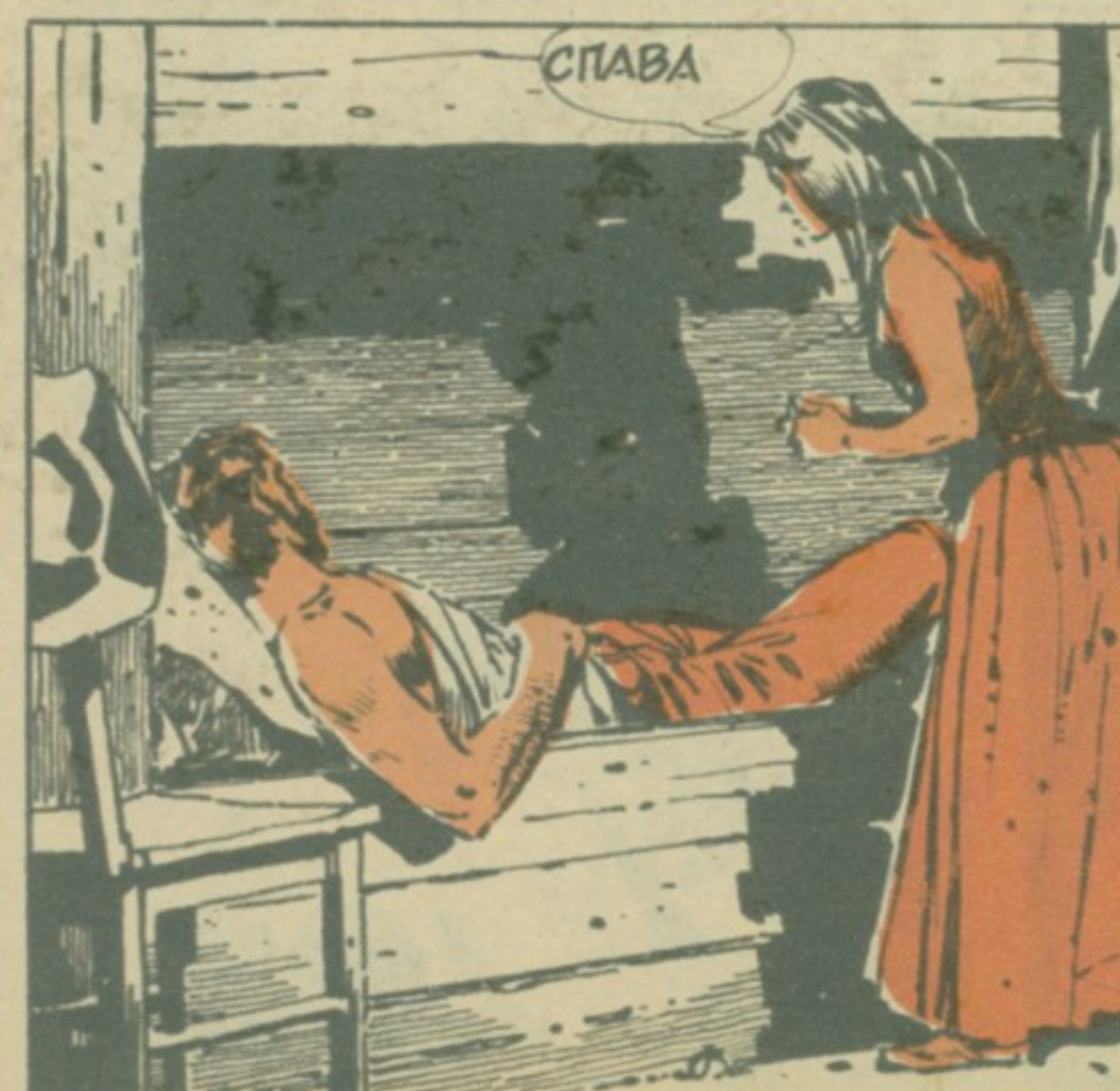

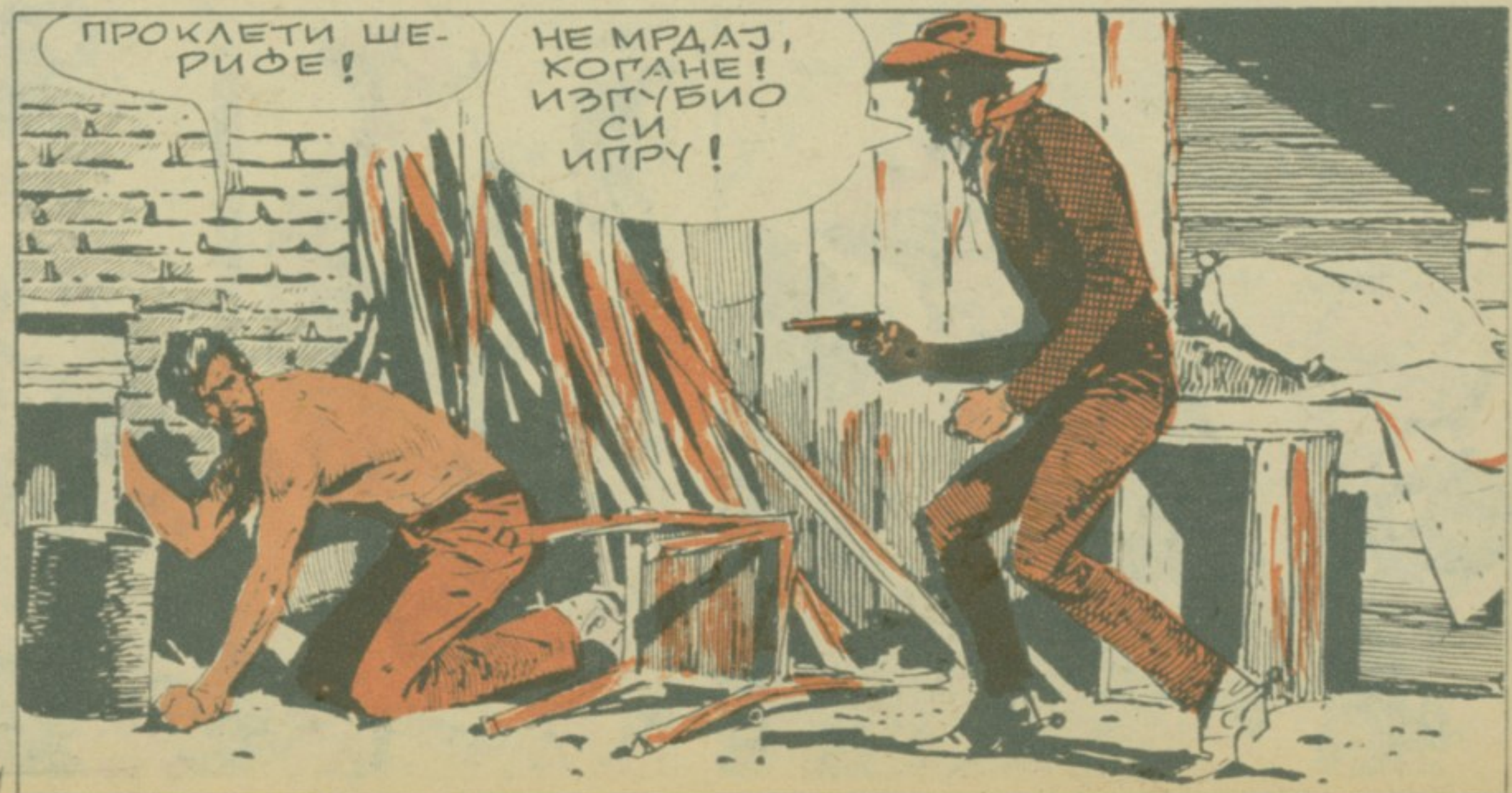

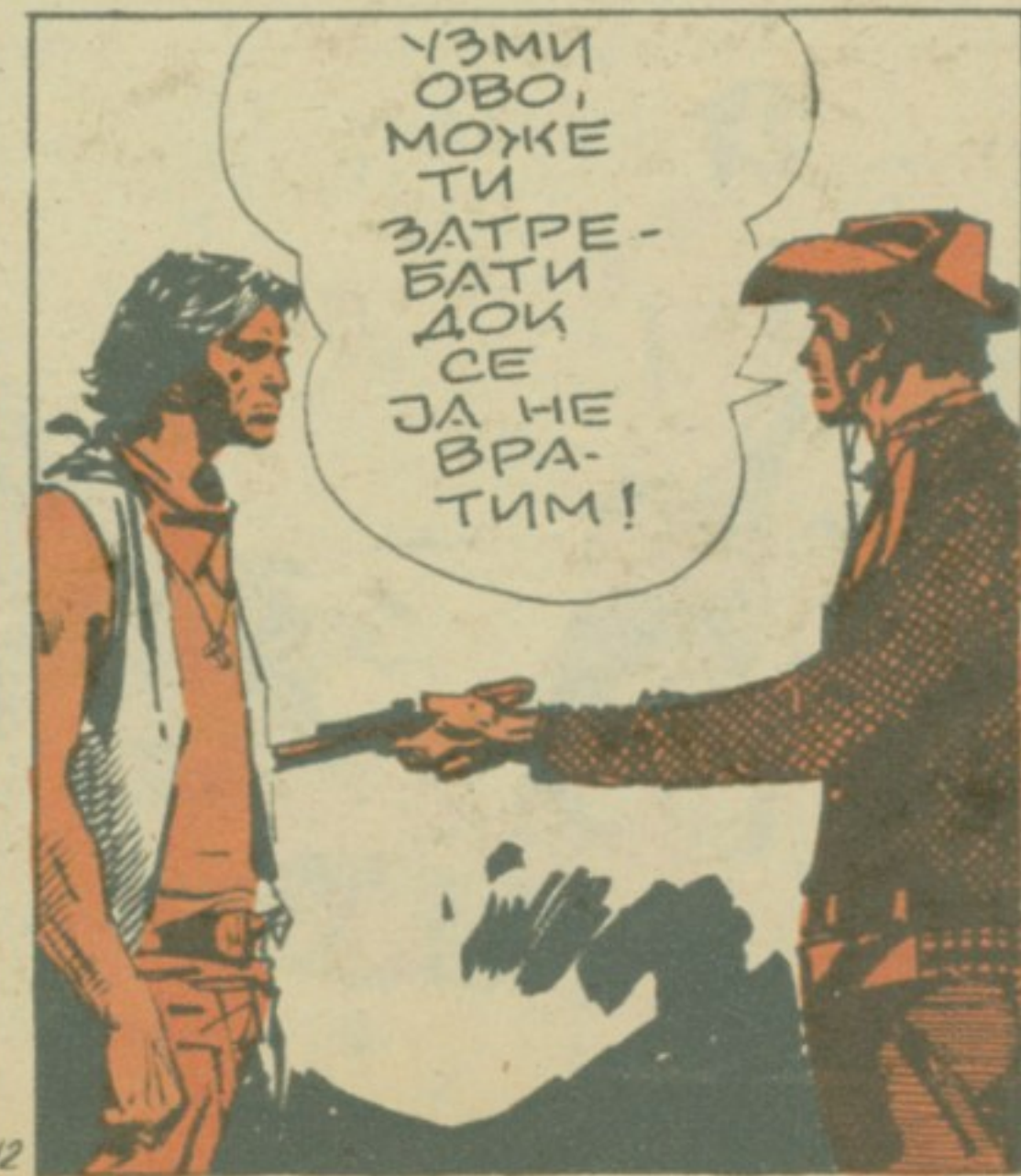
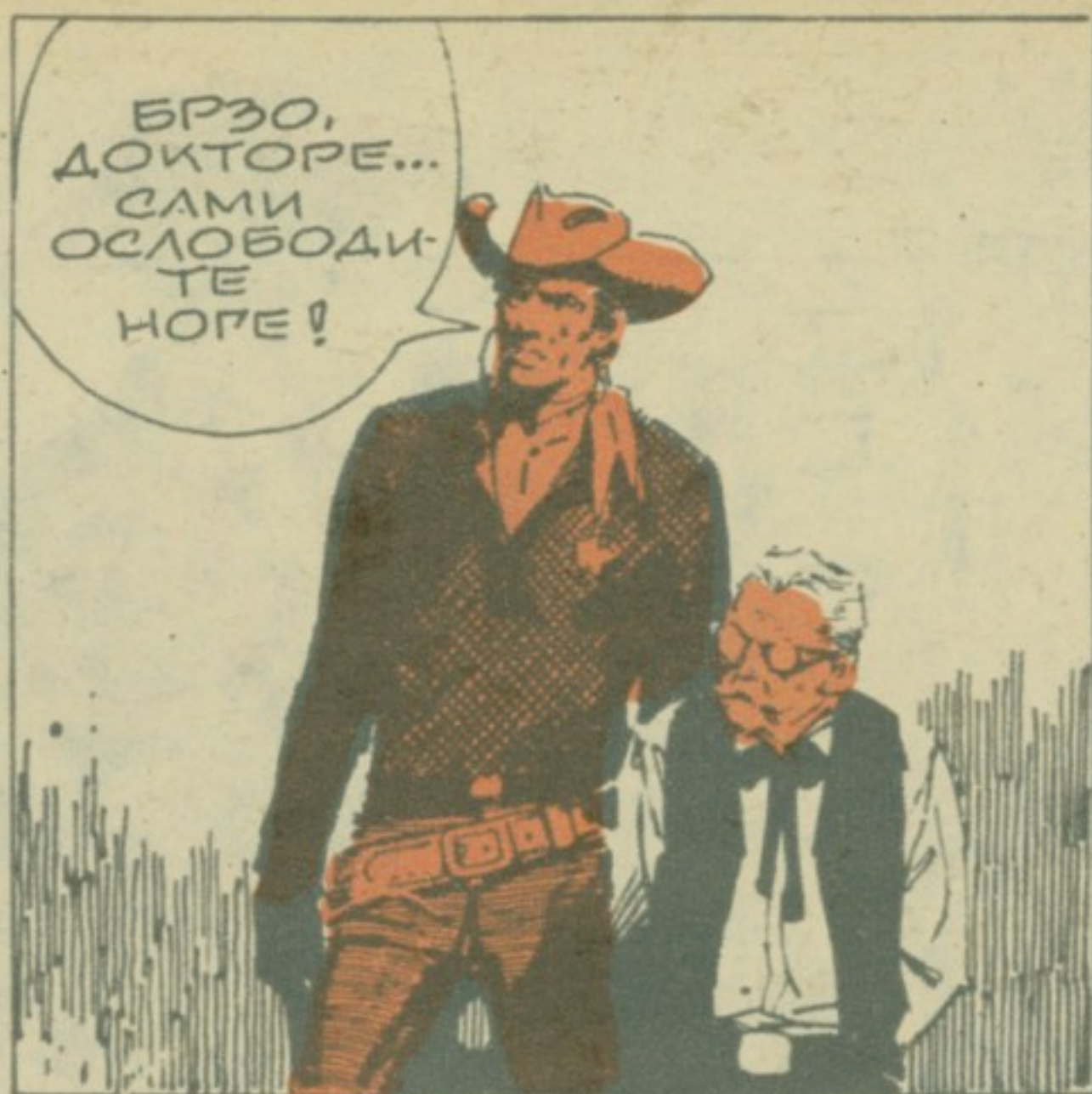

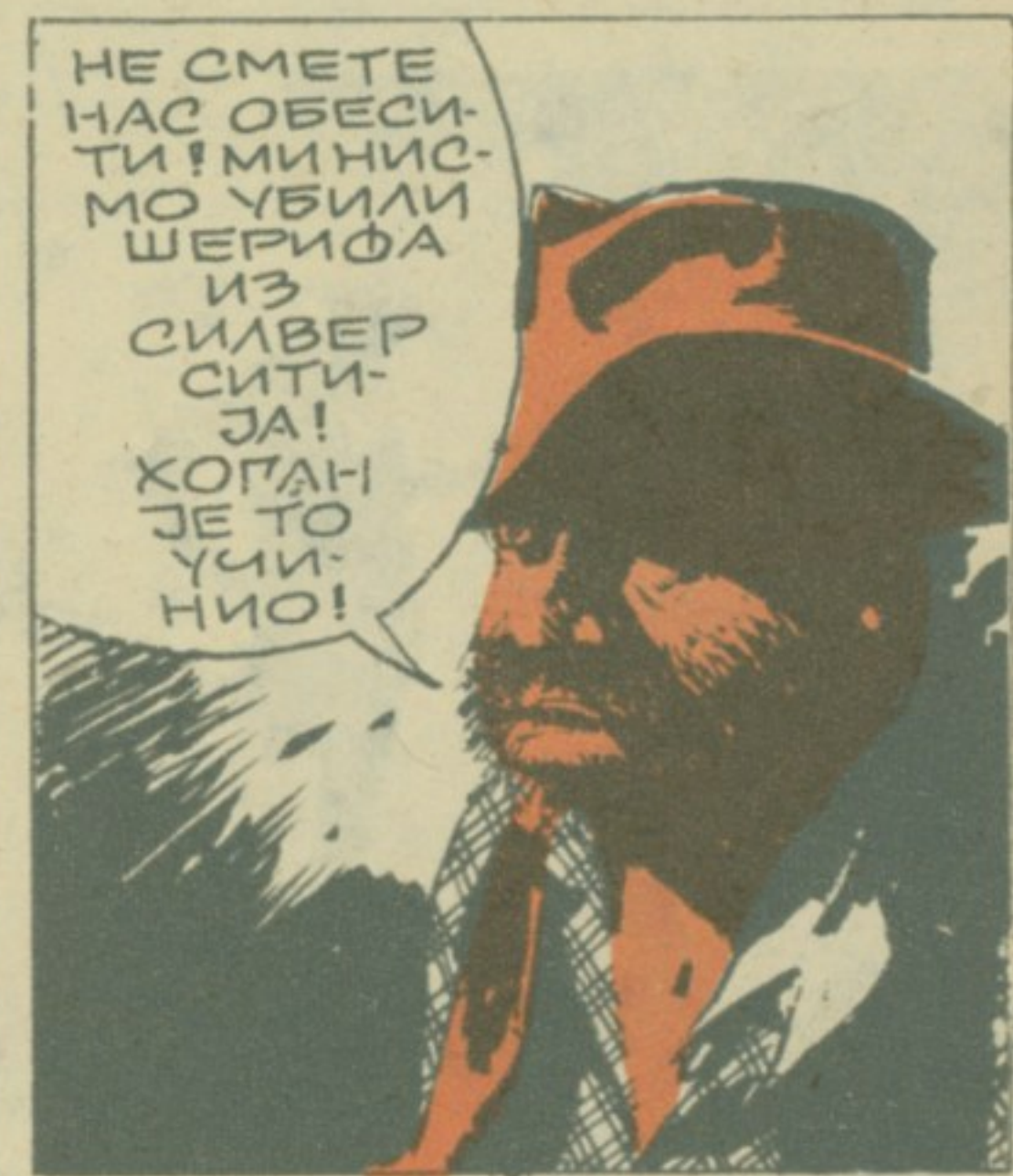

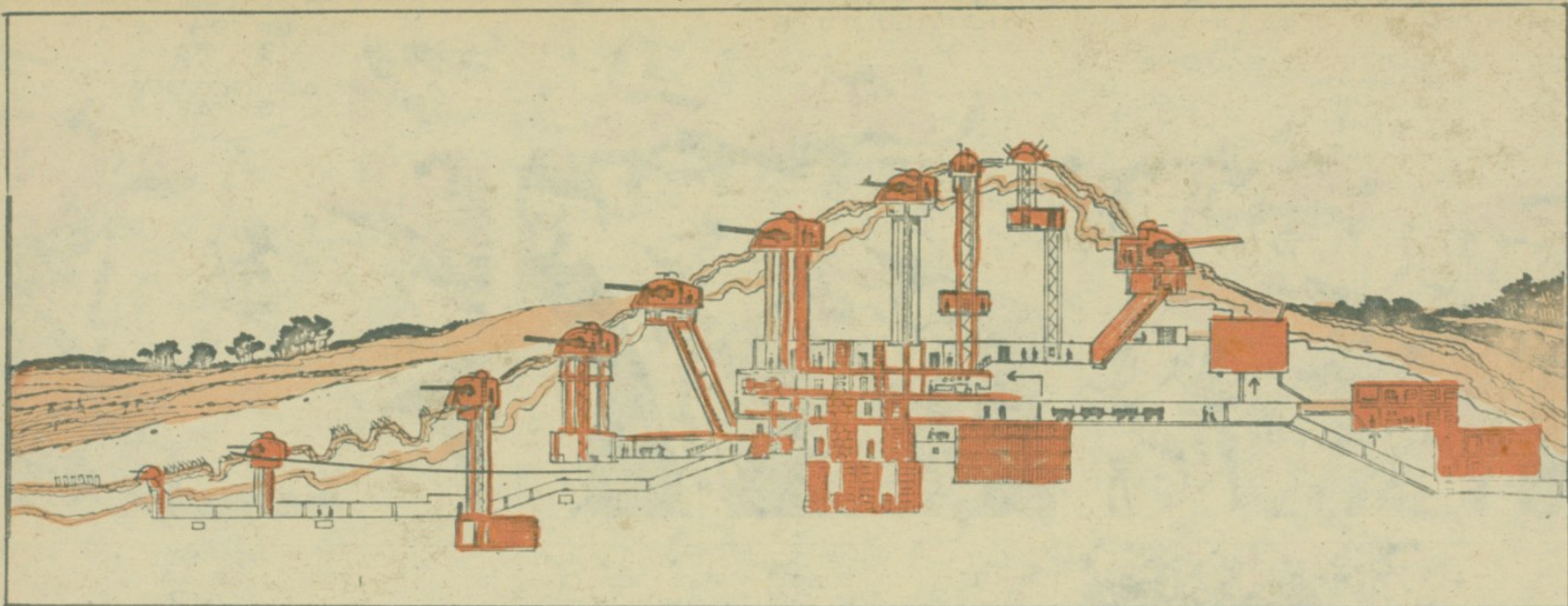

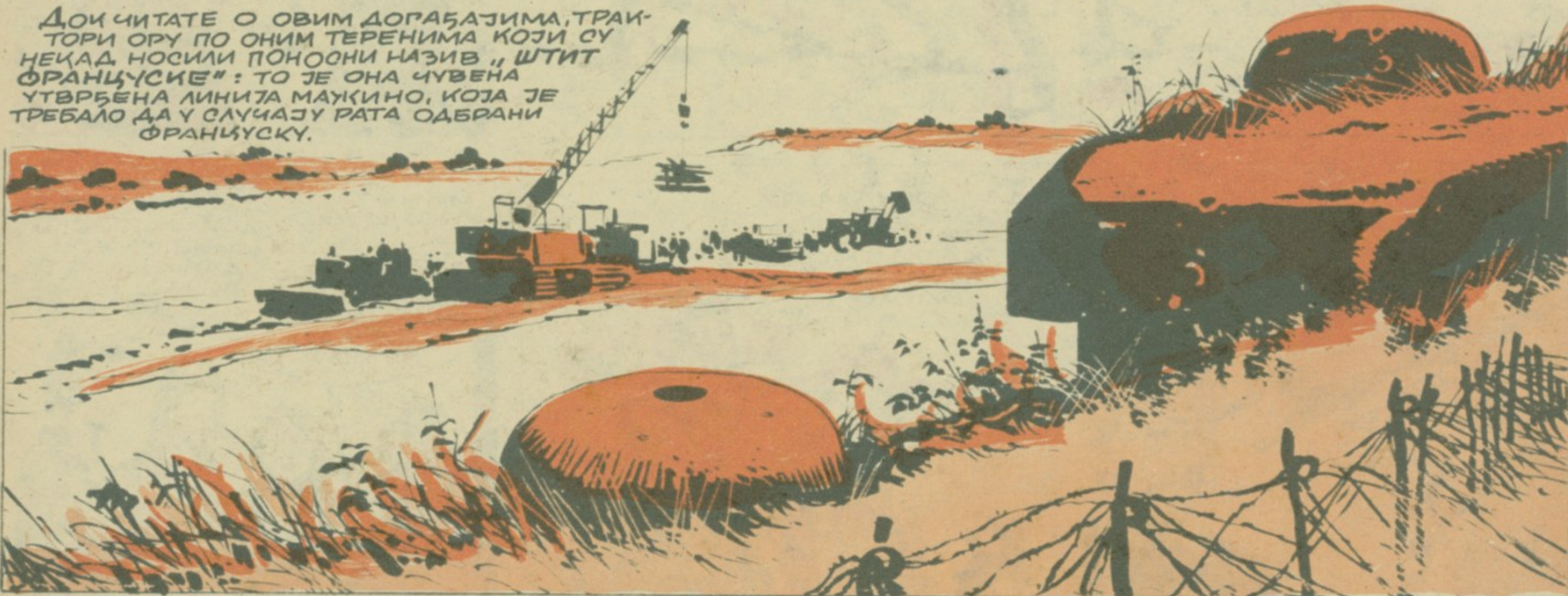

МАЖИНО ЛИНИЈА

ДОК ЧИТАТЕ О ОВИМ ДОГРАЂАЈИМА, ТРАКТОРИ ОРУ ПО ОНИМ ТЕРЕНИМА КОЈИ СУ НЕКАД НОСИЛИ ПОНОСНИ НАЗИВ „ШТИТ ФРАНЦУСКЕ“: ТО ЈЕ ОНА ЧУВЕНА УТВРЂЕНА ЛИНИЈА МАЖИНО, КОЈА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА У СЛУЧАЈУ РАТА ОДБРАНИ ФРАНЦУСКУ.

...УОСТАЛОМ ОВА СТАРА УТВРЂЕЊА, КОЈА СУ КОШТАЛА МНОГО МИЛИЈАРДИ ФРАНКА И У КОЈА ЈЕ УТРОШЕНО МНОГО ЉУДСКОГ РАДА, ОДАВНО СУ ПОСТАЛА САМО ТУРИСТИЧКА АТРАКЦИЈА...

А ПОЧЕЛО ЈЕ ОВАКО. ЗА ВРЕМЕ ПРВОГ СВЕТОКОГ РАТА И ФРАНЦУСКИ ВОЈНИЦИ БОРИЛИ СУ СЕ У БЛАЊАВИМ И КРВАВИМ РОВОВИМА...

ЗАТО СУ СЕ СВИ ПОСЛЕ РАТА У ФРАНЦУСКОЈ СЛОЖИЛИ ДА РОВОВИ ВИШЕ НЕ ДОЛАЗЕ У ОБЗИР. ОЧЕКИВАО СЕ НОВИ СУКОВ У ЕВРОПИ И 1930. ГОДИНЕ ПОЧЕЛИ СУ ВЕЛИКИ РАДОВИ.

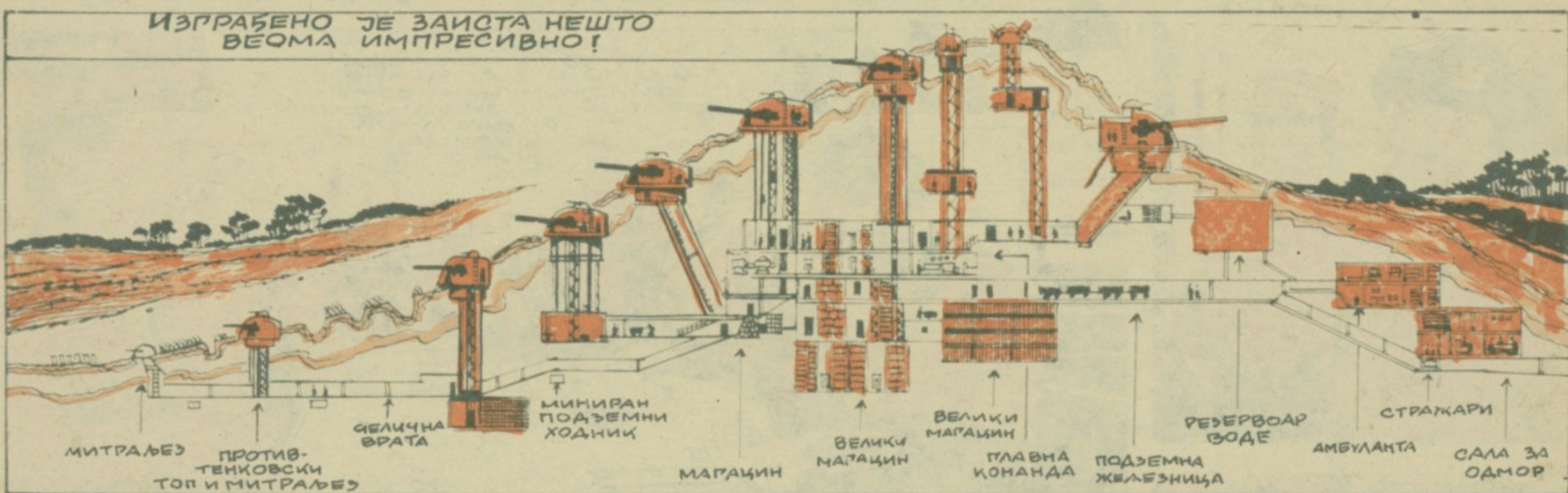

РАДОВИМА ЈЕ РУКОВОДИО ФРАНЦУСКИ МИНИСТАР РАТА АНДРЕ МАЖИНО. ЛИНИЈА БЕТОНСКИХ УТВРБЕЊА, КОЈА ЈЕ ПО њЕМУ ДОБИЛА ИМЕ, ПРОСТИРАЛА СЕ ДУЖ ФРАНЦУСКО-НЕМАЧКЕ ПРАНИЦЕ НА СТОТИНЕ КИЛОМЕТАРА. САСТОЈАЛА СЕ ОД НИЗА БУНИКЕРА-УТВРБЕЊА ПОВЕЗАНИХ ХОДНИЦИМА.

ЛИНИЈА МАЖИНО
УТВРБЕЊА
ЛИНИЈА СИГФИДА

ИЗГРАЂЕНО ЈЕ ЗАИСТА НЕШТО ВЕОМА ИМПРЕСИВНО!

НА ЈЕДНОМ УЛАЗУ У УТВРБЕЊЕ У ЛЕТО 1939. ГОДИНЕ ПОЈАВИО СЕ МЛАДИ ОФИЦИР...

МАЛО КАСНИЈЕ... ПОРУЧНИКЕ ПИКАР, ДРАГО МИ ЈЕ ДА СТЕ СТИГЛИ!

ЧИТАО САМ ИЗВЕШТАЈ О ВАМА... ОДЛИЧАН ЈЕ! ВИДИМ ДА СТЕ БИЛИ ПРВИ У СВОЈОЈ КЛАСИ... СА МЛАДИМА ДИВЦИМА КАО ШТО СТЕ ВИ БИЈЕМО ОВДЕ ЈОШ СИГУРНИЈИ!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕК ПРЕГЛЕДАЛИ ЛИНИЈУ?
ДОБРО, ОНДА ВИ ВАМ ЈА БИТИ ВОДИЧ.

У ПРАТЊИ ГЕНЕРАЛА ПИКАР ЈЕ КРЕНУО У ОБИЛАЗAK ОВОГ ОПРОМНОГ УТВРБЕЊА.

ВИДИТЕ, ОВО ЈЕ ЈЕДНА НАША ЕЛЕКТРИЧНА ЦЕНТРАЛА... ИМА ЕНЕРГИЈЕ ЗА СНАБДЕВАЊЕ ЈЕДНОГ ВЕЛИКОГ ПРАДА!

ОВО ЈЕ ПОСТРОЈЕЊЕ КОМПРЕСОРА КОЈИ УБАКУЈЕ СВЕЖ ВАЗДУХ У ГАЛЕРИЈЕ. ОНИ СУИ ОСИГУРАЊЕ ПРОТИВ ОТРОВНИХ ГАСОВА...

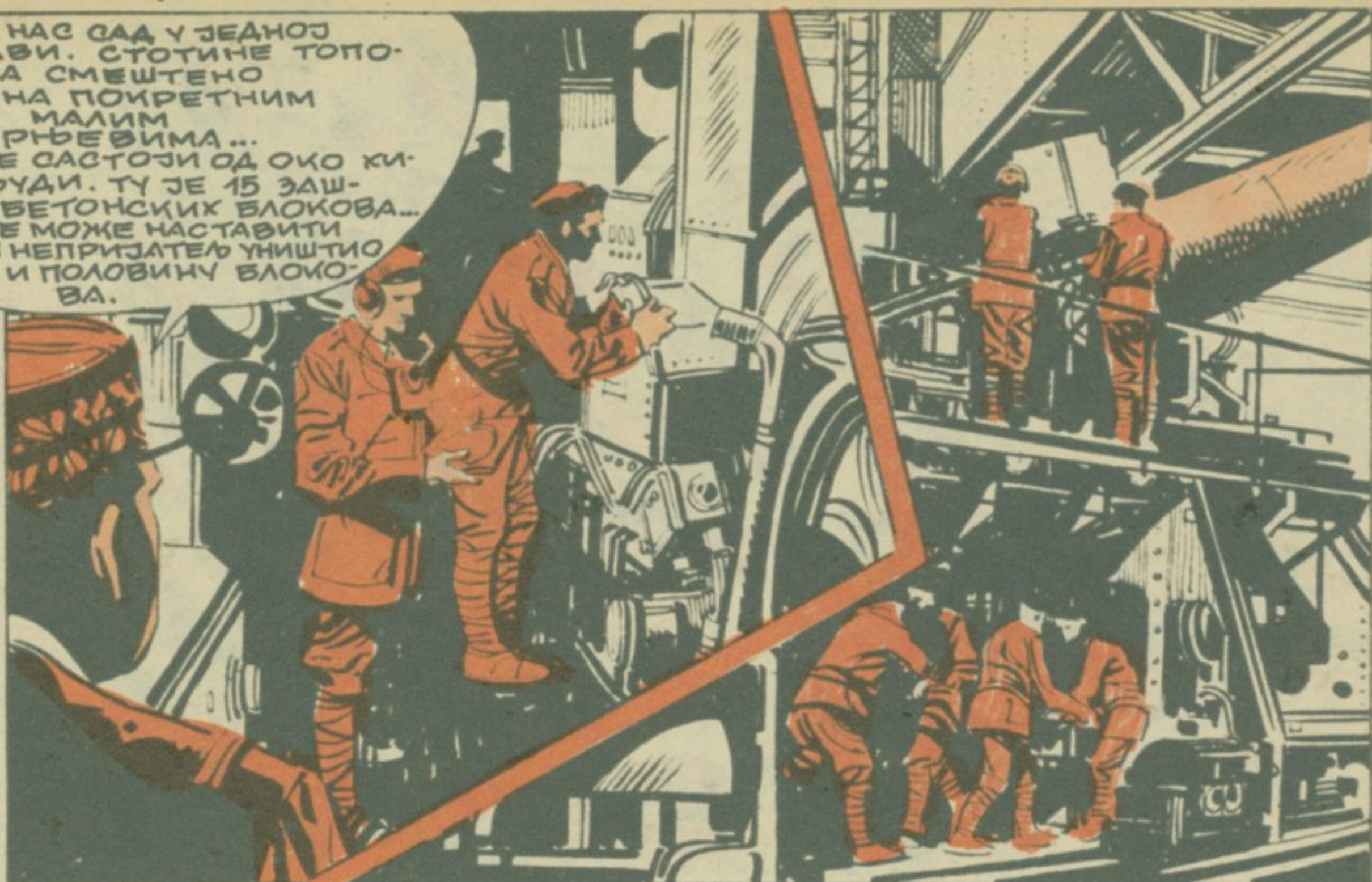

ДОБИТЕ, ДАЉЕ БЕ-
МО ЕЛЕКТРИЧ-
НОМ
ЖЕЛЕЗНИЦОМ.

ОВО
ЈЕ
СЈАЈНО,
ГЕ-
НЕРА-
ЛЕ!

ЕВО НАС ОДА У ЈЕДНОЈ
ТВРЂАВИ. СТОТИНЕ ТОПО-
ВА СМЕШТЕНО
ЈЕ НА ПОКРЕТНИМ
МАЛИМ
ТОРЊЕВИМА...
ПОСАДА СЕ САСТОЈИ ОД ОКО КИ-
ЛАДУ ЉУДИ. ТУ ЈЕ 15 ЗАШ-
ТИТНИХ БЕТОНСКИХ БЛОКОВА...
БОРБА СЕ МОЖЕ НАСТАВИТИ
КАД БИ НЕПРИЈАТЕЉ УНИШТИО
ЧАК И ПОЛОВИНУ БЛОКО-
ВА.

ПРОСТО НЕ-
ВЕРОВАТНО,
ГЕ-
РА-
ЛЕ!

ДОБИТЕ,
ИДЕМО
У ПОДЗЕМ-
ЉЕ.

ОВО ЈЕ
ГЛАВНА КОМАНДА!
ИМАМО И МАГАЦИНЕ СА
ХРАНОМ, МУНИЦИЈОМ, И
ГОРИВОМ, КОЈИ НАМ ОМОГУ-
ЋАВАЈУ ТРИ
МЕСЕЦА ЖИВОТА...

...АКО
БИСМО БИЛИ
ОДСЕЧЕНИ
ОД
ОСТА-
ЛОГ
СВЕ-
ТА...

И НЕ САМО ТО...
ИМАМО ПРОСТО-
РИЈЕ ЗА БО-
РБАК ВОЈ-
НИКА, БИО-
СКОП,
СВЕ ШТО ЈЕ
ПОТРЕБНО...
ЛИНИЈА
МАШИНО
ЈЕ
ПРАВИ
ПОД-
ЗЕМНИ
ПРАД.

А ОВО СУ БУНКЕРИ
ПРЕДСТРАЖЕ.
ОНИ ЋЕ ЗАДРЖАТИ
ПРВИ НАЛЕТ
НЕПРИЈАТЕЉА... САМИ
СЕ УВЕРИТЕ,
ПОГЛЕДАЈТЕ. АКО ДО-
БЕ ДО РАТА, ПРИ-
МЕТИЋЕМО НЕМЦЕ
ЧИМ СЕ ПОЈА-
ВЕ НА
ОНОМ
БРАУ.

ВРЛО
ЗА-
НИМЉИ-
ВО,
ГЕ-
НЕРА-
ЛЕ...

ЛИНИЈА ЈЕ ШИРОКА
НЕКОЛИКО КИЛОМЕТА-
РА... КАКО СТЕ
КАЗАЛИ?
ЗАНИМ-
ЉИВО?

ЗАРНЕМАТЕ НИШ-
ТА ДРУГО ДА КА-
ЖЕТЕ, ПОРУЧНИ-
КЕ?

ПРАВО ДА ВАМ КА-
ЖЕМ, ГЕНЕРАЛЕ...
МИСЛИМ ДА ОВАК-
ВА УТВРЂЕЊА НЕ
МОГУ ОСИГУРАТИ
ПОВЕДУ РАТУ.
ЧАК МИС-
ЛИМ ДА
СУ ШТЕТ-
НА...

Ш... ШТА?

ДА, ГОСПОДИНЕ.
НАПОЛЕОН ЈЕ РЕКАО
ДА ОНАЈ КОЈИ ОСТА-
НЕ ИЗА УТВРЂЕЊА,
ГУБИ. ПУКОВНИК
ДЕ ГОЛ ТВРАИ
ДА ЋЕ СЛЕДЕЋИ РАТ
БИТИ
ДОБИЈЕН
ТЕНКОВИ-
МА...

ГЛУПОСТИ! НАПОЛЕОН ЈЕ
МРТАВ ВЕЋ 120 ГОДИНА,
А ДЕ ГОЛ ЈЕ САМО
МЛАДИЈ
БУЈНЕ
МАШТЕ...

ОКЛОПНА
КОЛА НЕ МО-
ГУ НИШТА ПРО-
ТИВ
ЛИНИЈЕ
МАШИНО!

ДА АЛИ МИСЛИМ,
ГЕНЕРАЛЕ
ДА СЕ ОВА ЛИ-
НИЈА НЕ НАЛА-
ЗИ НА ПРАВОМ
МЕСТУ. ЈОШ У
СТАРА
ВРЕМЕНА, НЕМ-
ЦИ НИСУ
НИКАД КРЕТАЛИ
У ПОХОД НА ОРАН-
ЏУСКУ
ОВИМ ПРАВ-
ЦЕМ...

... НЕГО ОВУДА,
ПРЕКО БЕЛГИЈЕ, ЈЕР
ЈЕ ТУДА БРЖЕ
И ЛАКШЕ...
А И ПУТ ИМ НЕ ПРЕЧИ
МАЖИНО
ЛИНИЈА!

ДОС-
ТА!

ПРЕВИШЕ ГОВОРИТЕ, ПИ-
КАР! ШТА МИСЛИТЕ? ДА
ЗНАТЕ ВИШЕ ОД ГЕНЕ-
РАЛШТАБА? МОЖЕТЕ ДА
ИДЕТЕ!

ПОРУЧНИК ПИКАР СЕ ВРА-
ТИО У СВОЈУ СОБУ...

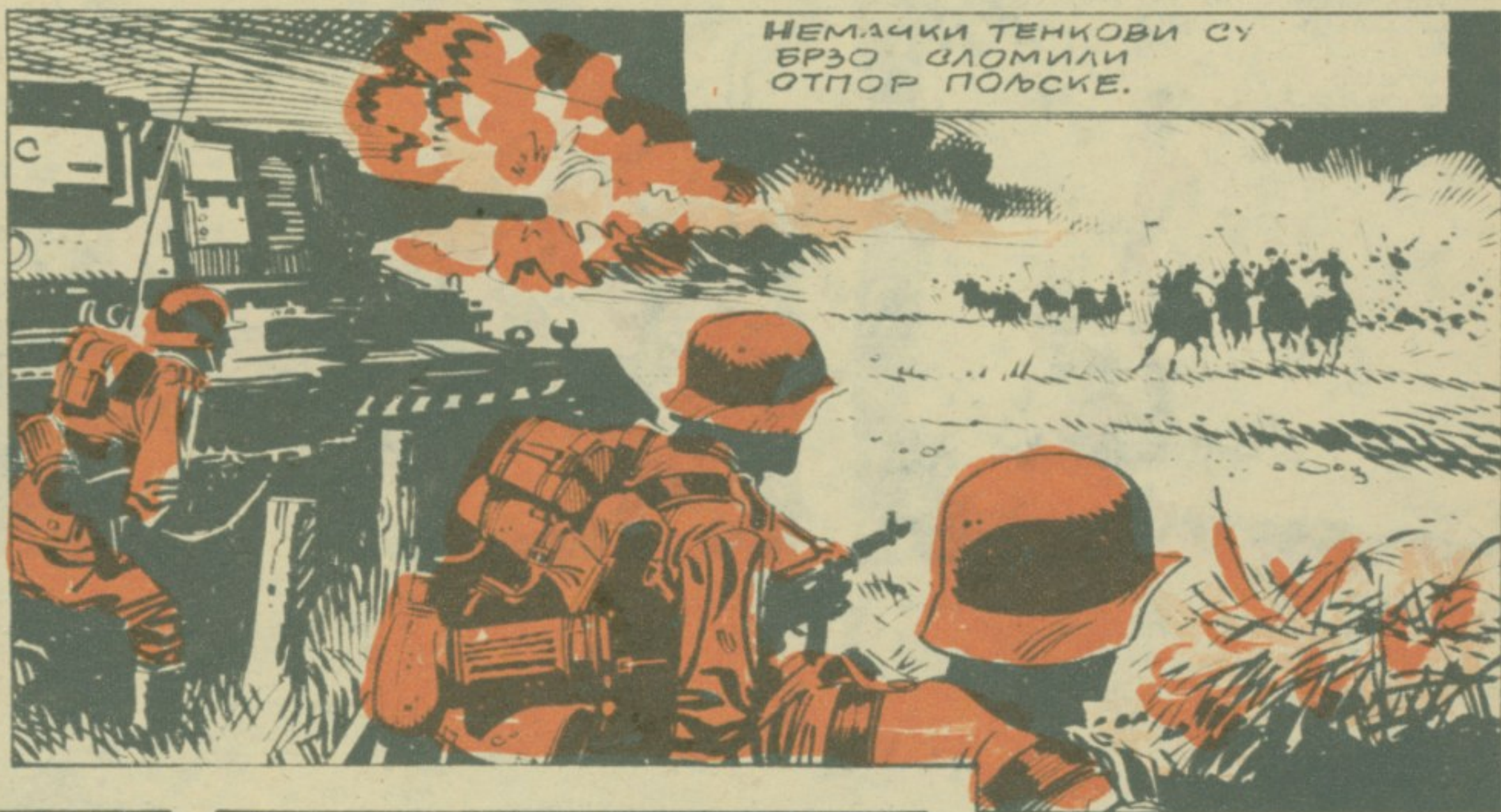
ГЕНЕРАЛШТАБ...
МНОГО СУ МИ
ОНИ
ПАМЕТНИ!

ТО СЕ ДОРОДИЛО ЈУНА МЕСЕЦА
1939. ГОДИНЕ.
ТРИ МЕСЕЦА КАСНИЈЕ ХИТЛЕР ЈЕ
НАПАО ПОЉСКУ... ОДАМАХ ЈЕ БИЛО
ЈАСНО ДА БЕ ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ
БИТИ САСВИМ ДРУГАЧИЈИ ОД
ПРВОР...

ОРАНЏУСКА И ЕНГЛЕСКА СУ
ОБЈАВИЛЕ РАТ
НЕМАЧКОЈ.

НЕМАЧКИ ТЕНКОВИ СУ
БРЗО СЛОМИЛИ
ОТПОР ПОЉСКЕ.

НА ЛИ-
НИЈИ
МАЖИ-
НО...

ОТВОРИТЕ ОЧИ! НЕМ-
ЦИ МОГУ СВАКОР
ЧАСА ДА НАПАДНУ!

РАЗУ-
МЕМ,
ГЕНЕ-
РА-
ЛЕ!

ШТА КАЖЕТЕ
ПОРУЧНИКЕ,
ХОБЕ ЛИ ДА
НАС НАПАС-
ТИ?

НЕ,
НИ
ДА-
НАС
НИ
СУТ-
РА...

ШТА?

ДОБИ БЕ ОНДА КАД ЧИ-
ТАВА ОВА БАРАКА ОД
АРМИРАНОГ БЕТОНА
НИЧЕМУ ВИШЕ НЕБЕ МО-
ЖИ ДА ПОСЛУЖИ... У
СВАКОМ СЛУЧАЈУ, МОМЦИ
ДРЖИТЕ ОТВОРЕ
НЕ ОЧИ!

ЧИТАВЕ КОЛОНЕ НАПУШТАЛЕ
СУ УТВРБЕНЕ СА ПОДИГ-
НУТИМ РУКАМА...

ЈЕ ЛИ
УНУТРА
НЕКО
ОСТАО?

НЕ,
САМО
МРТВИ!

ГЕНЕРАЛЕ ДИБОА,
МОГУ ЛИ ВАС ЗАМОЛИ-
ТИ ДА МИ ПОКА-
ЖЕТЕ УТВРБЕ-
НА?

ДОБРО, КАО
ЗАРОВЉЕНИК...
НЕ МОГУ ДА
ОДБИЈЕМ...

ГЕНЕРАЛ ЈЕ ОД БУНКЕРА ДО БУН-
КЕРА ВОДИО НЕМАЧКОГ ОФИЦИРА
КОМЕ СЕ ПРЕДАО...

ЗАЈЕДНОМ...

ПИКАР... БИЛИ СТЕ
У ПРАВУ...
О, КАКО СТЕ БИЛИ
ПРАВУ!

ЗБОГОМ...
И ОПРОС-
ТИТЕ МИ...
КАО И
СВИ
ОСТАЛИ!

КО ЈЕ БИО ОНАЈ
ОФИЦИР? ВАШ АДУ-
ТАНТ?

ПО-
РУЧНИ
ПИКАР...
ДА, БИО
ЈЕ МОЈ
ОФИЦИР,
ДА...

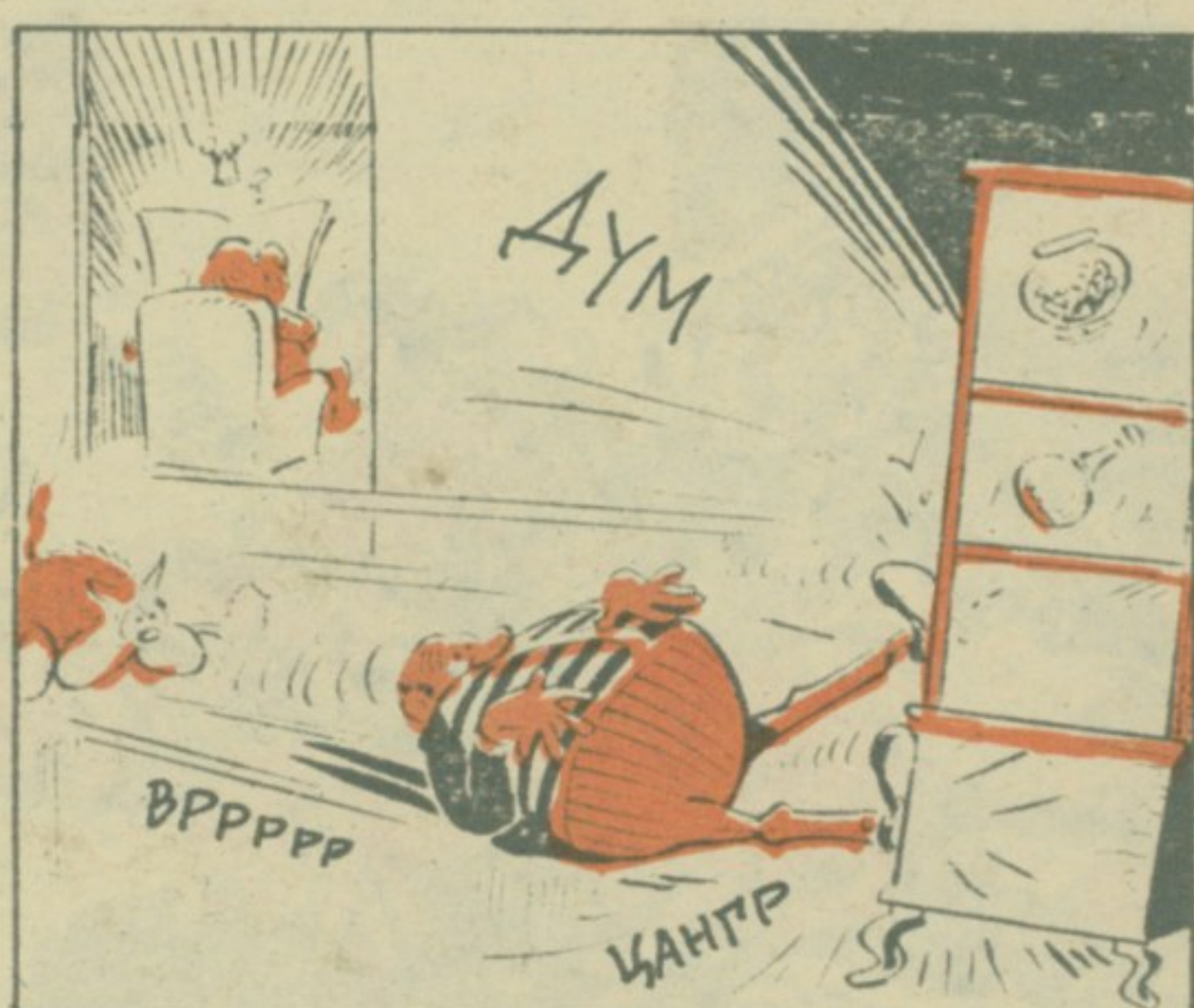

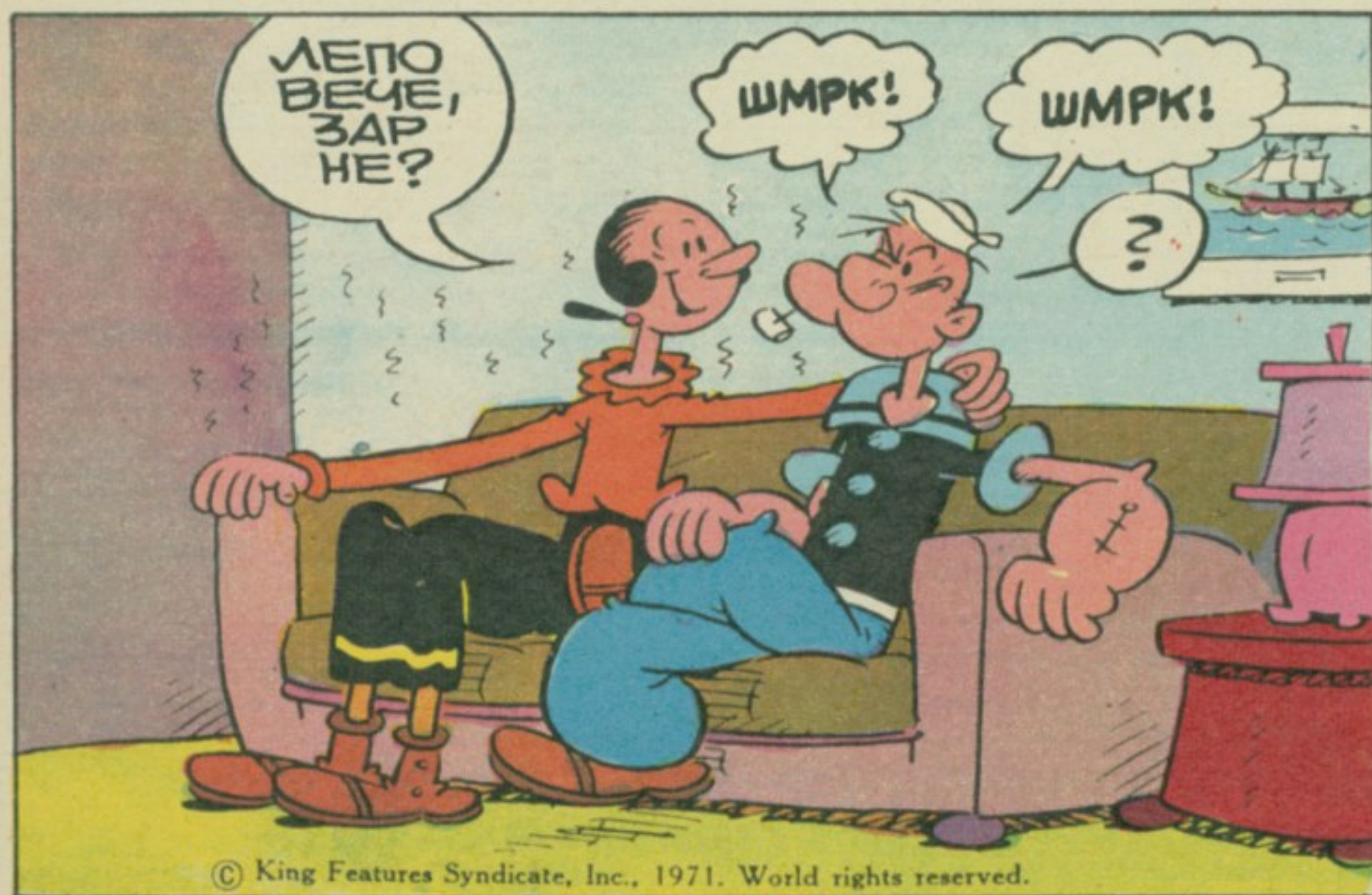
ДА СУ БАР СВИ
БИЛИ КАО ОН... ЛИНИЈА МАШИНО
НЕ БИ ПОСТОЈАЛА... И ОРАНЖУС-
КА МОЖДА НЕ БИ БИЛА
ОВАКО ПОРАЖЕНА...

КРАЈ

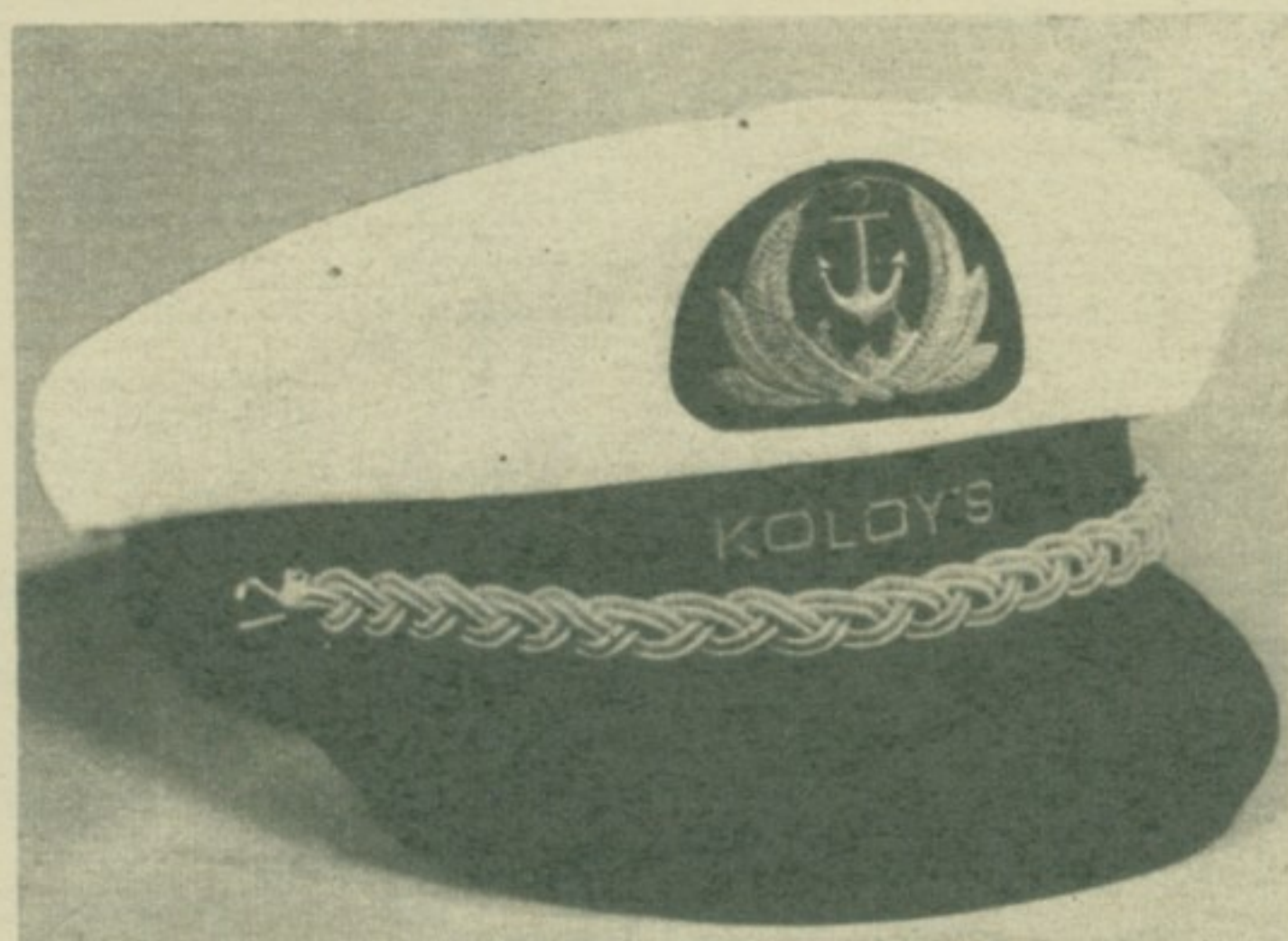
МИЦКО

Kolinska

КАПЕТАНСКУ КАПУ ЗА СВАКИ ПОПУЊЕНИ АЛБУМ

Постани капетан KOLOY'S морнарице!

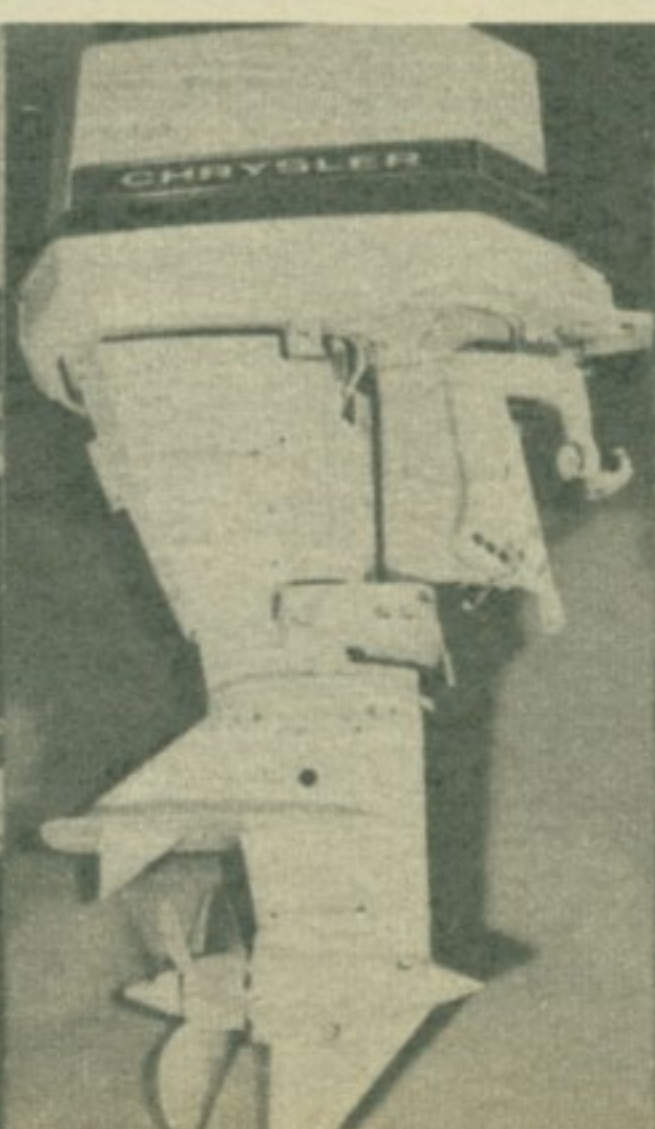
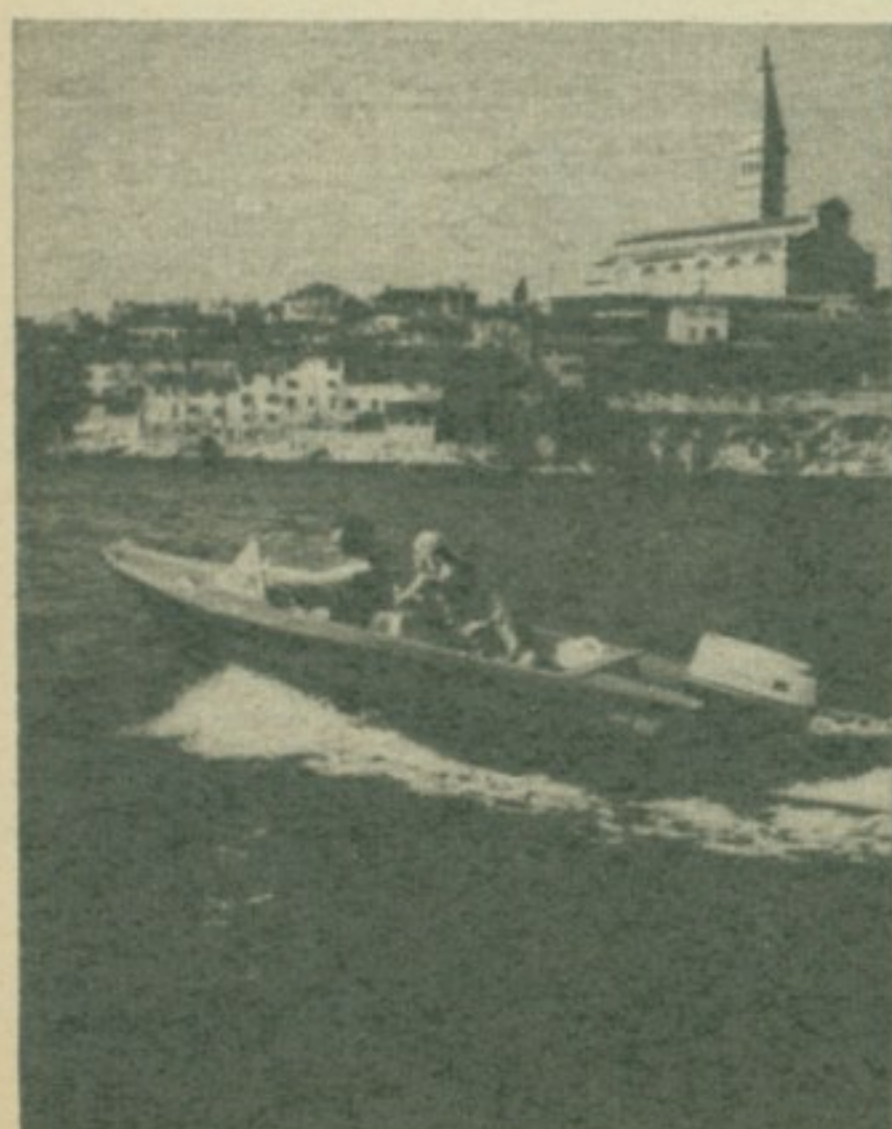
НАГРАДЕ У ОВА ДВА ИЗВЛАЧЕЊА:

1. ИЗВЛАЧЕЊЕ 15.5.1974
2. ИЗВЛАЧЕЊЕ 15.5.1975

2 ГЛИСЕРА ЕЛАН GT 400
СА МОТОРОМ КРАЈСЛЕР 35 КС

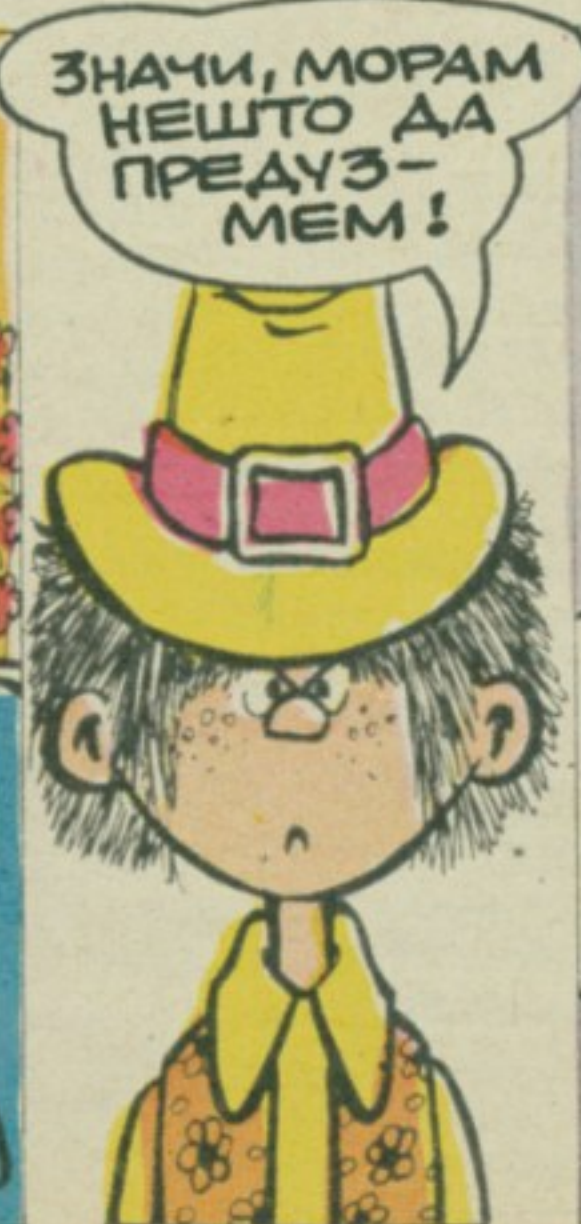
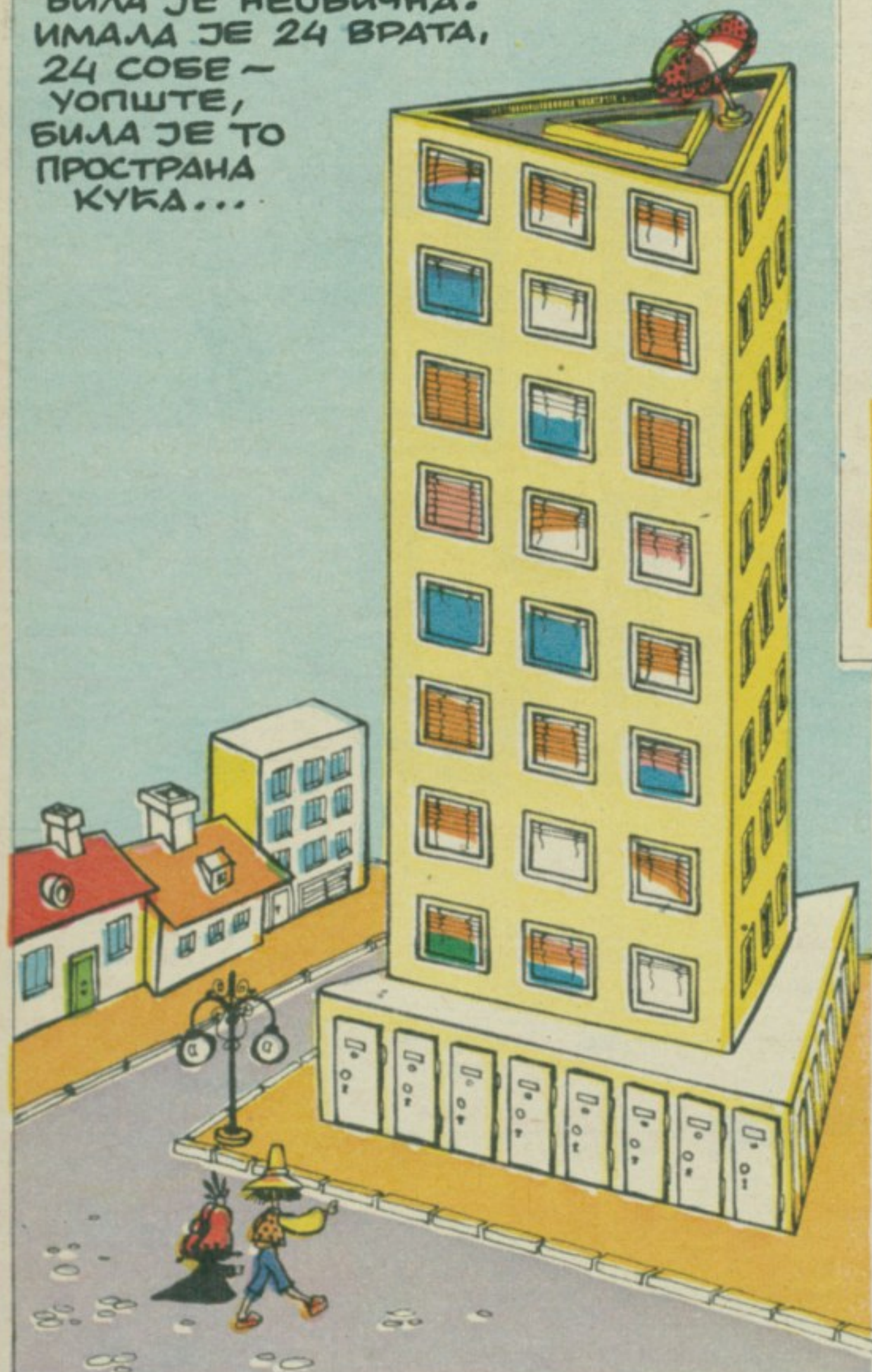
10 ГУМЕНИХ ЧАМАЦА МАЕСТРАЛ
4 СА МОТОРОМ ТОМОС 4 КС

1000 ПОДВОДНИХ
МАСКИ СИРЕНА

ДОЖИВЉАЈИ ИБН ТУПА

КУКА ИКС ИПСИЛОНОВЕ ПРИЈАТЕЉИЦЕ 3x8 БИЛА ЈЕ НЕОБИЧНА. ИМАЛА ЈЕ 24 ВРАТА, 24 СОБЕ - УОПШТЕ, БИЛА ЈЕ ТО ПРОСТРАНА КУКА...

ПОШТО СУ СЕ ПОТКРЕПИЛИ ЛИМУНАДОМ И КОЛАЧИМА (НИСУ БАШ СВЕ УСПЕЛИ ДА ПОЈЕДУ ЈЕР, ПРИЗНАЈТЕ, 3x8 ЈЕ ИПАК ВОЛЕЛА ДА ПРЕТЕРУЈЕ) МУСА И ИКС ИПСИЛОН СУ КРЕНУЛИ У АКЦИЈУ...

Кад пас љуто ре-
жи, лав риче или
змија звечарка тре-
се својом „звеч-
ком“, ви знате шта
то значи. Спрема се да вас
нападне. Али покушајте да
погодите како је располо-
жен један кит! Да ли је у
одређеном тренутку равно-
душан на све око себе или
је раздражен? Можда већ
више од сата скупља у себи
јарост да би вас идућег се-
кунда смогло једним удар-
цем свог снажног репа?

Године 1967. наш истражи-
вачки брод „Калипсо“ кре-
нуо је на експедицију с јед-
ним јединим циљем: да три
и по године проучавамо ки-
тове, да пловимо заједно с
њима широким морима и
океанима. Тек што смо, про-
шавши кроз Црвено море,
опловили рт Гвардафуј и
пред нама се отворило не-
прегледно пространство Ин-
дијског океана, почело је
посматрање. На прамцу „Ка-
липса“ поставили смо висо-
ку платформу — осматрач-
ницу на којој су се, на сме-
ну, увек налазила по два
члана експедиције.

ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ

Готово два дана смо про-
вели усред јата китова зва-
них главате уљешуре и успе-
ли да добијемо извесну пред-
ставу о животу тих цинова.
Уљешуре које су пливале
око „Калипса“ никако нису
давале утисак тупих живо-
тиња. Између њих је посто-
јао потпуно осмишљен од-
нос, а поједине животиње
показивале су своје „карак-
терне црте“: једне су биле
смелије од других, неке пла-
шљивије, треће промућурни
је и сналажљивије... Инту-
иција? Инстинкт? Могућ-
но...

Нагнути над самом водом
посматрали смо њихов нео-
бичан балет, тачније речено
низ одређених и понавља-
них покрета који су изгле-
дали тим фантастичнији што
су их изводиле животиње
дугачке и по двадесет мета-
ра. Видели смо њихова бли-
става леђа, репове велике
као једра, а само понекад и
њихове огромне главе. Да
смо умели да протумачимо
њихов језик можда бисмо
дознали да ти њихови по-
крети и окрети у води нису
случајни, да је пред нама
пример потпуно осмишље-
ног понашања. Хидрофони,
помоћу којих смо записива-
ли гласове што их испушта-
ју китови, сведочили су да
уљешуре „разговарају“ из-
међу себе серијом цоктања,
шкљоцања и других зву-
кова.

Још нешто смо још првих
дана запазили: када с бро-
да посматраш уљешуру чи-
ни ти се да креће полако.
Али, причали су нам наши
гњурци, требало је у води
покушати додирнути кита

ТАЈНЕ МОРА

МОЈ ПРИЈАТЕЉ КИТ

НАШ ТОНСКИ СНИМАТЕЉ ЛАГОРИО ВЕОМА
СЕ ПОНОСИО ШТО ЦИНОВИ НИСУ ПОБЕГЛИ
ОД ЊЕГА. ТВРДИО ЈЕ ДА СУ У ЊЕМУ ПРЕ-
ПОЗНАЛИ ДОБРОНАМЕРНО БИЋЕ.

или га ухватити за пераје па
да се увериш како се вели-
ком брзином креће!

Море је мирно, време ле-
по. Рониоци с боцама на ле-
ђима скачу у воду право
пред китове. Уљешура обич-
но скреће у страну. Да ли
она види човека или осети
његово присуство, не знамо.
За њима се спуштају и ки-
но-сниматељи, такође с бо-
цама на леђима. Тежина бо-
ца им смета, али без њих не
би могли јер кит, кад га по-
годите харпуном, зарони на
дубину од пет до двадесет
метара. Харпуни су лаки,
нису намењени убијању мор-
ских цинова јер ми нисмо
кренули у лов на њих. Јед-
ну тако харпунирану живо-
тињу пратили смо бродом
двадесет и четири часа —
то је наш рекорд. За то вре-
ме остало јато, око десет
китова, кретало се на изве-
сној удаљености од рањени-
ка. Наши хидрофони хвата-
ли су сталне „сигнале“ из-
међу њега и осталих члано-
ва јата.

НОЋНИ КОНЦЕРТ

За то време ниједан кит
није чак ни покушао да на-
падне кога од ронилаца или
сниматеља. Када су покуша-
ли да зауставе коју уљешу-
ру она би брзо скренула у
страну и похитала за јатом
мада је једним замахом ре-

па могла да просто „збри-
ше“ сваку препреку.

Мој син Филип је два ме-
сеца посматрао најбучније и
„најразговорљивије“ од свих
китова: грбаве китове. И за-
писивао њихове гласове.

За та проучавања изабра-
ли смо воде око Бермудских
острва јер се ту грбави ки-
тови редовно задржавају на
свом путу према арктичким
водама које лети обилују
ситним рачићима.

У близини равног подвод-
ног стења открили смо јато
китова који су одмах пове-
ли своје „коло“ око брода.
„Грбоње“ су трљали своја
тела једно о друго издајући
звук с мелодичним прела-
зима који су се сасвим јасно
чули.

Филип је стајао спреман у
ронилачком оделу и одмах
је заронио усред јата. Време
је било ружно и вода мутна
и он је видео само њихова
треперава „крила“. Грбави
китови имају бела, веома ду-
гачка пераја која заиста
подсећају на крила. Али,
време се ускоро поправило
и ми смо могли да забеле-
жимо „песму“ китова. Одлу-
чили смо да то учинимо но-
ћу јер су „грбоње“ много
разговорљивије после зала-
ска сунца а можда се, јед-
ноставно, ноћу звук боље
чује. Филип је спустио ми-
крофон у један подводни
кањон, на дубину од 20 до
25 метара.

Ежен Лагорио, наш тон-
ски сниматељ, успео је да
сними тада праве концерте.
По његовом мишљењу у њи-
ма је учествовало не мање
од сто китова.

Концерти су почињали уве-
че „штимовањем“ инструме-

ната: чули су се само поје-
диначни стидљиви гласови.
Али ево, „запевао“ је један
кит, њему се придружио дру-
ги, трећи... Најзад се мо-
ре испунило шкрипом, мау-
кањем, завијањем. Неки из-
вођачи су ближе микрофо-
нима, неки су даље и њихо-
ви гласови одбијају се као
ехо о зидове подводног ка-
њона: као оркестар или хор
чија песма бруји као у аку-
стичној дворани.

РАЗГОВОР ПРИСТОЈНИХ

Снимци које су начинили
Филип и Лагорио потврђују
да китови „разговарају“ из-
међу себе. Чује се најпре
позив, а затим из даљине
долази одговор. При томе
се звуци смењују, као што
је то и ред у разговору при-
стојних љуба: два кита, кад
разговарају, никад не гово-
ре у глас. Само тај разго-
вор још не унемо да преве-
демо на наш језик.

Гласови грбавих китова
разликују се од гласова свих
осталих животиња. Њихов
спектар је неупоредиво ши-
ри а израженији су од гла-
сова птица.

На нашим магнетофонским
тракама остало је забеле-
жено око хиљаду разних то-
нова и сазвучја. Боја гласа,
јачина, учестаност стварају
бескрајну шароликост. Ту су

и трилери и шкрипање и гласови слични мишјем цијукању. А изненада се човеку учини да је зарикао јелен. Улогу баса у том хору имао је звук који подсећа на шкрипање зарђалих шарки.

У неколико случајева било је чак могуће да приближно протумачимо смисао тих гласова. Једне ноћи, када су „грбоње“ били нарочито разговорљиви, неколико китова испливало је на површину и окупило се око чамца у којем се налазио Лагорио. Наш сниматељ је седео са слушалицама на ушима окружен жицама, лампама и разним апаратима потребним за снимање. Изгледа да је тај приказ заинтересовао китове. Пришли су чамцу сасвим близу цијучући као мишеви. Лагорио је чврсто убеђен да су разговарали баш о њему.

— Имао сам осећање — каже он — да процењују оно

што виде. Можда су покушавали да оцене да ли сам опасан по њих, не би ли било боље да се уклоне...

Лагорио се веома поносио тиме што су грбави китови одлучили да остану. Очигледно, препознали су у њему пријатеља.

Иако схватамо да се поступци и гласови других врста не могу мерити људским мерилима, не можемо се сасвим отети непосредним утисцима. Кад слушах ноћни „разговор“ китова, њихова способност за међусобно споразумевање изгледа несумњива. Изгледа ти да то није низ бесмислених звукова већ као да грбави китови размењују мисли и мишљења.

Могућно је да смо ја и моји другови провели сувише много времена у друштву китова и да смо постали жртве илузија. Али, како другачије објаснити мењање гласова и разне моду-

лације? У сваком случају не треба одрицати да китови шаљу једни другима сигнале и да на њих добијају одговор. Изгледа, међутим, да китови немају сигнал за узбуну какав имају птице, вране на пример. Бар ми нисмо ниједном записали гласове које би читаво јато натерали у бекство. Лагорио је забележио гласове који, по нашем мишљењу, изражавају радозналост. Када би ове циновске животиње наишле на наш чамца или брод не би побегле већ би лагано кружиле око њега тихо пиштећи као да разгледају и проучавају уљеза.

Најјачи утисак је ипак кад китови „говоре“ углас. То изгледа час као брујање, час као жуборење које вас подсећа на разред основаца који углас понавља нову песницу.

Међу гласовима китова које смо снимали није било ниједног који би био нечујан за људско ухо мада смо има-

ли апаратуру за бележења ултразвукова.

МИНУТ ЋУТАЊА

У затонима Калифорнијског залива вода је била толико мутна да смо једва видели сиве китове који ту стижу после лета проведеног на северу. Али смо их зато одлично чули! И овде је њихове гласове бележио Ежен Лагорио седећи на помоћном броду. Стави слушалице и чека. По звуку је могао да одреди када се китови приближавају броду али није могао да их види. Понекад би му се чинило да

китови пливају право на кљун брода, да ће се с њим сударити. Али, тада би се учестаност њихових звукова повећала: животиње су својим локаторима — органима за пријем одјека послатог звука — откриле брод и тачно место где се он налази. Лагорио би тада у слушалицама чуо звук „та-та-та“ који би се завршио брзим понављањем „трррр“. Тако је Лагорио, и не видећи јато, знао да су китови скренули с пута и отпловили у другом правцу. Чим би се удаљили од брода њихови гласови поново су добијали нормалан ритам.

Једном је Лагорио забележио и разговор између једне женке и њеног младунчета. „Мамин“ глас је био много јачи од сигнала којима јој је малишан одговарао.

Чим би се наши фониоци са својим апаратима загњурили у воду сиви китови би их својим локаторима открили. Тада би замрли њихови гласови и ми смо у слушалицама чули само звуке с дна који су углавном долазили од љускара. Изгледало је као да је један од китова издао наређење: „Тишина!“ — и сви би га остали послушали. Можда је тај позив на ћутање био код сивих китова заштитна мера против других морских животиња оштра слуха, на пример против китова-убица.

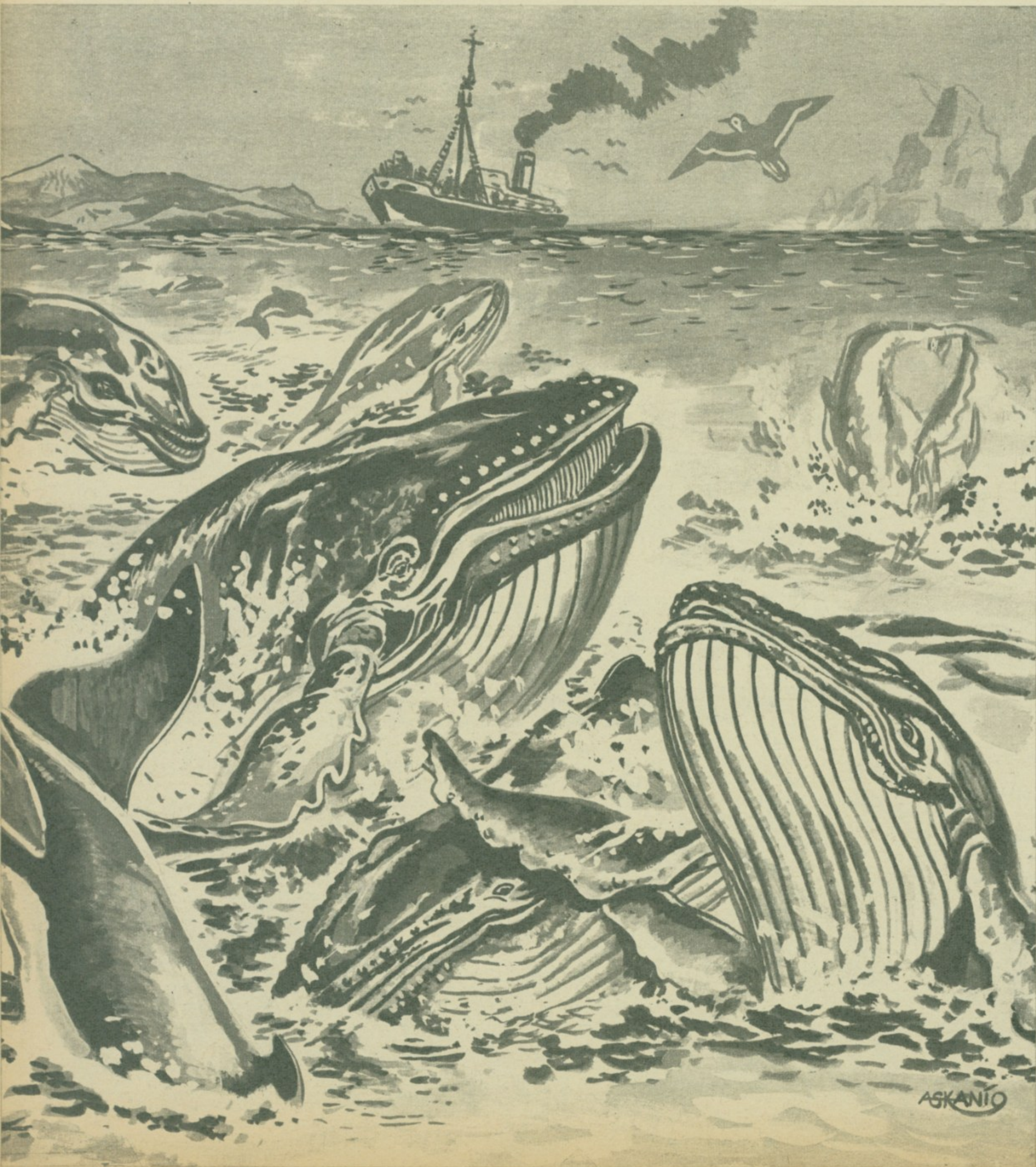
СПАСИМО ИХ!

Китовима прети потпуно истребљење. То се с времена на време може прочитати у разним листовима и часописима. Али, треба се ближе упознати с њима, проникнути у њихово понашање, систематски их проучавати као што смо ми то чинили, па схватити шта то значи. Нама с „Калипса“ то је потпуно јасно, зато реагујемо оштрије од осталих. Ми смо видели очи китова. Уживали смо у њиховом балету, дивили се белим перајима грбавих китова. Постали смо заштитници китова.

Дајем вам реч да китови могу да нам пруже кудикамо више од хране за наше псе, масноће (она се сад може добити из много доступнијих извора) или материјала за мидере и сунцобране...

Довољно је проучити њихову просто запањујућу способност да се спуштају на велике дубине и дуго заустављају дисање па да од ловине кит постане човеков учитељ и водич у истраживању подводног света који је људима тек почео да отвара своја врата.

Ив Кусто 21

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: СЛАВИЋ СИ, ФЛАШЕ!

ПРОРОЧАНСТВО

СЕ ИСПУНИЛО

Када је из фабрике »Панар и Левасор« изишло прво возило на бензин, дочекала га је равнодушност. Све очи биле су упрте у данас већ заборављени — електрични аутомобил.

Енглески научник и калуђер Роџер Бекон писао је половином 13. века:

— Направићемо машине које ће моћи да покрећу лађе брже од чете веслача, а којима ће управљати само један кормилар. Покретаћемо кола невероватном брзином без помоћи иједне животиње. Најзад научићемо да правимо машине које ће помоћу крила летети као птице!

Ово одиста изванредно пророчанство израз је једног веома старог људског сна — сна о возилу које ће се покретати само од себе, помоћу укрожене природне снаге. Колико је стара ова идеја сведоче и стихови из Хомерове „Илијаде“ који описују како бог-ковач Хефест „кује двадесетак казана са по три ноге на које ће после ста-

„Кињоово теретно возило“, како су га одмах назвали, није било само претеча аутомобила уопште, већ је изазвало и прву аутомобилску несрећу забележену у историји. Возећи брзином од 4 километара на час француском метрополитом проналазач је налетео на један зид и — срушио га!

На жалост заједно са зидом уништена је и будућност Кињоовог производа. Ускоро је конструисано ново, слично возило, али се оно, уместо да буде употребљено, нашло у једном од државних магацина. Одатле је 1800. године прешло у Национални музеј уметности и занатства, где се и данас може видети у својој импозантној величини (сами тоčkови, оковани гвозденим обручима, виши су од човека!)

за превозење робе. Због тога се Хенкоков КРАЉЕВИЋ (тако се звало ово возило) сматра првим таксијем у историји моторног саобраћаја. Он је са аутомобилима ера, ентрепрајз, сан и отоматон учествовао у првом јавном саобраћају у Лондону.

Преломни корак учинили су 1885. године Немци Карл Бенц и Готлиб Дајмлер. Мада су живели у суседству, први у Манхајму а други у оближњем Канштату, ниједан није знао за експерименте оног другог. Бенц је направио три-

веден је у фабрици „Панар и Левасор“ први бензински аутомобил.

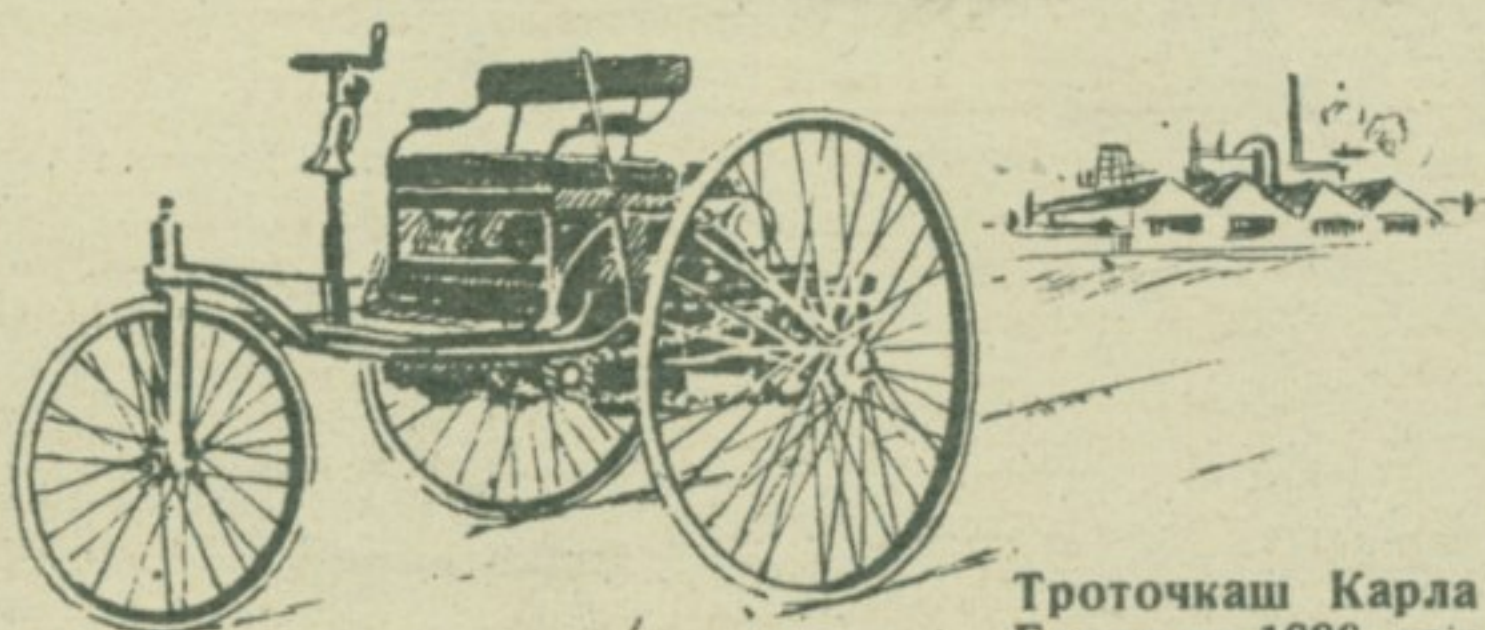
БЕНЗИН ПРОТИВ СТРУЈЕ

Можда изгледа чудно али свет није раширених руку дочекао ново возило. Парни аутомобили и даље су владали тржиштем, а њихова производња се тако усавршавала да су заиста давали фантастичне резултате. Један од њих поставио је 1906. године светски рекорд у брзини са — 206 километара на час!

Међутим, и парне и бензинске машине имале су веома опасаног конкурента. Били су то аутомобили на електрични погон који су се толико развили после појаве акумулатора 1860. године да су им са обе стране Атлантика предвиђали велику будућност. Његове предности биле су прилично мала тежина и савршено нечујан рад мотора.

Али, фабрика „Панар и Левасор“ је истрајала. Мало-помало, јавност је почела да увиђа основни недостатак електричног погона — ограничено трајање струје у акумулатору, и све се мање за њега занимала. Предузимљиви Рене Панар започео је 1891. године редовну производњу бензинских аутомобила, а ускоро су сличне компаније почеле да ничу на све стране — у Немачкој, Енглеској, Италији, Белгији и Швајцарској.

Пророчанство енглеског научника почело је да се испуњава. П. С.

Троточкаш Карла Бенца из 1886. год

НИ РЕЧ СА РИВАЛОМ

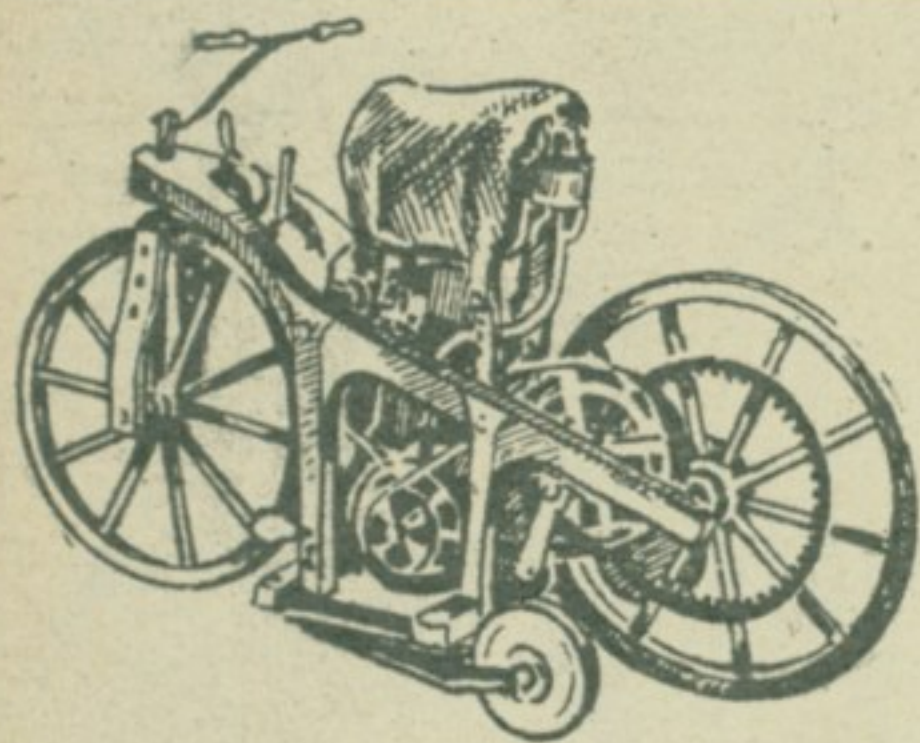
Један од најозбиљнијих недостатака парног погона било је ложење, те су се многи проналазачи бацили на истраживање како би чврсто гориво, углавном угаљ, заменили неким течним. Када је 1868. године Француз Жозеф Равел пронашао овакво гориво, сматрало се то епохалним открићем. Али, нико није ни слутио да је то тек увод у велики историјски преокрет који ће аутомобилску парну машину савим бацити у заборав.

Француз Жан Жозеф Етјен Лероа заштитио је 1860. године патент двотактног мотора са унутрашњим сагоревањем, а већ две године касније Немац Николаус Аугуст Ото конструисао је први четворотактни мотор.

Француз Фернан Форест снабдео је 1882, овакав мотор електричним упаљачем, а петнаест година касније изумео је магнет за брегасту осовину. Ова три проналаска дала су снажан замах развоју аутомобила.

цикл са двотактним, а Дајмлер мотоцикл на два точка са четворотактним мотором. Дајмлерово возило било је подупрто са још два точка са стране, јер је због велике тежине било неустојично.

Два изумитеља бензинског аутомобила имала су, на жалост, врло мало пословног смисла. Доказ њихове међусобне нетрпељивости је и Бенцова аутобиографија, у којој он са задовољством пише да у току целог живота ни реч није проговорио са Дајмлером! Ова несрећна околност учинила је да се даљи развој аутомобила настави изван његове колеџке — Немачке. Дајмлеров патент откупили су Французи и године 1891. произ-

Дајмлерово возило из 1885. године са два главна и два мала потпорна точка

вити златне тоčkове да би могли лако, сами од себе, да се котрљају до састајалишта богова“.

ПРВИ ТАКСИ

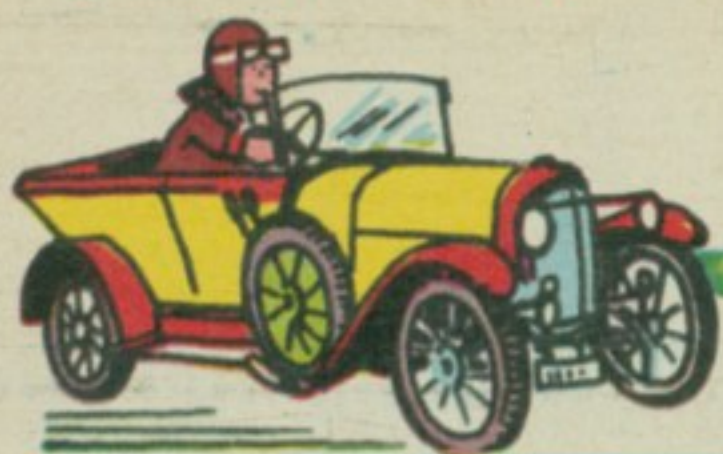
Али, да би се од идеја дошло до остварења често је потребан крупан корак. У овом случају, требало је прекорачити хиљаде година. Тек француском артиљеријском официру Николау Жозефу Кињоу (1725—1804), пошло је за руком да конструише прво механичко возило које ће превозити људе и робу. Ова „метална животиња“ која је радила на пару први пут се појавила на улицама Париза 1769. године.

После „Кињоових теретних кола“ било је доста проналазача који су настојали да саграде боље, савременије и практичније возило. Пошто су сви користили тада једино доступно погонско средство — пару, погонски део конструкције веома се мало мењао. Али, зато је у другим склоповима новитета било све више.

Тако је, на пример, Француз Онисифор Пекар саградио 1828. године возило са диференцијалом на осовини задњих тоčkова и управљачем који је веома подсећао на данашњи. Истовремено, у Енглеској су Голсворти Гарни и Волтер Хенкок конструисали аутомобил са веома поузданим механизмом за управљање који су употребили

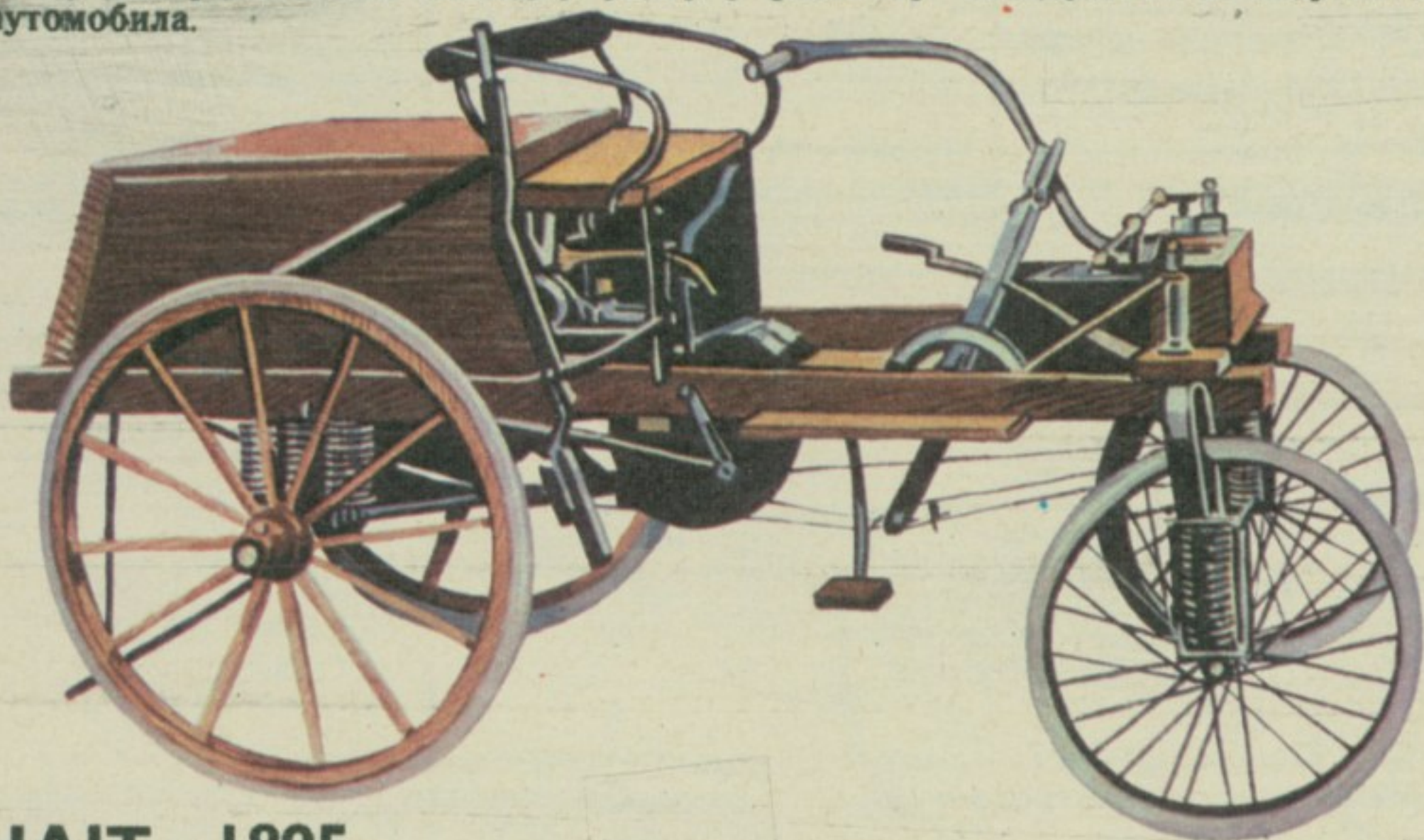
Овако је изгледао први аутомобил марке „Панар и Левасор“ када је 1891. године почела редовна производња.

ЕНГЛЕСКА СТАРИ АУТОМОБИЛИ

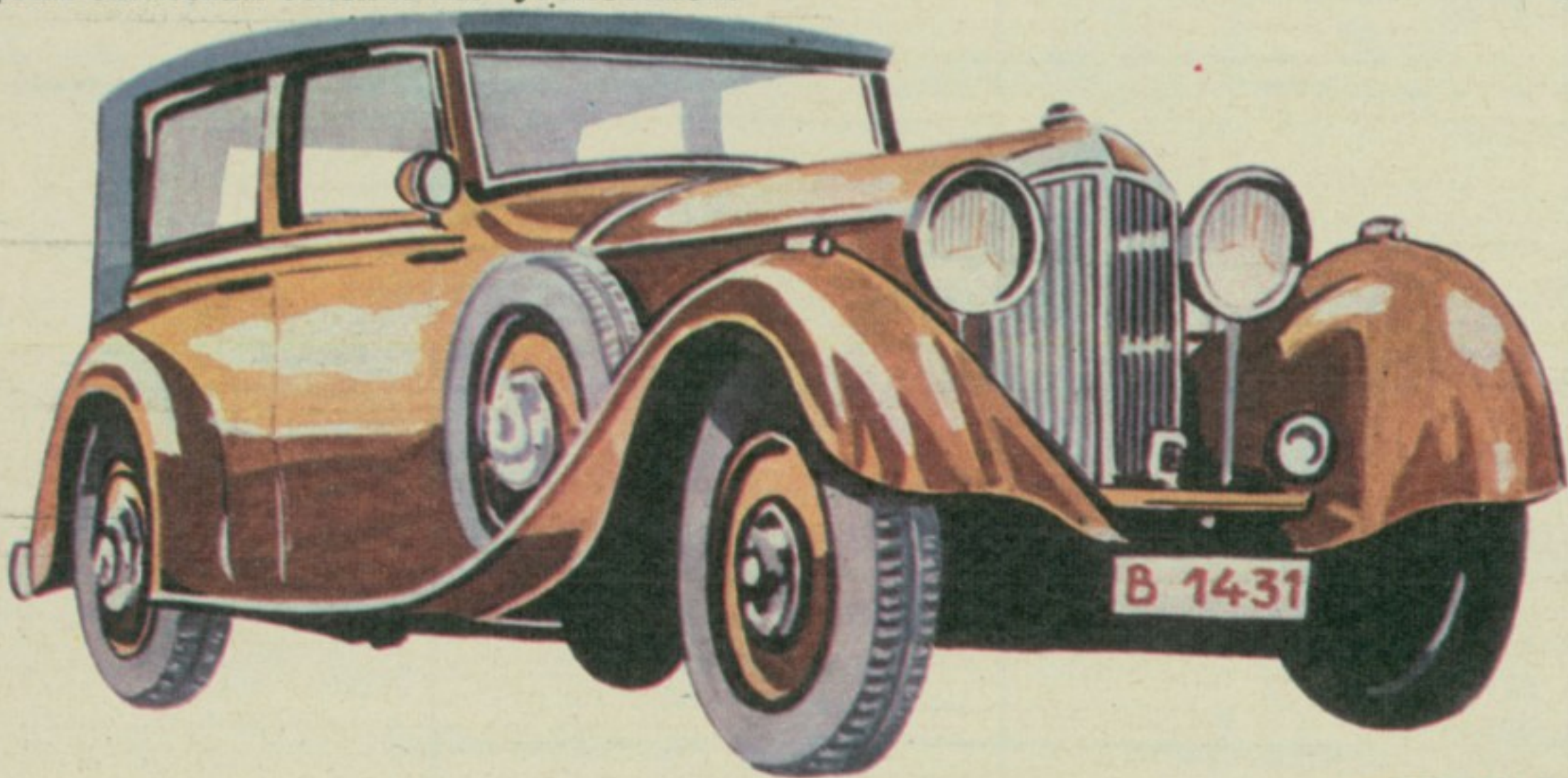
Аутомобилска индустрија Велике Британије данас је четврта у Европи, иза СР Немачке, Француске и Италије. Основни узроци њеног заостајања су острвске предрасуде, неуспех са парним дилижансама од 1820. до 1840. године, што је довело до законске забране употребе аутомобила, и противречности у организацији и условима рада. Када је после 1895. године опет дозвољена возња аутомобилом, покушало се са забраном увоза, али аутомобилски ентузијаста и индустријалци били су моћнији. Конструктори и произвођачи лансирају на острвско тржиште неколико десетина нових марака аутомобила.

Међутим, тек у последњих неколико година дошло је до концентрације националног капитала у Великој Британији (БЛМЦ), али реконструкција производње на савременим принципима још је у току. Иначе, британски конструктори су одиграли веома значајну улогу у развоју специјалних и спортских аутомобила.

НАЈТ, 1895.

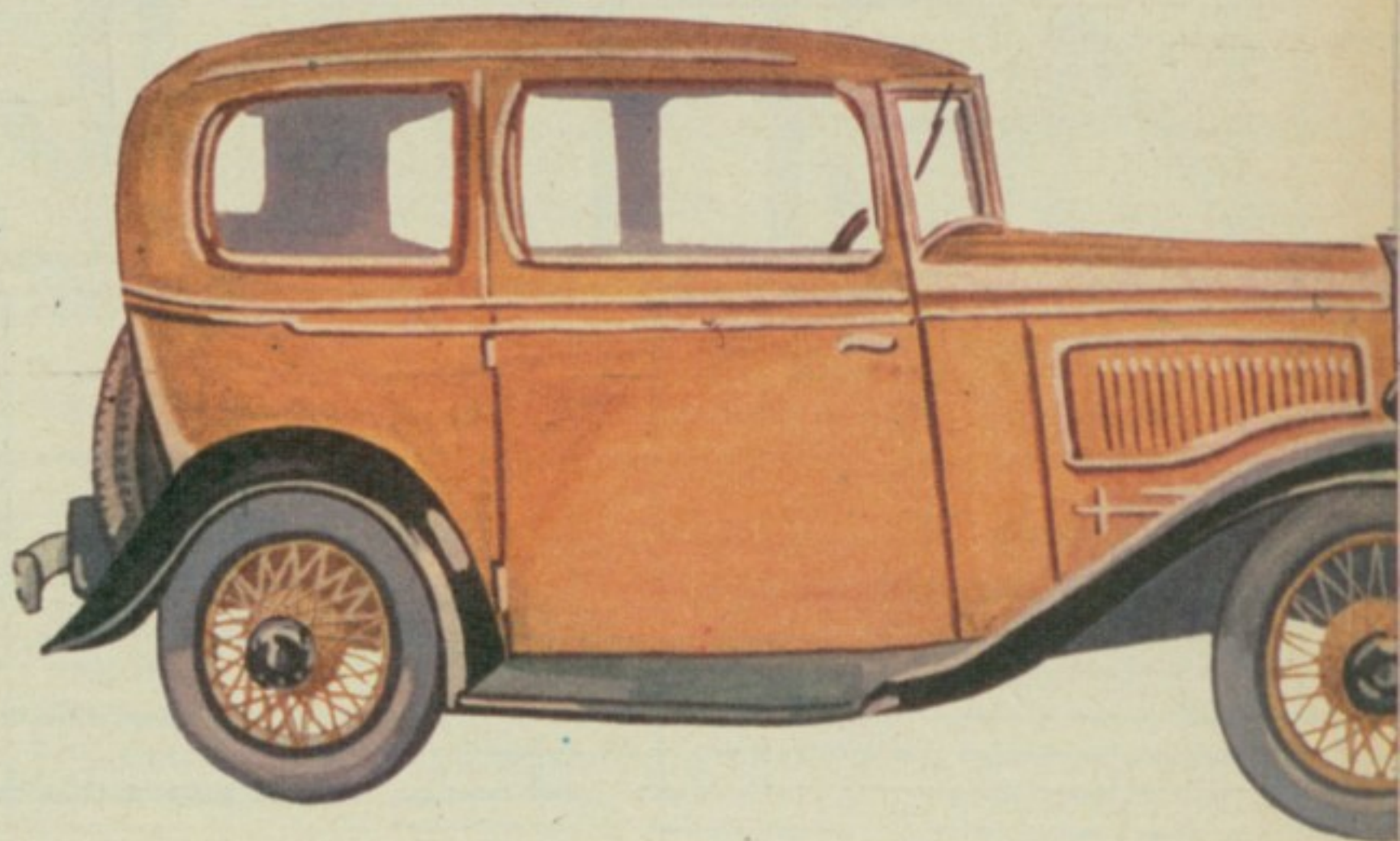
Возило на слици је савршенија верзија НАЈТА са три точка, који се сматра првим енглеским бензинским аутомобилом.

БЕНТЛИ »8 ЛИТАРА«, 1931.

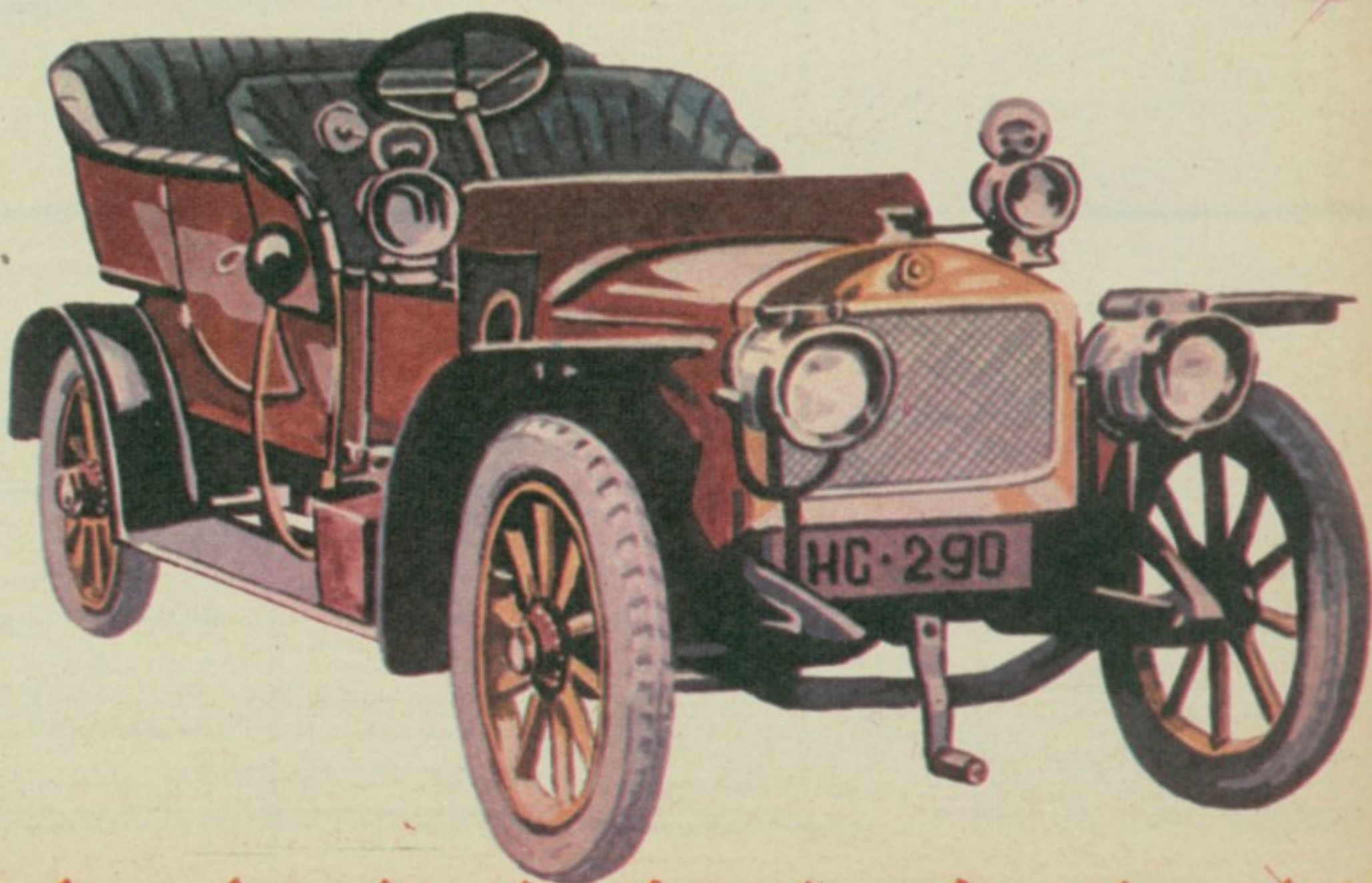
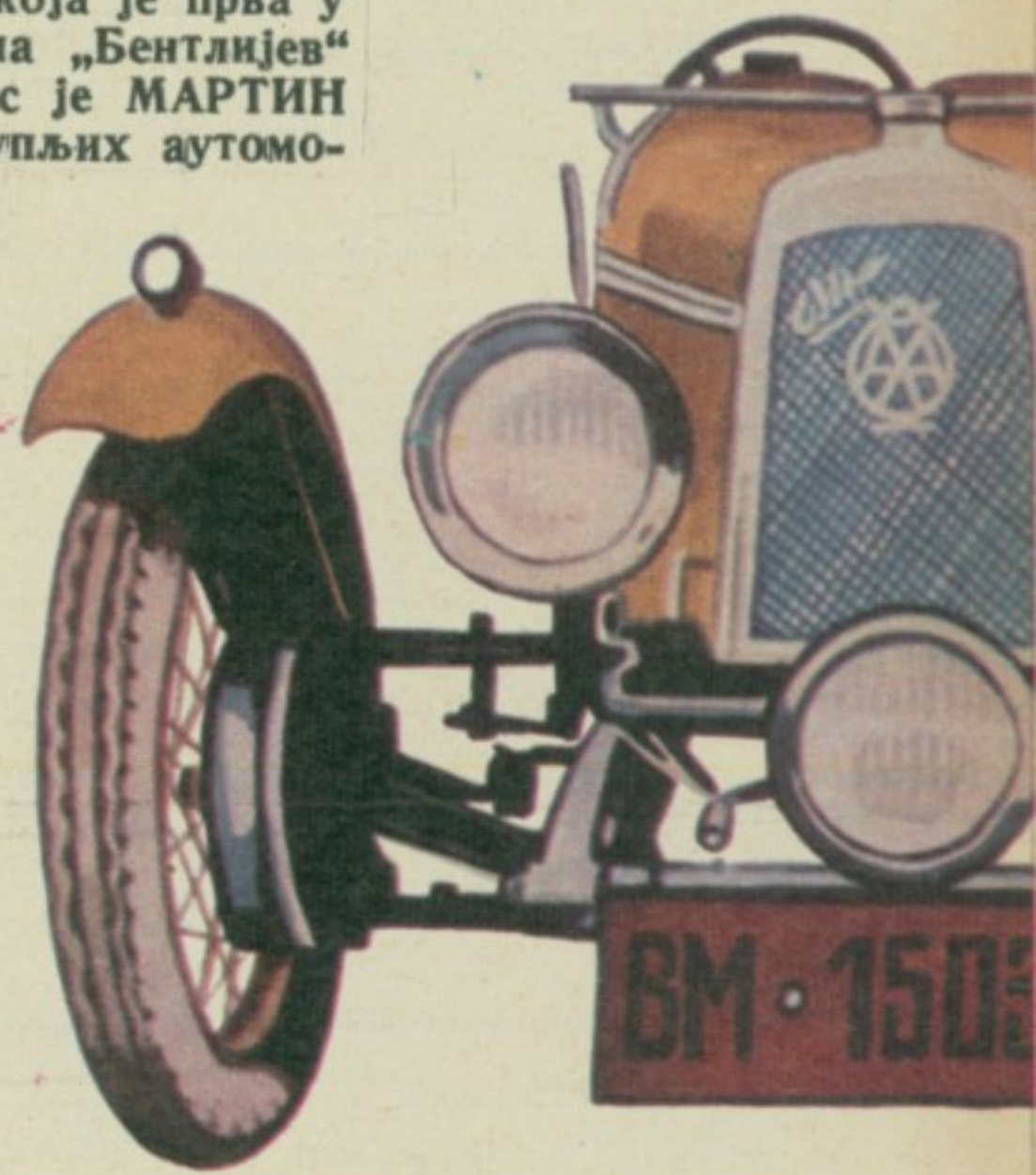
Овим великим и веома солидним возилом, марка је стекла светско поверење. Томе је још више допринела његова спортска верзија СПИД ШЕСТ, са својих пет победа на тркама у Ле Ману и низом других рекорда. Међутим, у време економске кризе, фабрика је и поред овакве репутације морала да обустави рад. Касније, „Бентлија“ је преузео „Ролс-Ројс“ и задржао га све до данас. Од возила ове најчувеније енглеске марке, БЕНТЛИ се разликује само обликом хладњака и нешто нижом ценом.

ДАЈМЛЕР

**БЕМФОРД И
МАРТИН АСТОН, 1924.**

Оснивач фабрике Лајонел Мартин назвао је своје прво возило **МАРТИН АСТОН** по конструктору Астону Клинтону. Удружен са Бемфордом, Мартин је од 1922. године производио тада веома модерне аутомобиле са мотором који је имао вентиле са стране, (на слици). Године 1926. ова већ чувена марка припала је В. С. Ренвику и А. Ц. Бертелију, а 1947. је прешла у руке групе Дејвида Брауна, која је прва у своје **АСТОНЕ** уградила „Бентлијев“ мотор **ЛАГОНДА**. Данас је **МАРТИН АСТОН** један од најскупљих аутомобила на свету и производи се у веома ограниченом броју.

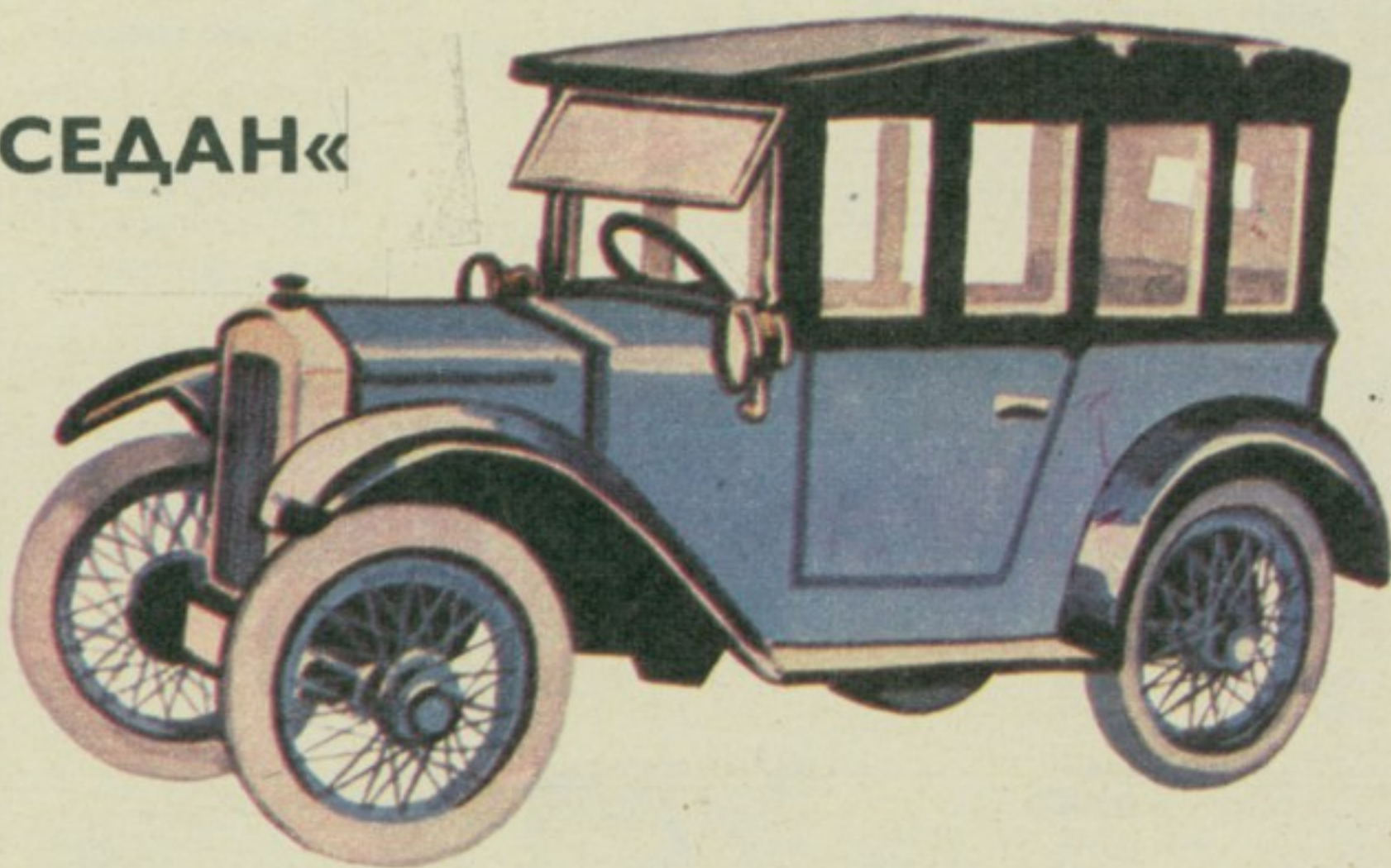
СТИЖЕ НА ОСТРВО

ФОРД »ОСАМ« (МОДЕЛ Y), 1932.

Од 1911. године, у фабрици „Бритиш Форд мотор компани“ склапали су од увезених делова аутомобили ове америчке марке. Један од њих, модел на слици са мотором од 923 кубика, постигао је велики успех, што је фабрику охрабрило да направи и верзију „ДЕСЕТ“ са нешто јачим мотором (1.172 кубика).

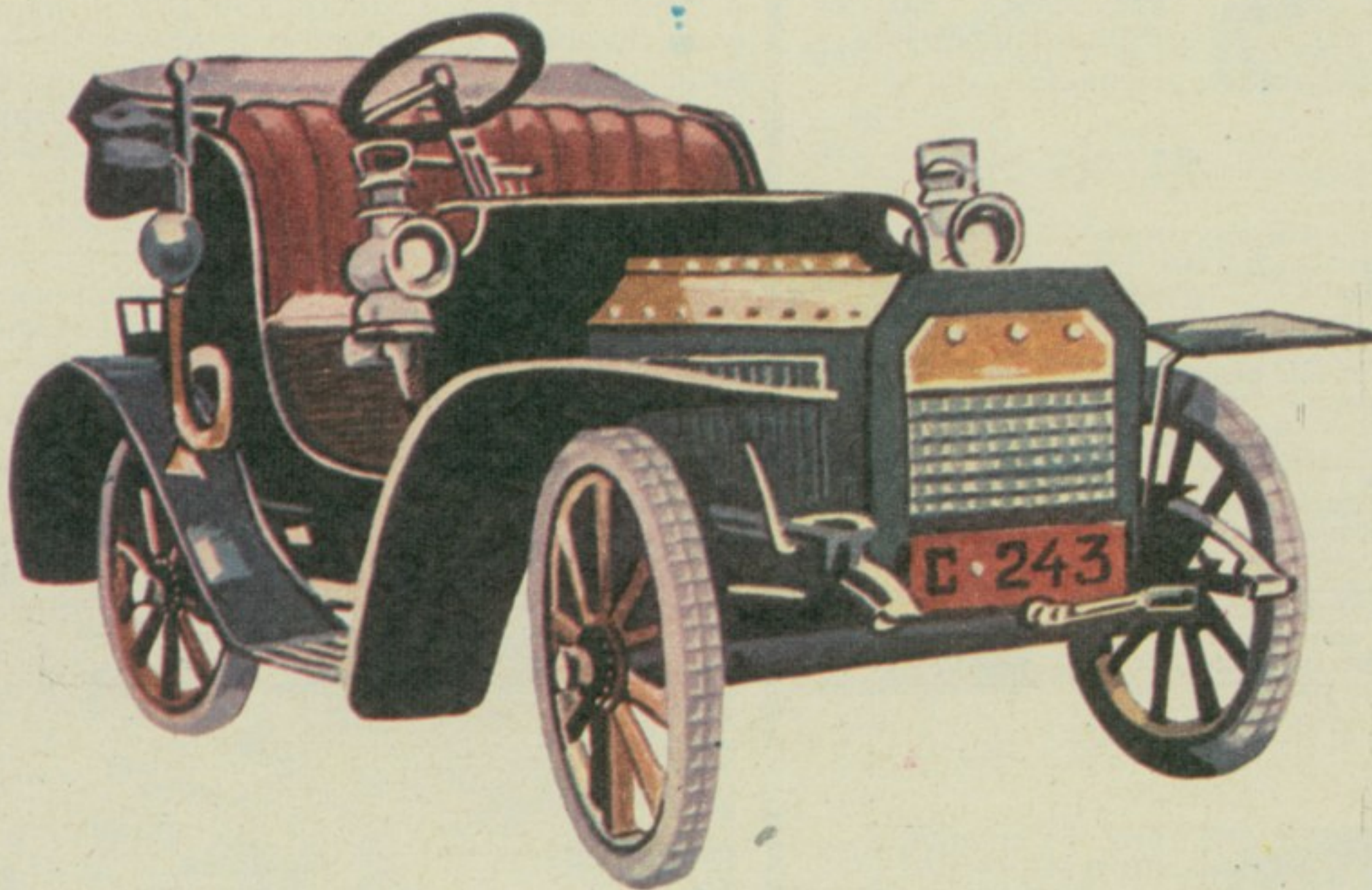
ОСТИН »СЕДАН« 1922.

Овај модел, први малолитражни аутомобил у Енглеској произвођен у великим серијама, донео је славу фабрици „Остин“. Снабдевен је мотором са четири цилиндра у линији.

ХАМБЕРЕТ, 1904.

Овај модел настао је после реорганизације фабрике „Хамбер“, која је њиме хтела да излечи своје уздрмано финансијско стање. Имао је једноцилиндрични мотор типа ДЕ ДИОН. После неких измена, међу које спада и увођење волана са само једним паоком (слично данашњим најновијим СИТРОЕНИМА), имао је прилично успеха и дуго се одржао. Фабрика „Хамбер“ удружила се 1928. године са „Хилманом“ и фирмом „Комер“ која је производила теретна возила. Нешто касније, све три фирме стопиле су се у картел „Рутс мотор Лимитид“. Овај картел постојао је све до пре неколико година, када је потпао под амерички „Крајслер“.

ХИЛМАН- КОУТЛЕН 12-15 1908.

Свој први аутомобил (на слици) Вилијем Хилман је створио у заједници са Луисом Коутленом, који је напустио фирму „Хамбер“ да би прешао код њега. За овим моделом са четворцилиндричним мотором од 2.300 кубика уследио је и снажнији, шестоцилиндрични. Касније, пошто се оженио Хилмановом кћерком, Коутлен га је напустио и запослио се у фабрици „Санбим“.

ДАЈМЛЕР, 1897.

Ради коришћења откупљеног патента Дајмлеровог мотора, основан је 1893. године „Дајмлер мотор Синдикат Лимитид“. Три године касније, друштво је реорганизовано и под називом „Дајмлер мотор компани“ почело је да производи аутомобиле по нацртима Х. Ц. Лосона. Један од модела из тог периода је и овај на слици, снабдевен двоцилиндричним мотором запремине 1.527 кубика. Фабрика је радила самостално све до 1961. године, када ју је прихватила фирма „Јагуар“.

НАСТАВИТЕ СЕ

Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији ВЕЧЕ УЗ РАДИО, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

ХИТ

страна

НАЈПОЗНАТИЈИ О НАЈБОЉИМ

Шта се слушало, ко је и због чега слушан у протеклих дванаест месеци и кога у новој години чекају успех и популарност? То нас је занимало и потражили смо одговор на то питање. Овог пута нисмо питали читаоце, односно праве потрошаче поп-музике, већ људе којима је музика занимање! Најпознатијим музичарима и певачима поставили смо четири иста питања:

ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ

1. За мене је песма године „Иду, долазе млади“ Срђана Марјановића.
2. Највише ми се свиђа Златко Пејаковић, из „Корни групе“. Волим и како пева Зденка Ковачичек.
3. Предност бих дала „Корни групи“ и „Индексима“.
4. Слушала сам нову сарајевску групу „Рок“ и верујем да их у новој години чекају признања.

ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК

1. Некако најдубљи утисак на мене је остала композиција групе „Time“ „Реци, циганко, шта у мом длану пише“.
2. Шта знам... Јосипа Лисац, Бисера Велетанлић, Дадо Топић...
3. Ја волим „Time“ и „YU-групу“.
4. Мислим да ће 1974. године „YU-група“ тек доћи до пуног изражаја.

ТИХОМИР ПОП АСАНОВИЋ (TIME)

1. „Реци, циганко, шта у мом длану пише“ из нашег репертоара. То, ипак, најбоље звучи...
2. Дадо Топић је и даље без конкуренције.
3. Без обзира у ком облику била група „Time“ је опет у предности.
4. Мени се свиђа кваријет „Смак“ из Крагујевца. О њима ће се још много чути.

СРЂАН МАРЈАНОВИЋ

1. Најрадије слушам „Ноћну буку“ групе „Дах“.
2. Јанез Вончина — група „Срце“ из Љубљане.
3. Мислим да је у 1973. највише урадила група „ДАХ“ из Београда.
4. Мене је импресионирала музика састава „Опус“ и њихов успех неће ме изненадити.

1. Која им се поп-композиција највише свидела у 1973. години?
2. Ко је по њиховом мишљењу наш најбољи певач?
3. Који је састав био најбољи у 1973. години?
4. За кога се може казати да ће доћи до пуног изражаја у 1974. години?

Ово су њихови одговори. Различити али занимљиви!

ЖИКА ЈЕЛИЋ (YU-ГРУПА)

1. Композиција „Оди сеја“ групе „С времена на време“ је толико нова и добра да увек гласам за њу.
2. Дадо Топић је певач бр. 1.
3. Мислим да нисам субјективан кад кажем: YU-група.
4. Верујем у „Поп машину“.

ЉУБАН НИНКОВИЋ (С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ)

1. Издвајам композицију „Ти не знаш дом где живи он“ којом је Јадранка Стојковић победила на фестивалу „Омладина 73“ у Суботици.
2. Дадо Топић, Зденка Ковачичек.
3. „Корни група“ па остали...
4. Млади акустичарски трио „Дах“ из Београда има све услове да се добро пласира.

РОБЕРТ НЕМЕЧЕК (ПОП МАШИНА)

1. Чини ми се да ове године није било неких изузетних композиција.
2. Издвајам Јанеза Вончину („Срце“), Даду Топића („Time“) и Душана Прелевића.
3. По мени је то група „Срце“ из Љубљане.
4. Уколико се ствари не промене највише шанси има нова група „Опус“ из Београда.

СПОМЕНКА ЂОКИЋ (ЛУТАЈУЋА СРЦА)

1. Да будем искрена, мени се највише допада баш наша „Јефимија“.
2. Бисера Велетанлић сигурно, а мислим да је Срђан Марјановић доста добар. Свиђа ми се његов глас и свежина коју је донео.
3. Не знам, мени се увек највише свиђају „Индекси“.
4. Очекујем да ће „С времена на време“ у 1974. показати стварно колико вреде и могу...

У ЗНАКУ ГРУПЕ

НАЗАРЕТ

Година 1973. је била бурна година у свету поп-музике. Између многих очекиваних догађаја оно најважније, потајно очекивано, ипак се није догодило. „Битлси“ се у овој години нису поново окупали. „Ролингстоунси“ су, међутим, „дигли узбуну“ по Европи, „Слеид“ су и даље веома популарни, распала се одлична група „Фемели“. Марк Болан је место на врху уступио још већем мајстору — Дејвиду Боувију! Сузи Кватро је изненадила великим успесима, Дилан и Ерик Клептон су најавили повратак на сцену. Европске групе као „Фокус“ из Холандије, „ПФМ“ из Италије и „Локомотива ГТ“ из Мађарске најављују прави освајачки поход на англосаксонско тржиште. Алис Купер је неколико пута успешно запањила публику, Елтон Џон и Гилберт О' Саливен и даље праве лепе песме. После „битлманије“, „мангоманије“, „рексманије“ у 1973. години смо били сведоци „џексма-“

концерата, са три успешна хита: „Пали анђео“, „Лош, лош дечко“ и „Овај ноћашњи лет“ и два албума — „Разамаказ“ и „Гласан и поносан“ — превалили су најдужи пут и зато их стављамо на место резервисано за најуспешнију групу у 1973. години.

У „Рок енциклопедији“ о њима пише: „Група основана крајем 1969. године у Данфермалајну у Шкотској. У почетку је то био секстет а крајем 1970. доласком новог гитаристе мења се звук и састав па група постаје квинтет. Извесно време то је био полупрофесионални ансамбл: чланови су преко дана радили, а ноћу свирали. Године 1971. постају професионалци и долазе у Лондон. Захваљујући веома добрим и ефикасним наступима скрећу општу пажњу и убрзо доспевају у ред најзанимљивијих група Велике Британије. Талентовани и креативни инструменталисти, предвођени врхунским певачем, успевају да у кратком периоду придобију публику. Свирају, што је свакако занимљиво, поред громогласног рока и веома фину и мелодичну акустичну музику америчких кантаутора. У последње време њихов продуцент и вођ је Роџер Гловер, некадашњи бас-гитариста групе „Дип Парпл“. „Назарет“ чине: Манвел Чарлтон (Manvel Charlton) гитара, Пит Егњу (Pete

није“ и „осмондсманије“. Сада се предвиђа „трогсманија“! У том великом превирању у протеклој години на насловне стране и врхове топ листа изненада, али не без разлога, дошао је шкотски квинтет „Назарет“. Серијом изванредних

Agnew) бас гитара, Ден Макеферти (Dan McAfferty) вокални солиста и бубњар Дарел Свит (Darrell Sweet). Албуми: „NAZARETH“ (1971) „EXERCISES“ (1972) „RAZAMANAZ“ i „LOUD N' PROUD“ (1973).

ФЕСТИВАЛ МЛАДОСТИ

Поред више запажених манифестација поменимо велики „BOOM“ фестивал у Љубљани, гостовање група „Slade“ и „East of Edne“, гостовање Би Би Кинга, један од најзначајнијих догађаја југословенске поп музике је успели „Фестивал младости“ који је одржан на падинама Кошутњака у Београду. На тој бесплатној смотри наше музике коју су поводом Дана младости добровољно и аматерски организовали ом-

ладинци Х месне организације општине Савски венац из Београда, окупило се поред најпознатијих певача и састава и преко 20 хиљада посетилаца. Штета што је киша онемогућила да се нормално приведе крају ова лепо замишљена манифестација. Ипак, масовност и посебна атмосфера сасвим су довољни разлози да „Фестивал младости“ издвојимо као изузетан поп-фестивал у нашој земљи.

ача и горац на дочеку нове годице

ГОРАНА
ЗАЛЕПИ
НА КАРТОН
ПА
ИСЕЦИ

МАРАМА

ПЛЕТЕНА
КОКТЕЛ
ХАЉИНА

ПЛЕТЕНА
КАПА

ПЛЕТЕНА
ТАШНА

ШУБАРА ЗА
ГОРАНА

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА

СВЕЧАНА ХАЉИНА
ЗА ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ
У НАРОДНОМ СТИЛУ

КАПУТ

СВЕЧАНО
ОДЕЛО

ИСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА
И СТАВИ
ИЗА
ЛИЧНЕ
ГЛАВЕ

ТОПЛО ВУНЕНИ ШАЛ
(НОСИ СЕ СА
СВЕЧАНОМ
ХАЉИНОМ)

АНУ ЗАЛЕПИ НА КАРТОН
ПА ИСЕЦИ

Сви познаници Едварда Флелсвела зачудили су се кад је он купио тај планетоид. Нису могли да верују да се један нормалан човек до- бровољно сели неколико светлос- них година далеко од Земље.

Али, Флелсвел се није обазирао на то. Чим је примио уговор, изнајмио је теретни свемирски брод, укрцао неколико половних слугу-робота и кренуо.

Имао је срећу. Његов планетоид, којем је дао име Шанса, окружа- вала је атмосфера у којој се мо- гло дисати. Било је и довољно во- де. У планинама није нашао злато, али је било нешто торијума који је могао да извози, и што га је најви- ше обрадовало, земљиште је било погодно за обрађивање.

Нећете се кајати

Флелсвела је чекао велики посао, али га то није плашило. Био је сна- жан младић, јаке воље, и под њего- вим рукама планетоид је процве- тао.

Једног дана га је Гунга-Сам, ње- гов главни робот, опоменуо:

— Господине, не изгледате доб- ро.

— Ништа ми не фали, Гунга-Са- ме. Мало сам уморан.

— А, не. Јуче сам вас чуо како причате сами са собом. Руке вам дрхте. Много пијете...

— Е, сад је доста! — наљутио се Флелсвел. — Ви роботи треба да знате где вам је место, а не да се петљате у све. — Учинио му се да на роботовом металном лицу ви- ди да је увређен и похитао је да до- да: — Извини, у праву си. Шта да радим?

— Ожените се.

— Ма немој! Ти мислиш да је то лако... Знаш, понекад завидим ва- ма роботима: увек насмејани и без- брижни.

— Онда вам саветујем да узме- те одмор — био је упоран Гунга- Сам. — Мало се провеселите и о- пустите.

Али, Флелсвел је наставио да жи- ви дотадашњим животом; радио је чак више него раније.

Ко зна како би се ово заврши- ло да Флелсвел једног дана, заједно с поштом хране, није добио и мали Робаков каталог. Каквих све ствари није било тамо намењених усамљеним пионирима у васиони! Флелсвел није могао да верује сво- јим очима кад је прочитао: „Нару- чите невесту преко поште! Зашто да сами очајавате? Сад вам се пр- ви пут пружила прилика да преко Робака добијете жену какву же- лите. Робакове девојке су пажљиво одабране вредне су, окретне, спре- мне за напоран рад на тек насеље- ним небеским телима. Њихова је кожа добро пигментирана и отпор- на на сваку климу. Наравно, нису згодне баш толико да човеку пому- те разум, али сасвим довољно за о- нога ко много ради. Наручите же- ну у једној од три величине и она ће одмах бити залеђена и послата. Послушајте нас, нећете се кајати!“

Флелсвел је позвао Гунга-Сама и показао му оглас.

— Ово је прилика! — одушевио се робот. — Одмах наручите једну.

— Али, ја још нисам намеравао да се женим. И каква ми је то же- нидба преко огласа? Ко ми га- рантује да ће ми се девојка допа- сти?

Ипак, написао је телеграм и дао га Гунга-Саму да га пошаље преко радија.

28 Следећих неколико недеља било је испуњено нестрпљивим ишчеки-

НЕВЕСТА ИЗ ПАКЕТА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

— ОБОЈЕ СМО ПРЕВАРЕНИ, ДЕВОЈКО. ЈА САМ
ТРАЖИО ЖЕНУ КОЈА ЋЕ ДА РАДИ НА ОВОМ ПЛА-
НЕТОИДУ, А НЕ ЛЕПОТИЦУ С ДУГАЧКИМ НОКТИМА.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

вањем. Флелсвел је стално гледао у небо, а ни работи нису били ни- шта мање радознали.

Где су палме?

Најзад се појавио свемирски брод, пажљиво спустио повећи сан- дук и одлетео даље. Роботи су отр- чали до сандука и донели га.

— Ваша невеста, господине! — повикали су и од радости побацали увис своје кантице за подмазива- ње.

Флелсвел им је одмах дао слобо- дан дан и остао сам са пакетом на којем је стајало: „Не тумбај, жена!“

Девојка у кутији је затрептала и протегла се као мачка. Била је у бе- лој лепршавој хаљини, неподесној за рад на планетоиду. На струку је златним словима било исвезено: ШЕИЛА. Следеће што је Флелсвелу пало у очи била је њена витка ли- нија и бела, нежна кожа, веома не- погодна за климу на планетоиду. Имала је дуге прсте са брижљиво налакираним ноктима — све суп- ротно ономе што су нудили у ка- талогу. Што се тиче осталог, Флел- вел је закључио да би било одлич- но на Земљи, али не и овде, где човек треба да мисли само на рад. Осетио се превареним.

Шеила је већ била уморна и ра- дознало гледала око себе.

— Зар ви нисте господар Срина- гара?

— Слушај, девојко. Све ми се чи- ни да смо обоје преварени. Ја сам тражио жену која ће овде да ради, а не лепотицу с дугачким ноктима.

— Изгледа да је тако. Надам се да ћете ме пребацити на Сринагар.

— Ма шта вам пада на памет! Немам ја пара за бацање. Јавићу вашој фирми да је грешком дошло до замене.

Девојка га је тужно гледала и Флелсвел се покајао због оштрих речи.

— Знате шта? — рекао је. — Док се то не среди, ми можемо да буде- мо пријатељи...

У том тренутку зачуо је неко кла- парање иза себе. Био је то један мали робот који се управо извла- чио из сандука у којем се налазила девојка.

— Ко је сад овај? — изненадио се Флелсвел.

— Ја сам робот-матичар. Овла- шћен сам да венчавам парове у ва- сиони. Мој задатак је такође да штитим девојку док је не венчам... Драги младенци — наставио је ро- бот — сакупили смо се овде...

— Не сада! — викнула је Шеила.

— Ово није онај прави.

Гунђајући Флелсвел је наредио да се за девојку спреми соба, а за- тим јавио Робаковој фирми шта се догодило. Уз извињавање, обећали су да ће хитно послати девојку ка- кву је наручио.

Живот на Шанси је текао уоби- чајеним темпом. Сви су имали пу- но посла јер се ближила жетва. Роботи су радили на пољима по цео дан. Шеила је била тиха и повучена, али њено присуство се све више осећало. На сијалицама су се појавили разнобојни пластич- ни абажури, на прозорима завесе, на поду простирке. То је унело то- плину у Флелсвелову кућу. Он се правио као да то не примећује, али кад је Шеила почела да кува уку- сна јела, Флелсвел се замислио. Де- војка је знала све, а уз то је била и необично лепа. Зашто онда да тражи другу?

У недоумици, поверио се Гунга- Саму:

— Баш сам данас то хтео да вам кажем — рекао је Гунга-Сам. — Шеила је врло пажљива према ро-

Девојка је изишла из кутије, затрептала и протегла се као мачка.

Потиснуо је дугмад за одмрзава- ње и сачекао одређено време. Кад је отворио кутију, у њој је била још једна. Подигао је поклопац и узвикнуо:

— Хеј, шта је ово?

— Шта је ово? Где су палме?

— Палме?

— Па да. Рекли су ми да на Сри- нагару V расту палме.

— Ово није Сринагар V — љу- гито је одговорио.

ботима — пољским радницима. По- правља им руке и обилази их док раде. Сви је воле.

— Јавићу фирми да не шаље за- мену — одлучио је Флелсвел и по- журио да то саопшти Шеили.

Нашао ју је у амбуланти како по-
правља ногу једном роботу. Кад су
остали сами, окренула се Флесве-
лу:

— Желели сте нешто?

Флесвел се осврнуо око себе. Ам-
буланта није била место а изјав-
љивање љубави. Узео је зато де-
војку за руку и извео је у поље.

— Хтео сам да вам кажем, Шеи-
ла — рекао је несигурним гласом
— да сам веома изненађен. Мислио
сам да сте ви обичан паразит, али
сам се преварио. Зато... зато ми-
слим да је вама место на овом пла-
нетоиду.

Девојка је ћутала и испитивачки
га посматрала.

Флесвелу је срце хтелo да иско-
чи. Пружио је руку и дотакао ње-
ну.

— Шеила...

— Драги младенци, — зачуо се
метални глас — окупили смо се ов-
де да вам...

— Не долази у обзир! — пови-
кала је Шеила, а онда се обратила
Флесвелу: — Не интересује ме ни
заш планетоид, ни ви. Желим само
да одем на Сринагар.

Брод је сјуицао

Те ноћи Флесвел није могао ока
да склопи. Седео је у својој соби
и очајавао. Пред зору је дошао
Гунга-Сам са поруком да слеће брод
с правом невестом.

„Значи, тај брод ће однети Шен-
лу“, прошло је Флесвелу кроз гла-
ву, али ту се ништа није могло.
Јавићу јој да се спреми.

Али, Шеила је већ спремна чека-
ла у дневној соби.

— Ево, стиже ваша жена, Флесве-
ле — рекла је. — Надам се да ће
вам се допасти... Хајде да се рас-
танемо као пријатељи. — И пружи-
ла му је руку.

Флесвел је задржао њену руку
у својој, а онда привукао девојку
к себи и пољубио је.

— Шеила, ја вас волим — стао је
да муца. — Знам, овде није као на
Сринагару, али ако останете...

— Било је крајње време да ме
заволиш, клипане! — повикала је
Шеила сва срећна. — Наравно да
остајем.

Следећих неколико минута оста-
ли су загрљени, а онда је у собу
улетео робот-матичар.

— Морам да вам се пожалим,
господине. Ваш главни робот је у-
потребно силу и спречио ме да у-
ђем у собу... Шеила, да ли су ти
учинила нешто нажао?

— Апсолутно ништа — одгово-
рила је Шеила.

Гунга-Сам се обратио Флесвелу:

— Ја сам крив. Познато ми је да
је људима потребно да понекад бу-
ду сами, и тако...

— Добро си учинио, Гунга-Саме,
али... шта ћу с новом невестом?

— Нема нове невесте — насмеја-
ла се Шеила. — Морам најзад све
да ти објасним. Нисам желела да
ме пошаљу неком размаженом ти-
пу зато што сам лепша од осталих,
али како да то постигнем? На кра-
ју сам наговорила једног Робакон-
вог службеника да ми покаже сли-
ке мушкараца који живе сами ши-
ром васионе. Највише си ми се ти
допао...

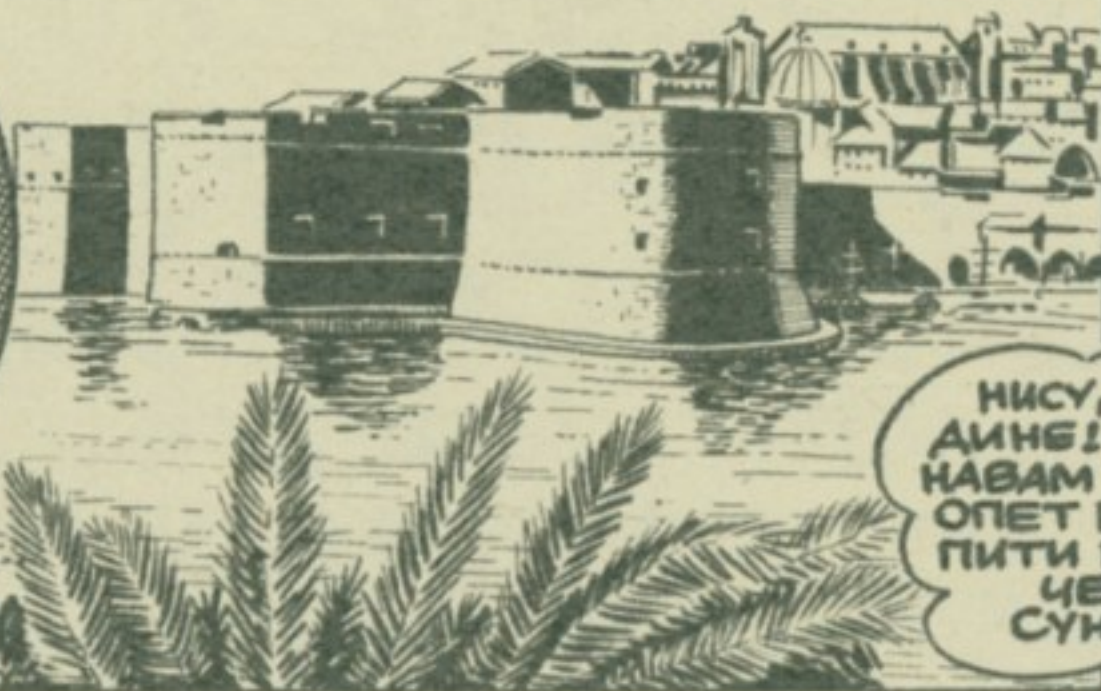
— Али, шта је с господаром Сри-
нагара? И зашто није стигла права
невеста.

— Господара Сринагара сам ја
измислила да бих имала времена да
покажем шта умем. А што се тиче
нове пошлјке, у њој није девојка,
већ моја шминка, гардероба и на-
кит. Биће ми потребни кад будемо
ишли на забаве на друге плането-
иде...

РУЂЕР БОШКОВИЋ

ЈА САМ ДУБРОВЧАНИН!

У КУЋИ ДУБРОВАЧКОГ ТРГОВЦА НИКОЛЕ БОШКОВИЋА РОДИО
СЕ 18. МАЈА 1711. СИН РУЂЕР. ДЕЧАК ЈЕ
РАНО ОСТАО БЕЗ ОЦА, СА МАЈКОМ
ПАВОМ, БРАКОМ И СЕСТРОМ...

УЧЕЊЕ ЈЕ ЗАПОЧЕО
У ШКОЛИ ИСУСОВАЧ-
КОГ КОЛЕГИЈА У ДУ-
БРОВНИКУ...

КАКВЕ СУ ТО БЕС-
ПОСЛИЦЕ, РУЂЕРО?

НИСУ, ГОСПО-
ДИНЕ! ИЗРАЧУ-
НАВАМ КАД ЋЕ
ОПЕТ НАСТУ-
ПИТИ ПОМРА-
ЏЕЊЕ СУЊА!

ДЕЧАК ЈЕ СТЕКАО КЛАСИЧНО ОБРА-
ЗОВАЊЕ И САВЛАДАО ЛАТИНСКИ.
СВОЈИМ ЗАПАЖАЊИМА ИЗЕНАЂИВАО
ЈЕ ПРОФЕ-
СОРЕ...

ОВОГ БИ МАЛОГ ТРЕ-
БАЛО ДАТИ У ВИШЕ
ШКОЛЕ.

МОЖАД БИ ГА
ПРИМИЛИ У
ИСУСОВАЧКИ
КОЛЕГИЈУМ
РОМАНУМ?

СА СВОЈА ДВА ПРОФЕ-
СОРА КРЕНУО ЈЕ РУЂЕР
У ИТАЛИЈУ 1725. У ТО
ВРЕМЕ ВИСОКО ОБРА-
ЗОВАЊЕ МОГЛО СЕ ДО-
БИТИ САМО СТУДИРА-
ЊЕМ ТЕОЛОГИЈЕ...

ЧЕТРНАЕСТОГОДИШЊИ
РУЂЕРО НАШАО СЕ У
РИМУ...

У ОВОГ ДЕЧАКА ПОЛАЖЕМО
ВЕЛИКЕ НАДЕ!

КАД ТАКО
КАЖЕТЕ, ДА ГА
ПРИМИ-
МО!

УБРЗО
СЕ ПО-
КАЗАЛА
РУЂЕ-
РОВА
ИЗУЗЕ-
ТНА НА-
ДАРЕ-
НОСТ ЗА
МАТЕМА-
ТИКУ И
ФИЗИКУ.

ЗАВРШИО ЈЕ ФИЛО-
ЗОФИЈУ И ТЕОЛОГИЈУ
И У 29. ГОДИНИ ПО-
СТАО ПРОФЕСОР
КОЛЕГИЈУМА...

ЊЕГОВО ПРВО НАУЧНО ДЕЛО „О СУЊЕВИМ ПЕГАМА“
ИЗАЗВАЛО ЈЕ ПОЛЕМИКЕ У НАУЧНОМ СВЕТУ...

КАКО ЈЕ ПОМОЋУ ПЕ-
ГА ОДРЕДИО РОТАЦИЈУ
СУЊА И ЊЕГОВ
ПРЕЧНИК?

УВЕК
САМ БИО
ПРОТИВ
ПРЕТЕРЕАНЕ
САМОСТАЛ-
НОСТИ У
НАУЦИ!

И ТО КАКО ЈЕ ИЗВЕО
ЈЕДНАКИНУ ЗА ПУТА-
ЊЕ КОМЕТА — НИЈЕ
БЕЗ ОСНОВА!

УЧЕНИ РУЂЕРО ПРЕДВИДЕО ЈЕ ЗВЕЗДЕ СА
ВРЛО ГУСТОМ И РАЗРЕЂЕНОМ МАТЕРИЈОМ,
ЏИНОЕ И ПАТУЈКЕ, КОЈЕ СУ ОТКРИВЕНЕ
ТЕК У XX ВЕКУ...

НАСТАВИТЕ СЕ

У ИДУЋЕМ
БРОЈУ
КОМПЛЕТАН
СТРИП

Црна Брада: Опсада Канапеша

I ДЕО

НАГРАДНА ИГРА УПОЗНАЈМО ДОМОВИНУ ДА БИСМО ЈЕ ВОЛЕЛИ

БИЛО КОЈА КОМБИНАЦИЈА

20 ПРАЗНИХ КЕСИЦА

НЕГРО БОМБОНА И

ЛЕШНИК КАРАМЕЛА

ОМОГУЋАВА ВАМ

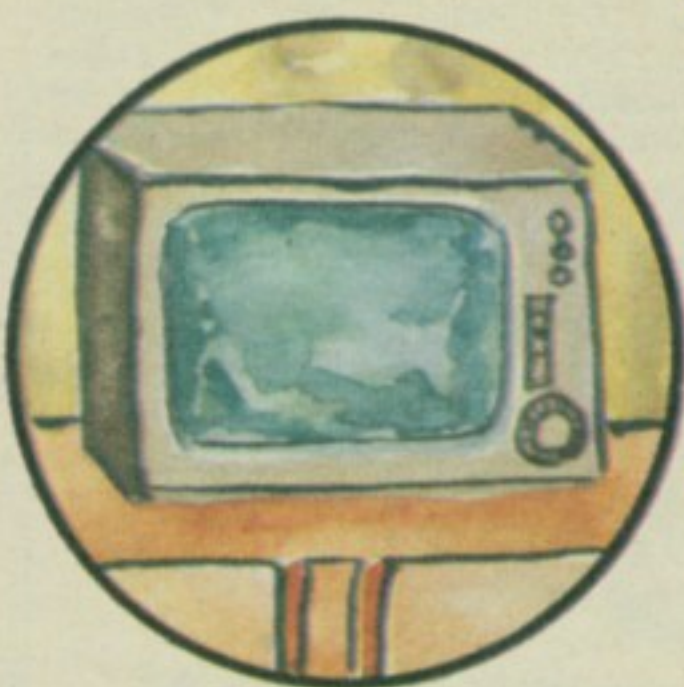
ЈЕДНУ ОД 1755 НАГРАДА

за школе

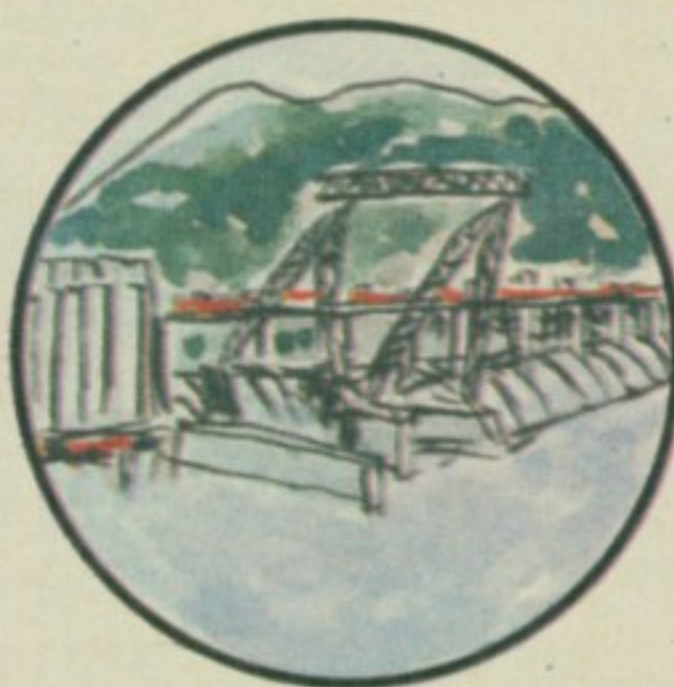
за појединце

НАГРАДЕ

10x

707x

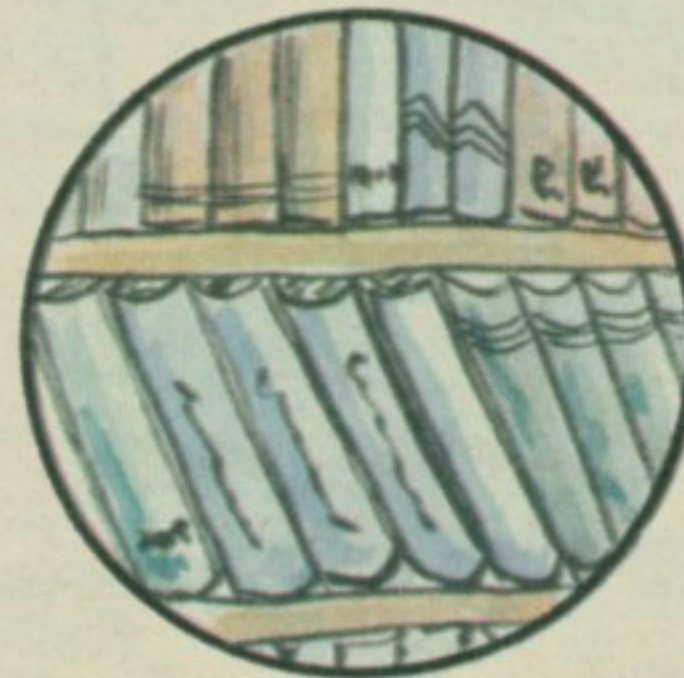
1x

300x

30x

707x

Picnic

ИНДУСТРИЈА ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА
СУБОТИЦА

DIZAJN DEKO SUBOTICA

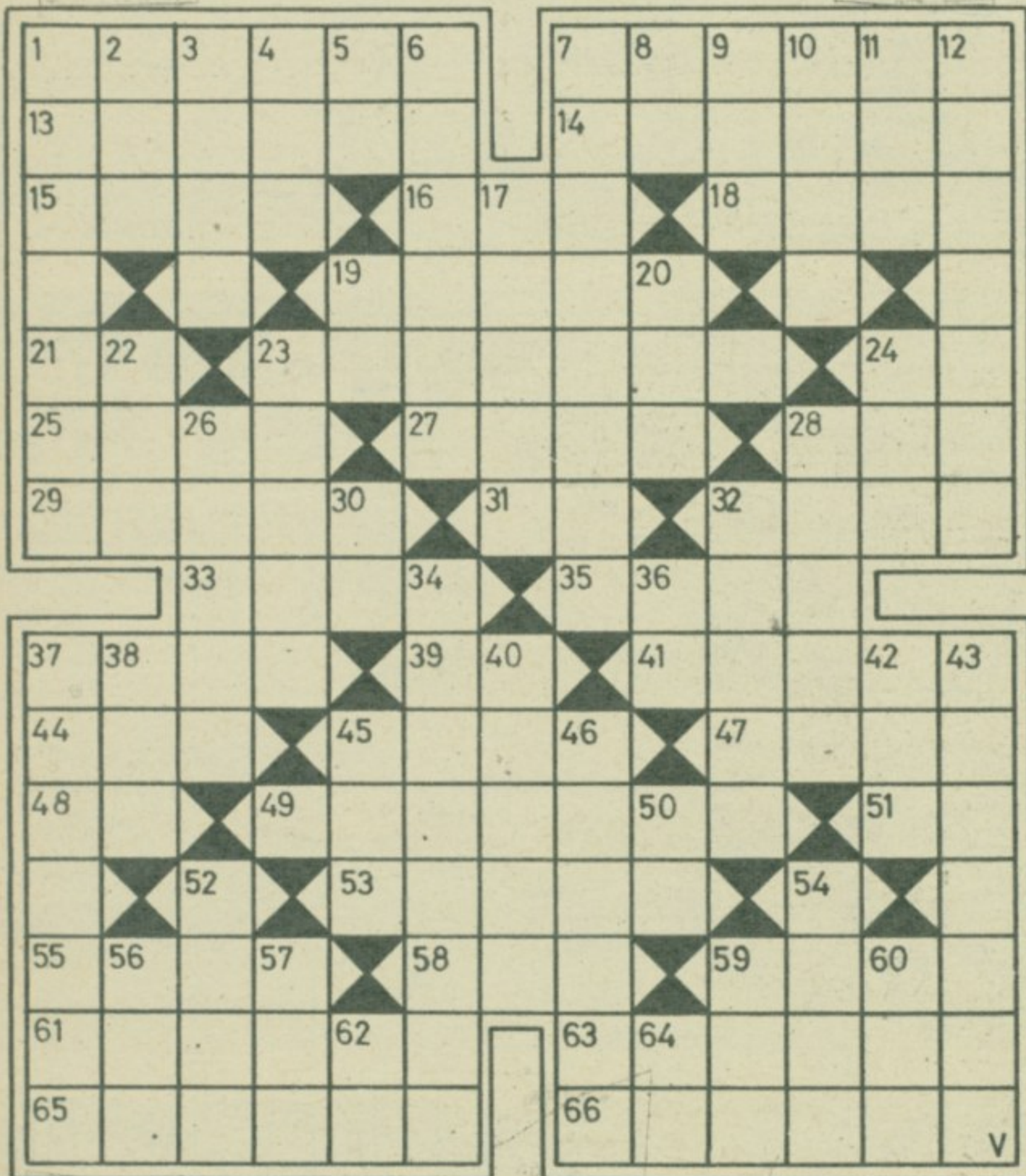
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) француска и швајцарска новчана јединица, стоти део франка, 7) роман Лајоса Зилахија, 13) узбуне, 14) француски писац (Де Бержерак, 1619—1655), 15) врста бунара, 16) лако ломљив, 18) узраст, 19) простирка од трске, 21) показна заменица, 23) продавница млека, 24) лична заменица, 25) посмртни лежај, 27) услужени коњ, 28) јапанска новчана јединица, 29) врста великог гуштера, 31) аутомобилска ознака за Ваљево, 32) наша река, 33) Обар, 35) живац, 37) најситнији делови течности, 39) самогласник и сугласник, 41) лавине, 44) мађарски песник (Ендре), 45) италијански фудбалски клуб, 47) део угла, 48) показна заменица, 49) летопис, историја писана по датумима, 51) једна нота, 53) ограничена дуж у математици, 55) оснивач лингвистике у Скандинавији (Расмус), 58) земљишта, 59) одаја, просторија, 61) мала животиња која живи под земљом, (мн.), 63) лаки коњаник, 65) град у Мароку уништен у земљотресу, 66) тачно место становања.

УСПРАВНО:

1) град у СССР, на средњој Волги, 2) аждаје, 3) град у Француској, 4) прост број, 4) самогласник и сугласник, 6) кухињски апарат, 7) скупљено јагњеће крзно, 8) јапанска мера за дужину, 9) уметност (лат.), 10) део отплате, 11) име Карењине, 12) покрајина у Италији, 17) део капута, 19) хемијски знак за алуминијум, 20) врста папагаја, 22) песма узвишеног садржаја, 23) врста инсеката, 24) свежа, 30) хемијски знак за натријум, 32) барска биљка, 34) новински извештач, 36) два слова, 37) јарбол, 38) речно острво, 40) шанац, ров, 42) римски војсковођа, (Публије Квинтилије), 43) уметничко аранжирање цвећа, 45) пољопривредна алатка, 46) пашњак, 50) предлог, 52) део главе, 54) врста великог пса (мн.), 56) престоница старе Арголде, 57) страна мушко име, 59) индустријска област у Немачкој, 60) необувен, 62) два слова, иницијали имена и презимена српског сатиричара.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) жаока, 6) плата, м, 11) укор, 12) „Леда“, с, 14) остава, 16) авалин, 18) сто, 19) аром, 21) Еро, 22) том, 23) Чапек, 24) Нил, 25) Анач, 27) три, 28) Цана, 29) ратар, а, 31) литар, 32) разврат, 33) анекс, љ, 36) напис, 40) лала, 41) так, 43) Трст, 44) але, 45) сутон, 47) она, 48) тим, 49) трико, 50) Вис, 51) ксенон, 53) трљати, а, 55) неки, 56) Емил, т, 57) Отмар, 58) лаган.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор Мирољуб Лазаревић. Главни и одговорни уредник Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тримесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тримесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству валути: DM 46 — \$ 16 — FF 73 — Sfr 53 — Sgr 73. Девизне уплате из иностранства преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефон: 24-471, централа 24-191 и 25-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35 | тел. 22-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на печат.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

ВЕНАЦ ОД ЛОВОРА

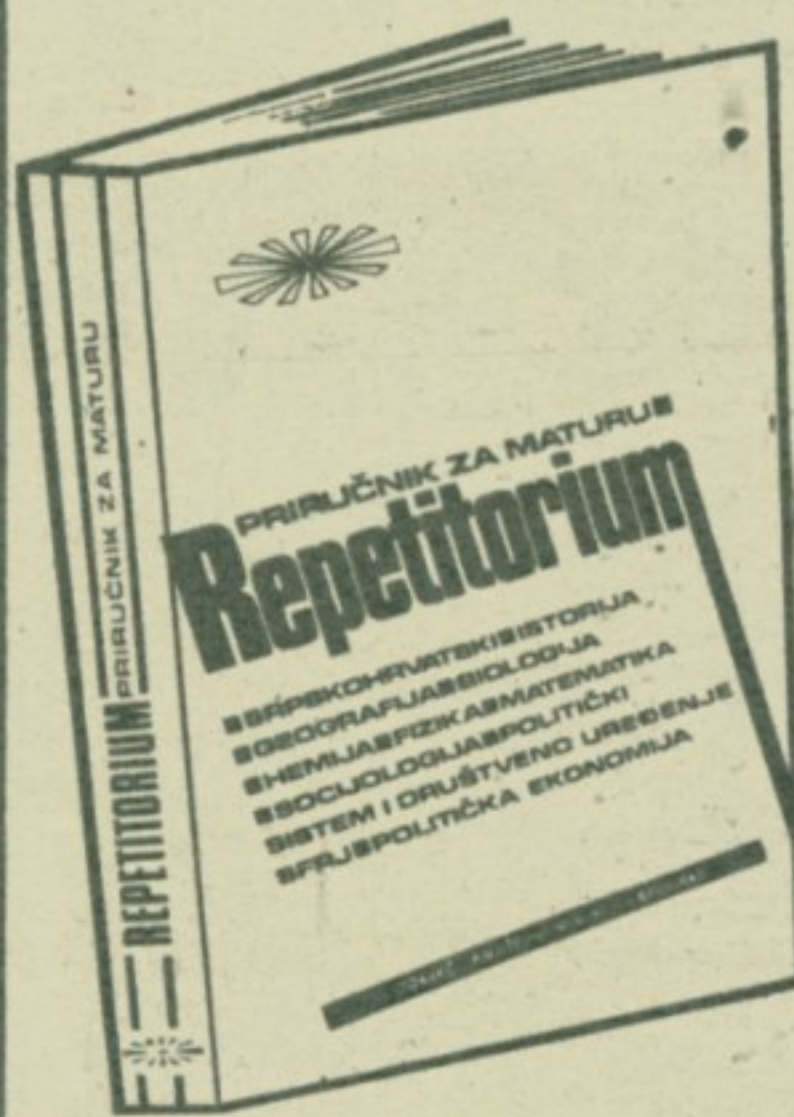
Драги Забавнице,
често сам гледао на телевизији како се победницима у бициклическим, мотоциклическим и аутомобилистичким тркама додељује лаворов вијенац. Молим те да ми одговориш од када и одакле потиче овај обичај.

Читалац из Осијека

Лаворов венац данас се најчешће ставља око врата победника на неком спортском такмичењу. Некада су такав венац носили најбољи старогрчки песници, говорници и победници на турнирима у песничењу, трчању, рвању или јахању. Многим чувеним песницима и говорницима старог Рима, где се овај обичај наследио од Грка, дариван је венац од лавора као израз дубоког поштовања и посебне наклоности муза, заштитница уметности. У време

хуманизма и ренесансе, лаворов венац се додељивао најистакнутијим песницима, и они који би понели овакав венац, још за живота би постајали славни и поштовани. Венцем од сплетеног лаворовог лишћа окружени су и чувени песници Петрарка и Данте. Током векова овај обичај се донекле изменио. Иначе, лавор не служи само да се њиме изрази поштовање и признање једном истакнутом човеку. Пренет из западне Азије, где му је првобитна постојбина, лавор (Laurus nobilis) брзо се одомаћио у областима блиским Средоземном мору, где и данас слободно расте као грмље или дрво. Његово мирисно лишће и плод у облику бобица одувек се употребљавао као цењен зачин и успешан лек против неких болести.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре. Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дина. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. фах 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, нивози, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 50 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 160 динара!

